

østlandsk lærerstevne

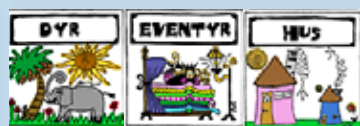
4. og 5. nov. 2011
på Høgskolen i Oslo

Norges største læremiddelutstilling

www.ostlandsklarerstevne.no

Snakkepakken®

Barnehagens og småskolens språkutviklingsverktøy, et mylder av konkretiseringsartikler for lett og morsom språkopplæring

www.riktigeleker.no
www.snakkepakken.no

Østlandske priser på Snakkepakken® og tilbehør.

Sjekk snakkepakken for innhold og ideer på
www.snakkepakken.no eller www.riktigeleker.no.

Se også vårt gode utvalg av hånddukker og ulike
figurer til EVENTYR og annen språkfremmende moro.

Stor salgsutstilling med mengder av gode tilbud både
på ulikt pedagogisk materiell og artige smågaver.

RIKTIGE LEKER

Riktige leker as
Haakon 7's gate 1
0161 Oslo
22 01 78 52
ordre@riktigeleker.no

østlandsk lærerstevne

**4. og 5. nov. 2011
på Høgskolen i Oslo**

STYRET I ØSTLANDSK LÆRERSTEVNE

Postadresse:

Østlandsk Lærerstevne, Postboks 1950 Vika, 0125 Oslo

Hjemmeside:

www.ostlandsklarerstevne.no

Leder:

Terje Bergersen, Westye Egebergsgt. 8b, 0172 Oslo,
mobil 482 01 494

Forretningsfører:

Rune Ek, Ryenbergveien 35, 0196 Oslo, mobil 901 75 620

Terje Bergersen
Disen skole
Leder

Anne Holsæter
Nordbye
Lille Tøyen
barnehage

Jørgen Øverbye
Disen skole

Peter Croos
Sørum kommune

Maria Skogly
Østbytnet
behandlings-
senter og skole

Elisabeth
Heggehagen
Bryn Skole

Tutti Sillén
Kurland
barnehage

Birgit Åkermoen
Prytz
Gommerud
barnehage

Romy Rohmann
Hobøl
ungdomskole

Anne Borgersen
Bjørnemyr skole

Dag Ulvin
Veitvet skole

Rune Ek
Rykkinn skole
Forretningsfører

VELKOMMEN TIL ØSTLANDSK LÆRERSTEVNE 2011!

For oppdatert informasjon om Østlandsk lærerstevne deltagere. Gå inn på vår hjemmeside **www.ostlandsklarerstevne.no**.

På hjemmesiden kan du lese kursbeskrivelsene og melde deg på kurs. Du vil få bekreftelse på at påmeldingen er mottatt, og i god tid før stevnet vil du motta elektronisk bekreftelse på om du har fått plass på kurset.

På hjemmesiden vil også finne kart og andre nyttige opplysninger om stevnet.

Visste du at:

- Østlandsk Lærerstevne arrangeres i år for 76. gang!
- Østlandsk Lærerstevne ble første gang arrangert 1931 og hadde da 650 deltagere.
- I 2010 besøkte mer enn 8000 personer stevnet
- Årets stevne tilbyr 220 kurs og ca. 80 utstillere
- Østlandsk lærerstevne er en uavhengig, ideell organisasjon
- Østlandsk lærerstevne organiseres av et styre på 11 personer og en tilsatt forretningsfører
- Østlandsk lærerstevne ønsker å speile den aktuelle, pedagogiske debatten i skoler og barnehager

Styret ønsker deg et riktig godt utbytte av årets stevne!

Med vennlig hilsen for styret

Terje Bergersen
Leder

INNHold

	Side
1. Informasjon	
Kontaktinformasjon	5
Praktiske opplysninger	6
Påmelding	7
2. Presentasjon av styret	2
3. Kursoversikt	8
4. Kursomtaler:	
	Fredag Lørdag
1. Pedagogikk	s. 23 s. 100
2. Samfunnsfag / Religion / Etikk	s. 59 s. 118
3. Organisasjonsteori / Veiledning / Ledelse	s. 64 s. 120
4. Praktiske / estetiske fag	s. 68 s. 123
5. Norsk	s. 74 s. 130
6. Fremmedspråk	s. 81
7. IKT	s. 84 s. 135
8. Matematikk	s. 86 s. 137
9. Natur / Teknikk / Miljø	s. 91 s. 138
10. Fysisk aktivitet / Motorisk trening / Helse	s. 95 s. 139
5. Utstillerguide	
Kartskisse over høgskoleområdet	s. 140–141
Utstillerguide	s. 142–143
Kartskisse over utstillingslokalene	s. 144–146
6. Vedtekter for Østlandsk Lærerstevne	s. 147

INFORMASJON

PRIS

Inngangsbilletten koster **kr. 200,-**. Den inkluderer adgang til alle kurs du er påmeldt, samt læremiddelutstillingen begge stevnedagene.

KONTAKTINFORMASJON

Servicetelefon: 22 74 31 12
e-post: post@ostlandsklarerstevne.no
Hjemmeside: www.ostlandsklarerstevne.no

Telefontid:

1. til 30. september: tirsdag, onsdag og torsdag: kl. 08.30–15.30

Fra 1. oktober til stevnestart:

Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 08.00–15.30

Fredag kl. 08.00–12.00

Servicetelefonen er stengt i uke 40.

Stevnested:

Høgskolen i Oslo, Pilestredet 52, 0167 Oslo.

Alle henvendelser vedrørende stevnet rettes til 22 74 31 12.

Merk at noen kurs avholdes i eksterne lokaler.

Stevnekontorets åpningstid under stevnet:

Torsdag 3. november kl. 16.00–19.00

Fredag 4. november kl. 08.30–16.00

Lørdag 5. november kl. 08.30–16.00

Stevnekontoret er i innerste glassgangen, inngang A ved hovedresepsjonen
Anna Sethnes hus

Årsmøte:

Lørdag 5. november 2010, kl. 17.00

Høgskolen i Oslo, A-inngangen, auditorium 2, Anna Sethnes hus.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Buss: nr 21 Helsfyr – Aker brygge. Stopper på Bislet, 2 minutter fra Høgskolen i Oslo

Trikk: nr 11 Disen – Majorstuen

nr 17 Sinsen / Grefsen – Rikshospitalet

nr 18 Ljabru – Rikshospitalet

Alle trikkene stopper utenfor Høgskolen i Oslo

Parkering må foregå i de tilstøtende gater. Det er ikke mulig å parkere på høgskolens område. På grunn av vanskelige parkeringsforhold, anbefales bruk av kollektiv transport.

Kantiner og kafeer finnes på stevneområdet.

Røyking er kun tillatt utendørs.

Betalingstelefoner finnes ved hovedresepsjonen (rullestoltilpasset), utenfor lesesal A og i studentkjelleren.

Det er heiser i alle bygg.

Nærmeste minibank er i Stensberggata, 2 minutter fra stevnet.

For mer opplysninger og kart over området: se www.hio.no

PÅMELDING

Vi minner om at det er forhåndspåmelding til alle kurs.

All påmelding foregår via hjemmesiden:

www.ostlandsklarerstevne.no

På hjemmesiden registrerer du deg som deltager. Hvis du er registrert tidligere, kan du bruke samme brukeridentiteter. Når flere fra samme arbeidsplass går sammen på kurs, er det best at arbeidsplassen registreres slik at alle meldes på samlet. Påmelding via hjemmesiden gir elektronisk tilbakemelding.

Det viktig for oss at du skriver mobiltelefonnummer slik at vi kan nå deg ved behov. Du vil få bekreftelse på at påmeldingen er mottatt, og i god tid før stevnet vil du motta elektronisk bekreftelse på om du har fått plass på kurset. Denne bekreftelsen vil du få etter at påmeldingsfristen er gått ut.

Når du har registrert deg som deltager på hjemmesiden vil du også kunne melde deg av kurs før påmeldingsfristen utløper. For praktiske kurs kan deltagerantallet være begrenset. For disse kursene vil prinsippet om «førstemann til mølla» gjelde. Det er da mulig å melde interesse for kurset. Interesselisten vil vise styret hvor stor den reelle etterspørselen etter kurset er, den vil også kunne fungere som en reserveliste.

PÅMELDINGSFRISTEN ER 18. SEPTEMBER 2011.

Billetter til kursdeltagere sendes ut sammen med faktura. Billetter refunderes ikke.

EMNEOVERSIKT

KURS FREDAG 4.11

1. Pedagogikk						
EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1	Bhg	Samlingsstunden – utgangspunkt og høydepunkt	Almehagen, Eli	1F	09.30–11.30	23
1	Bhg	Hvordan skape et språkstimulerende miljø for minoritetsspråklige barn	Bråthen, Nina Indseth	2F	13.00–16.00	23
1	Alle	ADHD: et problem i forhold til sanse-integrasjon, tilknytningsvansker – eller en kombinasjon?	Berndt, Sabine Imhof, Ute	3F	13.00–16.00	24
1	S.trinn/ M.trinn/ Ledere	Tilpasset opplæring uten nivådeling, helhetlig tilpasset opplæring	Bjørkvold, Tuva	4F	13.30–15.30	24
1	Bhg/Alle	Digital kompetanse i barnehagen	Bølgan, Nina	5F	09.00–11.00	25
1	Bhg/Alle	«Å stimulere barns erkjennelsesprosesser» – den viktigste oppgaven i Reggio Emilias barnehager	Carlsen, Kari	6F	13.00–16.00	25
1	Bhg	VANN VITTIG – Læring, lek og naturvitenskap	Devold, Else	7F	09.00–11.00	26
1	Alle	Opphavsrett og Kopinoravtalen, lynkurs for lærere	Døssland, Hege Lunde, Hege	8F	10.00–11.00	26
1	Skolen	Foredrag om Trivselsprogrammet	Eide, Kjartan	9F	15.00–16.00	27
1	Bhg/SFO	Hvordan gi gutter og jenter like muligheter?	Friis, Pia	10F	13.00–15.00	27
1	Bhg	Samarbeid mellom førskolelærerutdanning og profesjon – muligheter og utfordringer	Furu, Anne Granholt, Marit Haug, Kristin Holte Spurkland, Marit	11F	09.00–12.30	28
1	Skolen/ Alle	Hvis noen hadde våget å spørre meg! Kommunikasjon med barn hvor det er mistanke om vold, overgrep eller annen omsorgssvikt	Gamst, Kari Trøften	12F	09.00–12.00	29
1	Alle	Mer enn leksehjelp – mestring, integrering og sosial mobilitet	Germundsson, Odd Erik	13F	09.00–12.00	30
1	Bhg	Å lære språk i inkluderende lekemiljøer	Giæver, Katrine	14F	13.00–16.00	30
1	Alle	Barn med minoritetsbakgrunn – utfordringer i skolehverdagen	Glevoll, Sølvi	15F	09.00–12.00	31
1	Bhg/SFO/ S.trinn	Skapende barnehage –matematikk	Grieg, Camilla	16F	13.00–14.30	31
1	Alle	DobbeltMAMMA – om å være mamma i et nytt land	Grytnes, Renate Henriksen, Hilde	17F	14.00–16.00	32
1	Alle	Sammenhenger mellom læringsmiljø, velvære og god psykisk helse. Et utviklings-psykologisk perspektiv på utvikling og læring	Hansen, Marit Bergum	18F	09.00–12.00	32

EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1 Skolen	Innføring i bruk av getSmart-kort i matematikk og norsk	Hansen, Skage	19F	09.00–11.00	33
1 Bhg/SFO/S.trinn	Barnehagen som en positiv – og styrkebasert – læringsarena for barn og voksne	Hauger, Bjørn	20F	09.00–12.00	33
1 SFO/S.trinn/Alle	Syng og lær – Et læringsverktøy som gir kunnskap og glede!	Heldor, Margaret Næss, Tom	21F	13.00–16.00	34
1 Skolen	Differensiert lese- og skrive støtte i skolen	Holbye, Sverre Andreas	22F	13.00–16.00	34
1 Bhg/SFO/S.trinn	Samtalebilder – en vei til kommunikasjon med barn i vanlige og vanskelige livssituasjoner	Holmsen, Merete	23F	09.00–12.00	35
1 Bhg	Marte Meo i hverdagen	Iversen, Monica Gresseth, Eli	24F	13.00–16.00	35
1 Skolen	Hvordan kan en god vurderingspraksis også føre til god klasseledelse?	Jensen, Marit	25F	13.00–15.30	36
1 M.trinn/U.trinn	På glasstaket av grunnskolens praksis	Jensen, Ruth Aas, Marit	26F	09.00–12.00	37
1 Bhg/SFO/S.trinn	Gutter kan og vil, men de trenger litt hjelp av og til!	Johansson, Knut Rune	27F	09.00–12.00	37
1 Alle	Du kan være den ene – om å «se» barn	Kinge, Emilie	28F	09.00–12.00	38
1 Alle	Omsorgssvikt og betydningen av tidlig tilknytning og trøst	Klette, Trine	29F	13.00–16.00	38
1 Alle	Sinte unge menn i kunnskapssamfunnet	Klyve, Arne	30F	13.00–15.00	39
1 Alle	Om seksualundervisningens viktigste verktøy – språket og samtalen!	Kühle-Hansen, Stine Cathrine	31F	13.00–16.00	39
1 Skolen	101 måter å lese leseboka på	Kverndokken, Kåre	32F	09.00–12.00	40
1 Skolen/Ledere	Skoler som begeistrer!	Lie, Anne Liv Kaarstad Bugge-Hansen, Vidar	33F	09.00–12.00	40
1 Alle	Inspirasjonskick med vekt på sang og musikk	Lie, Tina	34F	14.00–16.00	41
1 Bhg/SFO	Barnehager som begeistrer!	Lie, Anne Liv Kaarstad Bærum Verks barnehager	35F	13.00–16.00	41
1 Skolen	Disiplin og sosial kompetanse	Lind, Erik	36F	09.00–12.00	42
1 Bhg	Se, hør og gjør. Le, lek og lær. Snakkepakken® – et praktisk språkverktøy	Malinovsky, Lena	37F	13.00–16.00	42
1 Skolen	Elevene imellom – elevkultur og læring i en skole for alle	Michelet, Simon	38F	13.00–16.00	43
1 Bhg	«Sinnataggen og jeg» – et kurs om U-trolige barn og voksne	Moe, Nuria Oliu	39F	09.00–12.00	43

EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1 Bhg	«Barns medvirkning i barnehagen»	Moe, Nuria Oliu	40F	13.00–16.00	44
1 Bhg/Alle	«Kan jeg være med å leke? – Lek en følelse, en tilstand, en arena»	Nakling, Nina	41F	09.00–12.00	44
1 Bhg/Alle	Dette er vel de minste for små til – eller er de det?	Nakling, Nina	42F	13.00–16.00	45
1 Skolen	Lærerens og læringsmiljøets betydning for elevenes læring	Nordahl, Thomas	43F	09.00–12.00	45
1 Skolen/Ledere	Hvordan snakke MED – Gjenopprettende kommunikasjon	Odden, Kari Farstad, Camilla	44F	09.00–12.00	46
1 Alle	Filosofiske samtaler – hvordan skape et undersøkende fellesskap i klasserommet?	Ranfelt, Åse	45F	13.00–16.00	46
1 Alle	Tenke sjæl – hvordan gjør vi det i praksis	Ranfelt, Åse	46F	09.00–12.00	47
1 Alle	Mestring – medvirkning – medmennesker	Ehrstrand, Börje	47F	13.00–16.00	47
1 M.trinn	Gjør elevene til bedre lesere!	Saltnes, Bjørn Gunnar	48F	14.00–15.00	48
1 Skolen	Filosofisk metode i fagundervisningen	Schjelderup, Anne	49F	13.00–16.00	48
1 Alle	Icke Verbal kommunikation – klasseledelse utan ord	Sjöberg, Peter	50F	13.00–16.00	49
1 Skolen	Uro i skolen – hva gjør vi?	Skjæret, Synne Bertnes Amundsen, Heidi	51F	09.00–12.00	49
1 Skolen	Læreren som nøkkelperson i arbeidet med elever som viser en utfordrende atferd	Skaaland, Torgunn Smedsplass, Jannike	52F	09.00–12.00	50
1 Skolen	Elever med AD/HD i klasserommet?	Skaaland, Torgunn Smedsplass, Jannike	53F	13.00–16.00	50
1 Alle	ART – et program for å styrke elevenes sosiale kompetanse	Slåttøy, Astrid Liamo, Henry	54F	09.00–12.00	51
1 Bhg	Relasjonsbasert kommunikasjon og konflikthåndtering	Solhjell, Hans Holter	55F	09.00–12.00	51
1 Bhg	Språklek i barnehagen – til glede og lyst	Strand, Ellen	56F	09.30–11.30	52
1 M.trinn/U.trinn/Ledere	Demokratisk medborgerskap – kræsjkurs for implementering av demokrati i undervisningen	Stray, Janicke Heldal	57F	09.00–12.00	52
1 Bhg	Egenledelse i lek og læring	Sørensen, Kristian Godtfredsen, Marianne	58F	13.00–16.00	53
1 Alle	Barnet viser vei – Veien til samhandling med barn som er vanskelig å forstå, vanskelig å komme i kontakt med	Thiedemann, Mette, Nettum, Lena B. Aagre, Greta	59F	09.30–11.00	53

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1	S.trinn	Uteskolen – en vei til språket	Torp, Hilde Svendsen, Åse May	60F	14.00–16.00	54
1	Bhg/ Ledere	Språklek på data i barnehagen	Trageton, Arne	61F	09.00–12.00	54
1	Skolen	Systematisk arbeid med leseforståelse og læringsstrategier i alle fag	Wennevold, Merete	62F	09.00–11.00	55
1	Skolen	Gråsoneelev eller dyslektiker?	Wennevold, Merete	63F	13.00–15.00	55
1	S.trinn	Begynneropplæringen – inn i skriftspråket og tallenes verden	Weydahl, Sissel Rimehaug	64F	13.00–16.00	56
1	Bhg	Prosjektarbeid i barnehagen – Verden gjennom kunst	Widell, Bente Marie	65F	13.00–16.00	56
1	Bhg/ Ledere/ Alle	LØFT for barn i barnehagen	Wiik, Terje	66F	13.00–16.00	57
1	Bhg	Pedagogisk dokumentasjon knyttet til lek og læring blant småbarna i barnehagen	Wolf, Kristin Svenning, Bente	67F	09.00–12.00	57
1	Bhg/Alle	Språk i hver krok	Åsenden, Hilde Strømøy, Heidi	68F	09.00–12.00	58

2. Samfunnsfag / Religion / Etikk

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
2	Alle	Temmelig hemmelig – om barn som lever med vold i familien	Aschjem, Øivind	69F	13.00–16.00	59
2	S.trinn/ M.trinn	Filmrommet.no: Faglig filmformidling på nett	Dokka, Ingrid	70F	09.30–11.30	59
2	Bhg/SFO	Hvordan forholde seg til barns seksuelle leker?	Friis, Pia	71F	09.30–11.30	60
2	S.trinn/ M.trinn	Sammen for livet – glimt inn i en flerkulturell hverdag	Helland, Unni	72F	13.00–16.00	60
2	M.trinn/ U.trinn/ Ledere	Ekstrem kontroll, æresrelatert vold og tvangsekteskap – hva kan skolen gjøre for å forebygge, avdekke og håndtere slike saker?	Jacobsen, Eva Torill Tollerud, Lill Marie	73F	09.00–12.00	61
2	Alle	Hva med oss voksne når barn og unge mobber, eller mobbes i sosiale medier?	Oudmayer, Kristin	74F	13.30–15.30	61
2	Bhg	Solsikkebarna – et pedagogisk tilrettelagt opplegg for barnehager fra SOS-barnebyer	Pettersen, Wonja Eirin Vik, Lene Moen	75F	09.30–11.30	62
2	S.trinn/ M.trinn	Følgesvenner – sanger for allmennfagene på barnetrinnet	Weisser, Hanne	76F	13.00–16.00	62
2	Bhg	Arbeid med religion, filosofi og etikk i barnehagen	Winje, Geir	77F	13.00–15.00	63

3. Organisasjonsteori / Veiledning / Ledelse						
EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL		KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
3	Alle	Kunsten å overleve utfordrende foreldre	Elmenhorst, Constanse Heim, Anne	78F	13.30–15.30	64
3	Bhg/ Ledere	Pedagogisk ledelse – en utfordring!	Johansson, Knut Rune	79F	13.00–16.00	64
3	Ledere	Motivasjon og ledelse	Kirstistuen, Karianne	80F	14.00–16.00	65
3	Skolen	Dialog- og relasjonsarbeid i skolen	Odden, Kari Farstad, Camilla	81F	13.00–16.00	65
3	Ledere	Tydelig lederskap = Omsorg	Parmer, Trine	82F	09.00–12.00	66
3	M.trinn/ U.trinn	Kartleggeren – et heldigitalt kartleggings- og rådgivningssystem til basisfagene	Ramslien, Kenneth	83F	09.00–12.00	66
3	Bhg/ SFO/ S.trinn	Når barns atferd gjør deg bekymret	Rieber-Mohn, Therese	84F	13.00–16.00	67
3	Alle	Når barn og unge blir pårørende – Hvem ser? – Hvem tar ansvar?	Skorpen, Trine	85F	09.00–12.00	67
4. Praktiske / Estetiske fag						
EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL		KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
4	Bhg	Musikk for smårollingene i barnehagen. Hvorfor og hvordan arbeider vi med musikk for 1–3-åringene	Bogen, Bente	86F	09.00–12.00	68
4	Bhg/SFO/ S.trinn	Sesam, sesam lukk deg opp!	Elmenhorst, Constanse	87F	10.00–12.00	68
4	Bhg	«Barnehagens rammeplan i praksis». Med fokus på kunst, kultur og kreativitet i aldersgruppen 1–3 år	Fønnebø, Bente Jernberg, Unni	88F	09.00–12.00	69
4	Bhg	Estetiske prosesser hos barn	Gulpinar, Tona	89F	14.00–16.00	69
4	Bhg	Kreativ dans for barn 2–7 år	Lambertsen, Janne	90F	09.00–12.00	70
4	Alle	Trommekurs	Nying, Modou	91F	13.00–16.00	70
4	M.trinn U.trinn	Rytmask musikkpedagogikk i praksis	Ophus, Tone	92F	09.00–12.00	71
4	SFO/ S.trinn	Musikkdramatisk lek med barn	Ophus, Tone	93F	13.00–16.00	71
4	Bhg/SFO/ S.trinn	Kreativ dans for barn 3–6 år +++	Thorshaug, Cathrine Bull	94F	13.00–16.00	72

5. Norsk						
EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL		KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
5	S.trinn	Den første lese- og skriveopplæringen	Aschim, Anne Kari	95F	13.00–16.00	73
5	U.trinn	Praksiseksempler i norsk for ungdoms-trinnet	Blichfeldt, Kathinka Fløtre, Therese	96F	09.00–12.00	73
5	Skolen	Mine første norske ord – muntlig språk-trening for nybegynnere	Brennhagen, Astrid	97F	09.00–12.00	74
5	S.trinn	Tidlig innsats i norsk! Hvordan stimulere elevenes leselest?	Elsness, Turid Fosby	98F	13.00–16.00	75
5	U.trinn	Lese for å forstå. Hvilke lese- og læringsstrategier trenger elevene?	Jensen, Marit	99F	09.00–12.00	75
5	Alle	Oppdag rettskrivningsreglene mens du leser	Karoliussen, Lill	100F	09.00–12.00	76
5	M.trinn	Muntlig fortelling i norskfaget. – Hvordan få tusenbeinet til å danse igjen?	Karsrud, Fridunn Tørå	101F	09.00–11.30	76
5	S.trinn/ Ledere	Hvordan få til tilpasset opplæring og veiledet lesing ved organisering av tidlig innsats early years (TIEY)	Lerang, Lene Marie	102F	13.00–16.00	77
5	M.trinn	Systematisk opplæring i lese- og skriveferdigheter i norsk	Løkken, Bjørg Gilleberg	103F	13.00–16.00	77
5	Skolen	Aktiv språk- og begrepsinnlæring i grunnleggende norsk i grunnskolen	Madsen, Astrid Halvorsen, Åse	104F	13.00–16.00	78
5	Bhg/ Skole	Leselyst – og skriveglede	Nitschke, Marianne Olsen Jacobsen, Kristin	105F	13.30–16.00	78
5	Bhg/ Ledere	Språkkartlegging i barnehagen med vekt på minoritetsspråklige barn	Sandvik, Margareth	106F	13.30–16.00	79
5	S.trinn/ Ledere	Å skrive seg til lesing	Trageton, Arne	107F	13.00–16.00	79
5	M.trinn/ U.trinn	DrillPro – et nettbasert treningsverktøy for språkfagene	Vestgården, Øystein	108F	09.00–11.00	80
5	M.trinn/ U.trinn	Grunnleggende norsk for minoritets-ungdom	Aalen, Marie	109F	09.00–12.00	80
5. Fremmedspråk						
EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL		KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
6	S.trinn	Engelsk for den aktivt lærende elev	Böhler, Liv Whittaker, Fiona	110F	09.30–11.30	81
6	U.trinn	Lingua Studio – nettbasert verktøy for lytte- og tale trening i fremmedspråk	Dahl, Terje	111F	10.00–11.00	81
6	S.trinn	Tidlig innsats i engelsk!	Lien, Tormod	112F	13.00–16.00	82

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
6	U.trinn	Hvordan kan de digitale mediene bidra til motivasjon og mestring i språkundervisningen?	Pettersen, Maria Dreyer	113F	13.00–15.00	82
6	M.trinn/ U.trinn	IKT i engelsk for mellomtrinnet	Reinertsen, Arne	114F	13.00–16.00	83

7. IKT

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
7	U.trinn/ Ledere	Hvordan utnytte den digitale tavlen muligheter i matematikkfaget?	Fjogstad, Lars Christian	115F	13.00–16.00	84
7	Alle	Nybegynnerkurs i digital bildebehandling	Løken, Knut	116F	10.00–15.00	84
7	Skolen	SMART Board som læringsverktøy i undervisning	Torvund, Tove Gustavsen, Anita	117F	13.00–16.00	85

8. Matematikk

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
8	S.trinn	Tidlig innsats i matematikk! Hvordan skape engasjement hos eleven?	Bjerke, Annette Hessen	118F	09.00–12.00	86
8	Bhg/SFO/ S.trinn	«Tidlig matematikkglede med tellebrikker og geobrett»	Bones, Gerd Åsta Naylor, Mike	119F	13.30–15.30	86
8	Bhg/SFO/ S.trinn	FEM TIL ÅTTE. – Matematikk i overgang fra barnehage til skole	Devold, Else Havnevik	120F	13.30–16.00	87
8	S.trinn/ M.trinn	Rekneartene overalt – tidleg, men ikkje vågalt!	Kaufmann, Odd Tore Olafsen, Audun Rojahn	121F	09.00–12.00	87
8	Alle	Konkreter og begreper i matematikkunder- visningen	Natås, Elin	122F	13.00–16.00	88
8	Bhg/SFO/ S.trinn	Mattekassen	Nesvåg, Torild Oftedal	123F	13.00–16.00	88
8	M.trinn	Hvorfor er ikke 2,4 x 4 lik 8,16?	Rasch-Halvorsen, Anne	124F	13.00–16.00	89
8	S.trinn	Regneglede og mestring – et metodisk kurs i matematikk for 1. til 4. trinn	Skovdahl, Espen	125F	09.30–11.30	89
8	S.trinn	Hva er halparten av en halv? – Brøk på småskoletrinnet	Strandseter, Renate Willassen, Ingegjørg	126F	09.00–12.00	90
8	Bhg	Mattelek	Sundby, Randi	127F	13.00–16.00	90

9. Natur / Teknikk / Miljø

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
9	Bhg/SFO/ S.trinn	Fysikk for de minste	Angell, Carl Henriksen, Ellen K.	128F	09.00–12.00	91

EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE	
9	Bhg	Hva er naturfag i barnehagen? Hva gjør du som naturfaglærer i en barnehage?	Langholm, Guri Hilmo, Inger Holter, Kari Synnes, Kari Lea, Anne	129F	13.00–16.00	91
9	Alle	Læring i friluft – grunnleggende friluftslivskunnskaper	Ljungström, Annika Moe, Nicolay	130F	09.00–11.30	92
9	Bhg/Alle	Mangfoldig naturglede i barnehagen	Maanum, Lars	131F	13.00–16.00	92
9	Skolen	Livet i elva og elveadopsjon	Martinsen, Bent Johnsen, Trine	132F	09.00–11.30	93
9	Skolen	Livet i elva og elveadopsjon	Martinsen, Bent Johnsen, Trine	133F	12.30–15.00	93
9	Skolen	Se! Oi! Kult! – et inspirasjonsforedrag	Wahl, Andreas	134F	13.00–16.00	94
9	S.trinn	Tidlig innsats i naturfag og samfunnsfag! Hvordan stimulere til nysgjerrighet og forskertrang?	Wollberg, Karen Flølo, Anja	135F	09.00–12.00	94

10. Fysisk aktivitet / Motorisk trening / Helse

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
10	Bhg/Alle	Sprell levende	Heiestad, Hege	136F	09.00–12.00	95
10	SFO/ S.trinn/ Ledere	Skolegårdprosjekt og trivsel i Aktivitets- skolen	Holsæter, Bjørnar	137F	13.00–16.00	95
10	Skolen	Fiskesprell	Høines, Reidun	138F	09.30–16.00	96
10	Bhg/SFO/ S.trinn	Skrivedans	Lillehaug, Hilde Aven	139F	14.00–16.00	96
10	S.trinn/ M.trinn	Idékurs motoriske leik – og turnaktiviteter	Lislevatn, Frøydis	140F	12.30–16.00	97
10	Alle	Hvordan lage sunn og god mat på tur?	Ljungström, Annika Moe, Nicolay	141F	12.30–15.00	97
10	Bhg	Dans i barnehagen	Olsen, Björg Grete	142F	13.00–16.00	98
10	Bhg	Kostholdets betydning for konsentrasjon og læring hos barn og unge	Selseth, Kjersti	143F	09.00–11.00	98
10	Alle	Oppmerksomt nærvær i pedagogisk praksis	Sælebakke, Anne	144F	09.00–12.30	99

KURS LØRDAG 5.11

1. Pedagogikk						
EMNE/MÅLGRUPPE	KURSTITTEL		KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1	M.trinn/ U.trinn	Lesing som grunnleggende ferdighet	Andreassen, Rune	1L	09.00–12.00	100
1	S.trinn/ M.trinn/ Ledere	Vurdering for læring	Aslam, Soufia	2L	13.00–16.00	100
1	Alle	Anerkjennende kommunikasjon i praksis	Beer, Anniken Poulsson	3L	09.00–12.00	101
1	S.trinn/	Tilpasset opplæring uten nivådeling, helhetlig tilpasset opplæring	Bjørkvold, Tuva	4L	09.30–11.30	101
1	Skolen	Muntlig kompetanse	Børresen, Beate	5L	09.00–12.00	102
1	Bhg/Alle	Arkitektur og pedagogikk i barnehagen	Dahl, Birger Evenstad, Randi	6L	09.00–12.00	102
1	Bhg/ Ledere	Er det «farlig» å la ettåringene begynne i barnehage?	Drugli, May Britt	7L	13.00–15.00	103
1	Alle	Mestringspedagogikk – veien til egenverd og motstandskraft	Germundsson, Odd Erik	8L	09.00–12.00	103
1	Alle	Barn med AD/HD – et stort problem i dagens skole eller en spennende utfordring for dyktige lærere	Glevoll, Sølvi	9L	09.00–12.00	104
1	Bhg/SFO/ B.skole	Steg for steg for barnehage og barneskole	Granberg, Bente	10L	09.00–12.00	104
1	Bhg/SFO/ S. trinn	Fargelek for alle	Grieg, Camilla	11L	12.30–15.30	105
1	Alle	Kommunikasjon med barn og unge Del 1: Anerkjennelse	Hauge, Anniken	12L	09.00–12.00	105
1	Alle	Kommunikasjon med barn og unge Del 2: Å være en tydelig voksen	Hauge, Anniken	13L	13.00–16.00	106
1	Skolen	«Hvordan kan en god vurderingspraksis også føre til god klasseledelse?»	Jensen, Marit	14L	09.00–11.30	106
1	Bhg/SFO/ Ledere	Omsorgssvikt hos barn i førskolealder – med vekt på styrket kompetanse hos pedagogisk personale i et forebyggende perspektiv	Johannessen, Charlotte U.	15L	09.00–12.00	107
1	Bhg/SFO	Klar, ferdig, gå. Samlingen begynner nå	Joheim, Tine Bøe Seeland, Lisbeth	16L	09.00–12.00	107
1	Bhg/SFO/ S.trinn	Barn i sorg og krise. Hvordan kan barnehagen og skolen møte dem?	Joheim, Tine Bøe	17L	13.00–15.00	108
1	S.trinn/ M.trinn	Kreativ skrijving og bruk av avis i lese- og skriveopplæringen	Johnsen, Janne Aasebø	18L	13.00–15.00	108
1	Bhg/SFO/ S.trinn	Når tankene går tur	Krøger, Eva Nordli	19L	12.30–15.30	109
1	Alle	Om seksualundervisningens viktigste verktøy – språket og samtalen!	Kühle-Hansen, Stine Cathrine	20L	09.00–12.00	109

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
1	Skolen	«Barn og ungdom som uteblir fra skolen. Erfaringer fra arbeid med skoler, familier og elever.»	Langeland, Sjur	21L	09.00–12.00	110
1	Alle	Kunnskapsløffen: Hvordan målestyring overskygger skolens mål	Marsdal, Magnus	22L	13.00–16.00	110
1	Alle	«Gjennom barneøyne» barns møte med psykisk lidelse	Moen, Grete Lillian	23L	13.00–15.30	111
1	S.trinn/ M.trinn/ Alle	Begynneropplæring i lesing for minoritets- elever – lesing i kontekst	Molander, Berit	24L	09.00–12.00	111
1	Bhg	Lek i innlæring av sosial kompetanse	Odden, Kari Farstad, Camilla	25L	09.00–12.00	112
1	Alle	Dialogsirkel – en metode for å bygge gode fellesskap	Odden, Kari Farstad, Camilla	26L	13.00–16.00	112
1	Bhg	Fra oppdragelse til dannelse	Pape, Kari Barsøe, Lise	27L	10.00–12.00	113
1	Skolen	Lykkens fysiologi og skolen som arena for Livsverk	Poløo, Victoria	28L	10.00–12.00	113
1	Bhg/ S.trinn	Filosofiske samtaler i barnehagen	Schjelderup, Anne	29L	09.00–12.00	114
1	Skolen	Skolenekting – Årsaker, kartlegging og behandling	Sållman, Jan-Ivar Holden, Børge	30L	09.00–12.00	114
1	Alle	Barnet viser vei – Veien til samhandling med barn som er vanskelig forstå, vanskelig å komme i kontakt med	Thiedemann, Mette Nettun, Lena B. Aagre, Greta	31L	13.00–14.30	115
1	Alle	Resiliens i skolen. Teori og tiltak	Traavik, Karen Marie Olsen, Maila Inkeri	32L	13.00–15.00	115
1	M.trinn	Vurdering i klasserommet – å involvere elever i egen læring	Tyrdal, Line	33L	13.00–16.00	116
1	Skolen	Lydfargemetoden – en annerledes lese- og skriveopplæring	Visser, Maaïke	34L	13.00–14.30	116
1	Bhg/ Ledere/ Alle	LØFT for barn i barnehagen	Wiik, Terje	35L	09.00–12.00	117
1	Alle	Seksuelle overgrep mot barn; hvordan oppdager jeg det og hva gjør jeg?	Aasland, Margrete Wiede	36L	09.00–15.00	117

2. Samfunnsfag / Religion / Etikk

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
2	SFO/ S.trinn/ M.trinn	Er det skolens ansvar? Om barns sosiale liv på nettet og forebygging av digital mobbing	Hegg, Kaja	37L	10.00–12.00	118

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
2	M.trinn	Det magiske klasserommet – et unikt digitalt, interaktivt undervisningsmatriell om barns rettigheter	Hope, Christine Bøe, Ina Elisabeth	38L	13.00–15.00	118
2	Skolen	Bitching – om jenter og mobbing	Skotheim, Liv	39L	13.00–15.00	119

3. Organisasjonsteori / Veiledning / Ledelse

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
3	Alle	Såkalt «flaks» – ikke tilfeldig! Kan såkalt hell og lykke læres?	Haugen, Jan Olav	40L	10.00–12.00	120
3	Alle	LØFT – løsningsfokustertilnærming – kommunikasjon for mer energi i hverdagen	Haugen, Jan Olav	41L	13.00–15.00	120
3	Bhg/ Ledere	Styreren en balansekunstner	Kanestrøm, Ann Ingjerd Haakonsrud, Anne	42L	09.30–11.30	121
3	Ledere	Motivasjon og ledelse	Kirstistuen, Karianne	43L	13.00–15.00	121
3	Ledere	Lederteam som gjør en forskjell	Stray, Christine Hauge, Birgitte	44L	09.00–12.00	122
3	Ledere	Situasjonsavhengig ledelse – hvordan treffe medarbeiderne der de er?	Stray, Christine Hauge, Birgitte	45L	13.00–16.00	122

4. Praktiske / estetiske fag

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
4	Bhg/SFO/ Ledere	Dukketeater i barnehagen	Berge, Anita	46L	09.00–12.00	123
4	Bhg	Musikk for smårollingene i barnehagen. Hvorfor og hvordan arbeider vi med musikk for 1–3-åringene	Bogen, Bente	47L	09.00–12.30	123
4	Bhg/SFO/ S.trinn	Sesam, sesam lukk deg opp!	Elmenhorst, Constanse	48L	10.00–12.00	124
4	M.trinn/ U.trinn	«Kunsten å spille etter øret»	Ellingsen, Dagfinn	49L	09.00–12.30	124
4	Bhg/SFO/ S.trinn	Musisk lek gjennom lyd – stemme – bevegelse	Fuglestad, Svein	50L	09.00–12.00	125
4	M.trinn/ U.trinn	Jakttrofé	Hegerstrøm, Liv Sæter, Solveig	51L	09.00–12.30	125
4	Alle	Formingsglede med Avform	Magnussen, Tor Eirik	52L	09.00–12.00	126
4	Skolen/ Alle	Hvordan lage en god teaterfortelling	Moe, Hogne	53L	13.00–16.00	126
4	Alle	Trommekurs	Nying, Modou	54L	12.30–15.30	127

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
4	M.trinn/ U.trinn/ Alle	Kurs i folkedans og Yoga	Sjølyst, Trine Somer, Ingeborg	55L	09.00–12.30	127
4	S.trinn/ M.trinn	Kunst og håndverk, nå med vurdering	Stave, Agneta	56L	12.30–16.00	128
4	U.trinn	«Sikt mot Pluto, land på Mars»	Tolk, Anne	57L	10.00–15.00	128
4	M.trinn/ Alle	Dans for mellomtrinnet	Ørbæk, Hanne Mari	58L	09.00–12.00	129

5. Norsk

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
5	M.trinn/ U.trinn	Lesing i fagene	Fredheim, Gerd	59L	09.00–12.00	130
5	S.trinn	Leseboka i bruk	Gjerdrum, Anne-Lise Solli, Anne Lise Aasgaard	60L	09.00–12.00	130
5	S.trinn/ M.trinn	Veiledet lesing, en metode for å utvikle den enkelte elevs leseforståelse	Holm, Solveig Kristin	61L	09.00–12.30	131
5	U.trinn	Lese for å forstå. Hvilke lese- og læringsstrategier trenger elevene?	Jensen, Marit	62L	12.30–15.30	131
5	S.trinn/ Ledere	Hvordan få til tilpasset opplæring og veiledet lesing ved organisering av tidlig innsats early years (TIEY)	Lerang, Lene Marie	63L	09.00–12.00	132
5	Bhg/ S.trinn	Les for meg!	Reite, Karianne	64L	13.00–16.00	132
5	Bhg/ Strinn	Inn i eventyret – inn i språket	Sandvik, Margareth	65L	09.00–12.00	133
5	Alle	Sammensatte tekster	Wischmann, Harald	66L	13.00–16.00	133
5	U.trinn	Er det så nøye'a? Fagkurs norsk språk, med vekt på rett-skriving og ordlistebruk	Øygarden, Bjarne Veka, Olav	67L	09.00–12.00	134

7. IKT

EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
7	Alle	Nybegynnerkurs i Fronter	Løken, Knut	68L	10.00–15.00	135
7	Bhg	Del gleder – digital kompetanse i barnehagen	Undheim, Marianne	69L	13.00–15.00	135
7	Bhg/SFO/	Lær å lage fotofortellinger sammen med barna	Øiestad, Even	70L	09.30–11.30	136
7	Bhg/SFO/ S.trinn	Lær å lage fotofortellinger sammen med barna	Øiestad, Even	71L	12.30–14.30	136

8. Matematikk						
EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
8	S.trinn	Variert matematikkundervisning	Augestad, Kari	72L	09.00–11.00	137
8	Alle	Konkrete og begreper i matematikkundervisningen	Natås, Elin	73L	12.30–15.30	137
9. Natur / Teknikk / Miljø						
EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
9	Bhg/ S.trinn	Feltbiologi for lærere – naturen som inspirasjon og inspirator	Polø, Victoria	74L	13.00–15.00	138
10. Fysisk aktivitet / Motorisk trening / Helse						
EMNE/MÅLGRUPPE		KURSTITTEL	KURSHOLDER	KURS	TID	SIDE
10	Bhg	Dans i barnehagen	Olsen, Bjørge Grete	75L	13.00–16.00	139
10	Bhg/SFO/ B.trinn	Barn og kosthold – praktiske tips om sunt kosthold	Rustad, Hanne Henning	76L	09.30–11.30	139

Bli med og lær foreldre at de er viktigere enn de tror - OGSÅ FOR ANDRES BARN

Hvordan kan foreldregruppen bidra til å skape et godt klima og bry seg om hverandres barn? Hvordan kan foreldre motiveres til å inkludere barn som har det vanskelig? Det er ofte ikke så mye som skal til for å bli den som skaper trygghet for et barn som sliter.

Nytt materiell fra UNICEF Norge gir god oppfriskning til alle som jobber med barn og nyttig verktøy for å få foreldrene med på laget. Ta gjerne opp dette viktige temaet på neste foreldremøte. **Materiellet for barnehager og for skoler kan enkelt bestilles eller lastes ned på: www.denene.no**

Vil du vite mer om temaet, kan kurset ***Du kan være den ene - om å "se" barn*** - med Emilie Kinge, være smart å få med seg. Mer informasjon finner du i kursoversikten.

GRATIS materiellpakke med:

- ◆ INSPIRASJONSFILM (6 MIN)
- ◆ POWERPOINT-PRESENTASJON
- ◆ FORELDREHEFTE
- ◆ VEILEDERHEFTE

KURSOMTALER

På de følgende sidene vil du finne en oversikt med en kursbeskrivelse av de kursene som holdes under lærerstevnet.

Det tas forbehold om at det melder seg nok deltakere for at et kurs kan holdes.

Melding om hvor kurset vil gå, vil bli sendt ut med bekreftelsen på at du har kommet med på kurset. Styret håper på den måten å unngå å avvise deltakere ved at de mest søkte kursene kan legges til de største lokalene.

I kursoversikten brukes bokstavforkortelse for å antyde hvilket hovedtrinn kurset er beregnet på:

Bhg: barnehage/førskole
SFO: skolefritidsordning
B.trinn: barnetrinn
S.trinn: småskoletrinn 1.–4.
M.trinn: mellomtrinn 4.–7.
U.trinn: u.trinn
Ledere:
Alle: alle

Fredag 4.11**Samlingsstunden
– utgangspunkt og høydepunkt***Kursholder: Eli Almehagen***Kurs 1 F
Fredag 4.11
09.30–11.30****Bhg**

Samlingsstunden bør ha sin plass i barnehagens travle hverdag. Her møtes små og store for å gjøre noe hyggelig sammen. Å kunne lede en samling med en hel barnegruppe og gjøre den morsom, spennende og lærerik er en utfordring og krever god planlegging. Kurset inneholder morsomme ideer og konkrete forslag til opplegg, som enkelt kan tilpasses den enkelte barnegruppe.

Eli Almehagen er utdannet førskolelærer med tilleggsutdanning i spesialpedagogikk. Hun har over 20 års erfaring fra barnehage som styrer, pedagogisk leder, støttepedagog og faglig veileder. Hun arbeider nå som redaktør i Gan Aschehoug. Kurset arrangeres i samarbeid med GAN Aschehoug.

Hvordan skape et språkstimulerende miljø for minoritetsspråklige barn*Kursholder: Nina Indseth Bråthen***Kurs 2 F
Fredag 4.11
13.00–16.00****Bhg**

Barn har i dag svært ulik bakgrunn og forutsetninger når de møter barnehage og skole og har et annet morsmål enn norsk. Å utvikle språket er noe av det viktigste som skjer i et barns liv. Språk gir oss identitet, fellesskap og tilhørighet i det samfunnet vi lever i. Gjennom språket lærer vi å forstå oss selv og omgivelsene omkring oss. I barnehagen må vi ta oss tid til å skape gode språkstimulerende miljøer slik at alle barn kan ta del i vårt fellesskap på en god måte. Dette kurset ser på språk, språkutvikling og kulturforskjeller og barnehagens oppgave i forhold til dette.

Nina Indseth Bråthen er førskolelærer med videreutdanning i spesialpedagogikk. Hun er pedagogisk leder. Hun har i 3 år jobbet med å utvikle konkretiseringsmaterieell for barnehagene. Målet er å øke den språklige aktiviteten hos minoritetsspråklige barn, og barn med behov for ekstra språkstimulering. Kurset arrangeres i samarbeid med GAN Aschehoug.

ADHD: et problem i forhold til sanse-integrasjon, tilknytningsvansker – eller en kombinasjon?

Kursholdere: Sabine Berndt og Ute Imhof

Kurs 3 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Hvordan differensere ADHD-symptomer? Kanskje det kan være en KISS/KIDD-problematikk, tilknytningsforstyrrelser, lærevansker, hjernefeil? Hvordan finne ut av dette? Å forstå og erkjenne sammenhengene mellom disse årsakene gir en mer effektiv tilnærming til barna det gjelder. Det kan være ulike årsaker og sammenhenger med likt symptombilde. Dette krever ulike, differenserte tilnærminger som til sammen kan gi mer effektiv hjelp til barna det gjelder. Temaet blir formidlet på en praksisorientert måte ved hjelp av video.

Sabine Berndt er bl.a. psykoterapeut og lærer i IntraActplus-konsept. Hun holder foredrag over hele Tyskland og også internasjonalt. Berndt har eget institutt i Hamburg. Ute Imhof er spesialist i barnefysioterapi med 20 års erfaring fra arbeid på sykehus. Hun har siden 2006 jobbet på eget institutt. Hun holder kurs for andre fysioterapeuter og faggrupper over hele Norden.

Tilpasset opplæring uten nivådeling, helhetlig tilpasset opplæring

Kursholder: Tuva Bjørkvold

Kurs 4 F
Fredag 4.11
13.30–15.30

B.trinn / Ledere

Helhetlig Tilpasset Opplæring gir læreren profesjonaliteten tilbake. Metoden tar et oppgjør med nivådeling og privatisering av læring. Det didaktiske verktøyet *Læringskaka* brukes til å utvikle helhetlige tilpassede opplegg. På kurset får læreren praktiske tips og faglig trygghet til å gjennomføre tilpasset opplæring innenfor klassefellesskapet. Gjennomprøvede undervisningsopplegg danner rammen for kurset.

Tuva Bjørkvold(1975) har arbeidet som barneskolelærer og er nå høgskolelektor. Bjørkvold har skrevet boka *Boller og brøk* (2003), *Zeppelin 7 språkbok* (2008) samt *H₇O – Helhetlig Tilpasset Opplæring* (2010). Kurset arrangeres i samarbeid med Freidig Forlag.

Digital kompetanse i barnehagen

Kursholder: Nina Bølgan

Kurs 5 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

Bhg / Alle

Vil du og barnehagen din satse mer på digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet? Denne forelesningen tar opp noen tanker om hvordan personalet systematisk kan gå fram for å øke sin digitale kompetanse, presentere eksempler på bruk av digitale verktøy i en pedagogiske sammenheng og tenke litt høyt om barnehagens ansvar i et teknologisk samfunn.

Nina Bølgan er førstelektor i pedagogikk innenfor fagfeltet IKT og digitale medier i barnehagen ved Høgskolen i Oslo. Hun har jobbet med utviklingsarbeid, og skrevet artikler og bøker om temaet.

Å stimulere barns erkjennelsesprosesser – den viktigste oppgaven i Reggio Emilias barnehager

Kursholder: Kari Carlsen

Kurs 6 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / Alle

Å stimulere barns erkjennelsesprosesser er den viktigste oppgaven for voksne i Reggio Emilias barnehager. Atelieret har en viktig rolle i det pedagogiske arbeidet, og Kari Carlsen gir oss innblikk i arbeidsmåtene i Reggio Emilia med særlig fokus på sammenhengen mellom praktisk estetisk handling og kunnskap. Hvilke konsekvenser kan dette få for vår praksis?

Kari Carlsen er førsteamanuensis ved Høgskolen i Telemark, Notodden. Hun er norsk kontaktperson til Reggio Children og leder av Norsk Reggio Emilia Nettverk. Hun arbeider med en doktorgrad om atelierista-perspektiv i norsk barnehage.

VANN VITTIG – Læring, lek og naturvitenskap

Kursholder: Else Havnevik Devold

Kurs 7 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

Bhg

Et praktisk kurs om hvordan barn kan lære om vannets egenskaper gjennom ulike aktiviteter, forsøk og lek med vann. Dere får høre om og se gjennomføring av ulike naturvitenskaplige forsøk med vann som fint kan gjennomføres i barnehage. Vi undersøker hva som flyter og hva som synker, hva skjer når vi tilsetter såpe i vann og finner ut hva som er tyngst og hva som er lettest av varmt og kaldt vann.

Else Havnevik Devold er førskolelærer med hovedfag i barnehagepedagogikk og har arbeidet mange år i barnehage og skole. Hun er forfatter av matematikkbøkene: «En to støvel og sko» og «Fem seks det kommer en heks.» Devold sitter som barnehage-representant i Landslaget for matematikk i skolen (LAMIS) sentralstyret og er en ettertrakter foredragsholder. Kurset arrangeres i samarbeid med GAN Aschehoug.

Opphavsrett og Kopinoravtalen, lynkurs for lærere

Kursholdere: Hege Lunde og Hege Døssland

Kurs 8 F
Fredag 4.11
10.00–11.00

Alle

Kunnskap om opphavsrett er en del av det å utvise digital dømmekraft. Få en rask oversikt over avtalen Kopinor har med norske kommuner og hva den sier om bruk i skolene. En enkel innføring og anledning til å stille spørsmål.

Hege Lunde, kommunikasjonssjef i Kopinor, Hege Døssland, seniorrådgiver i Kopinor. Kurset arrangeres i samarbeid med Kopinor.

Foredrag om Trivselsprogrammet

Kursholder: Kjartan Eide

Kurs 9 F
Fredag 4.11
15.00–16.00

Skole

Med Trivselsprogrammet legger elevvalgte, mobbefrie trivselsledere til rette for mer aktivitet i friminuttene. Over 400 grunnskoler i Norge er med i programmet som Kjetil og Kjartan startet i Lørenskog kommune i 2009. I tillegg til å øke aktivitetsnivået, skal trivselslederne jobbe for å inkludere alle elevene i leken, slik at ingen går alene. Sentrale mobbeforskere støtter Trivselsprogrammet.

Kjartan Eide: Sosialantropolog. Jobbet fem år som høyskolelektor ved Norsk Reiselivshøyskole. Instruktør i Friskis og Svettis i 13 år. Kjetil og Kjartan show på TV2. Flerårig innsats mot mobbing, Kjetil og Kjartans tips mot mobbing. Se trivselsleder.no og mobbing.no

Hvordan gi gutter og jenter like muligheter

Kursholder: Pia Friis

Kurs 10 F
Fredag 4.11
13.00–15.00

Bhg / SFO

Dette er et kurs om hvordan personalet kan øke sin kompetanse omkring kjønn og reflektere over egne kjønnede holdninger og handlinger. Likestilling er å gi gutter og jenter like muligheter, ikke at de skal være like. I barnehagene har vi tradisjon for å tenke individuelt og ikke kjønn i våre møter med barn. Men fordi vi alle har forestillinger om kjønn vil vi likevel ubevisst forskjellsbehandle gutter og jenter.

Pia Friis er daglig leder i Tinkern Kanvas-barnehage og har jobbet med Handlingsplanens mål siden midten av 90-tallet. I 2006/2007 ledet hun et prosjekt kalt Observant og rettferdig i samarbeid med Reform, Resurssenter for menn. Prosjektet filmet personalet i samhandling med barn for å øke personalets bevissthet om hvordan de møtte gutter og jenter på ulike måter.

Samarbeid mellom førskolelærerutdanning og profesjon – muligheter og utfordringer

Kursholdere:

*Marit Spurkland, Marit Granholt, Anne Furu
og Kristin Holte Haug*

Kurs 11 F
Fredag 4.11
09.00–12.30

Bhg

Forfatterne er opptatt av at førskolelærerutdanningen skal være praksisnær og profesjonsrelatert, og at utdanning og profesjon må ses i sammenheng. Mange års erfaring fra førskolelærerutdanningen har ført oss på sporet av arbeidsmåter som kan bidra til å bygge bro mellom teori og praksis – mellom utdanning og barnehage. Vi er åpne for å utvikle stadig forbedrede arbeidsmåter i tett dialog med førskolelærere og barnehagepersonale i praksisfeltet og anser Østlandsk lærerstevne for å være en egnet arena for slik dialog.

Marit Spurkland er førstelektor i norsk, Marit Granholt og Anne Furu er høgskolelektorer i pedagogikk og Kristin Holte Haug er førstelektor i pedagogikk, alle ved Høgskolen i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Bli inspirert!

www.skoleipraksis.no

180 filmer fra norske klasserom

SNÖBALL
FILM

Hvis noen hadde våget å spørre meg!

Kommunikasjon med barn hvor det er mistanke om vold, overgrep eller annen omsorgsvikt.

Kursholder: Kari Trøften Gamst

Kurs 12 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle / Skole

Det er enhver voksnes plikt til å involvere seg når de har valgt å arbeide med barn. Når barn gis anledning til å være informanter om egen virkelighet, vil vold og overgrep og annen omsorgsvikt avdekkes i større grad, slik at gode hjelpetiltak og beskyttelse av barnet sikres. Men barn forteller ikke lett om stressfylte og traumatiske erfaringer. Det er en klar sammenheng mellom måten voksne kommuniserer med barn på, og meningsinnholdet i det barnet forteller. Det gis en presentasjon av en dialogisk metode hvor målet er å styrke barneperspektivet og maksimere informasjonen fra barnet. Undervisningsfilmen LA STÅ! laget av Jarle Eskedal for Redd Barna, RVTS-Ø og NKVTS, vil bli vist. Den handler om læreren Runes utfordringer i møte med en elev utsatt for vold i familien. Læreren spilles av Håvard Tjora.

Kari Trøften Gamst er spesialpedagog, dr.polit og spesialrådgiver ved Regionalt ressursenter for vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Øst. Hun har forsket på kommunikasjon med barn i barnehage/skole, i dommeravhør og i barnevernet, og har utviklet en dialogisk samtalemetode for barn i vanskelige livssituasjoner. Hun har tidligere erfaring fra barnepsykiatri, skole, barnehage og PPT. Hun har deltatt i utvikling av etterutdanningsprogram innen etterforskning av vold og overgrep mot barn ved Politihøgskolen i Oslo, hvor hun underviser, og kompetansehevingsprosjekter innen barnevernet i kommunikasjon med barn og i asylintervju av enslige mindreårige.

Mer enn leksehjelp – mestring, integrering og sosial mobilitet

Kursholder: Odd Erik Germundsson

Kurs 13 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Dette kurset i mestringspedagogisk leksehjelp er for deg som gir eller leder et leksehjelpstilbud, eller for dere som planlegger å starte opp med leksehjelp. Kurset gir innsikt i metoder der leksehjelp blir brukt til å styrke elevens selvfølelse, egenverd og motstandskraft. Dette er noe elever som sliter på skolen, trenger mer av. Kurset tar sikte på å inspirere og engasjere deg til å skape en leksehjelp som det «svinger» av. Metodene har gitt prisbelønte resultater i Oslo indre øst.

Odd Erik Germundsson (1948) er cand.mag. og har lærerhøgskole, sosialantropologi, historie og flerkulturell pedagogikk i fagkretsen. Han har i 23 år vært pioner for mestringspedagogisk leksehjelp og har i like mange år arbeidet med enslige mindreårige asylsøkere. Han er nå kursholder og faglitterær forfatter. Er blitt tildelt Oslo kommunes Servicepris (1996), Det Nyttetprisen (1997) og Foreldreprisen (2000) for sitt mestringspedagogiske metodearbeid.

Å lære språk i inkluderende lekemiljøer

Kursholder: Katrine Giæver

Kurs 14 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

«Å få delta i lek og få venner er grunnlag for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen», står det i rammeplanen. Barn lærer språk best gjennom lek og samspill. Kursholder tar for seg hvordan personalet i flerkulturelle barnehager kan utvikle et inkluderende lekemiljø der alle barn som likeverdige deltakere lærer språk som en del av sin helhetlige utvikling.

Katrine Giæver er førskolelærer med master i barnehagepedagogikk. Hun har lang erfaring fra flerkulturelle barnehager og fra Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring.

Barn med minoritetsbakgrunn – utfordringer i skolehverdagen

Kursholder: Sølvi Glevoll

Kurs 15 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Det er stor økning i antall urolige barn med minoritetsbakgrunn i skolen. Mange skoler ser det som en utfordring å tilrettelegge godt nok for disse barna. Hva kan være årsaken til uroen hos disse barna? Hvilke egenskaper hos lærere og hvilken form for opplæring skal til for å lykkes med god undervisning for barna, slik at de mestrer skolegangen?

Sølvi Glevoll er tidligere leder i Oslo/Akershus Fylkeslag i AD/HD Norge og har også sittet i landsstyret i samme organisasjon. Som forelder til barn med AD/HD har hun mange års praktisk erfaring i hvordan utfordringer med barn med AD/HD kan løses i skolesituasjonen. Hun foreleser ved skoler/høgskoler, for etater i stat/kommune og for bedrifter i næringslivet, og også for foreldre med minoritetsbakgrunn med urolige barn.

Skapende barnehage-matematikk

Kursholder: Camilla Grieg

Kurs 16 F
Fredag 4.11
13.00–14.30

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Kan vi stimulere barnas matematiske kompetanse gjennom eksperimentelle og lekende arbeidsmåter med form og farge? Ja mener Camilla Grieg, som i dette inspirasjonsforedraget viser oss hvordan vi i praksis kan koble kreativ forming til matematikkbegrepene antall, rom og form som vi finner i barnehagens rammeplan. Med fargesterke fotos, eksempler og praksisnære fortellinger viser Camilla Grieg utdrag fra sin siste bok *Skapende barnehage-matematikk*.

Camilla Grieg er utdannet førskolelærer og har arbeidet med barn i barnehage og skole i mange år. I dag har hun etablert som frittstående kursholder og tekstforfatter, og har skriveoppdrag blant annet for *Barnahgeforum.no* og *Verktøykassa*. Høsten 2010 kom hun med boken *Fargelek – en håndbok for barnehage*, som ble laget i samarbeid med Pedagogisk Forum. I en mastergrad i faglitterær skriving fra Høgskolen i Vestfold, har Camilla Grieg utviklet fagtekster og inspirasjonstekster innefor førskolepedagogikk og estetiske fag.

Dobbelt MAMMA – om å være mamma i et nytt land

Kursholdere: Hilde Henriksen og Renate Grytnes

Kurs 17 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

Alle

Arbeider du med minoritetsspråklige barn og foreldre? Møt to innvandrerkvinner fra Somalia Og Kosovo som deler erfaringer med å være mamma i Norge. Arrangementet har utgangspunkt i bokprosjektet Dobbelt MAMMA (2008). Etterpå vil Renate Grytnes ta utgangspunkt i kvinnes refleksjoner og erfaringer og sette det de sier inn i et integreringsperspektiv. Hilde Henriksen vil redegjøre for bokprosjektet og behovet for tilrettelagt litteratur for språklige minoriteter.

Hilde Henriksen (1962) er forfatter og lærer i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere ved Tønsberg Voksenopplæring. Hun har mange års erfaring med skrivekurs for barn og voksne og er medlem av Norsk Forfattersentrum. Renate Grytnes (1973) er cand. polit i flerkulturell og utviklingsrettet utdanning. Hun har bakgrunn og erfaring innenfor det flerkulturelle utdanningsfeltet og er også lærer i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere ved Tønsberg Voksenopplæring.

Sammenhenger mellom læringsmiljø, velvære og god psykisk helse

Kursholder: Marit Bergum Hansen

Kurs 18 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Utvikling av god psykisk helse hos barn har til nå ikke fått den oppmerksomheten temaet fortjener i skoler og barnehager. Det handler om å forebygge skjevutvikling og styrke barnets kapasitet for utvikling, læring og nære relasjoner. Fokus på sammenhengen mellom barnets nevro- psykologiske utvikling, tilknytning og læringsmiljøet innebærer en utfordring for ansatte i barnehager og skole. Noen barn trenger korrigerende relasjonserfaringer og det pedagogiske hverdagslivet er en viktig arena for nye erfaringer.

Marit Bergum Hansen leder Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse ved RBUP Øst og Sør. Bergum Hansen har tidligere ledet Aline spedbarnsenter i 17 år og har sammen med medarbeidere utviklet et senter som er anerkjent langt utover landets grenser. Bergum Hansen har tidligere arbeidet i barne- og ungdomspsykiatrien og det fylkeskommunale barnevernet. Hun er pedagog og familierapeut.

Innføring i bruk av getSmart-kort i matematikk og norsk

Kursholder: Skage Hansen

Kurs 19 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

Skole

Kurset presenterer utvalgte getSmart produkter inkludert tre nye norskprodukter. Deltakerne vil bli kjent med spill som kan brukes innenfor alle matte-kortstokkene. Kursholder vil også gjennomgå begrepslæring i matematikkfaget med fokus på riktig begrepsformidling. Kurset er verkstedsbasert og kursdeltakerne blir «kjent» med produktene på egen hånd. Forfatteren av Lag En Setning er med på med norskdelen av produktspekteret.

Kursholder Skage Hansen er matematikklærer ved Engebråten ungdomsskole i Oslo. Han er utdannet siviløkonom, har matematikk fra universitet og høgskole og også praktisk-pedagogisk utdanning. Kurset arrangeres i samarbeid med GetSmart.

Barnehagen som en positiv – og styrkebasert – læringsarena for barn og voksne

Kursholder: Bjørn Hauger

Kurs 20 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Hvordan gjøre de usikre barna mer livsmodige? Hvilken betydning har positive følelser for barn og voksne sin mulighet til læring og livsmestring. Hvordan finne fram til og ta i bruk det som er barn og voksne sine naturlige talenter og styrker som en ressurs for læring – og en ressurs for utviklingen av barnehagen? Introduksjon til forskningsfeltet om styrker. Erfaringer fra bruk av styrkebasert metoder i arbeid med læring, forebyggende arbeid (tidlig intervensjon) og utviklingsarbeid i barnehagen.

Bjørn Hauger er sosiolog LentSareptas og tilknyttet senter for styrkebasert arbeid barn og ungdom, Arbeidsinstituttet i Buskerud. Har hatt ansvar for en rekke utviklingsprogram i barnehagene og vært bidragsyter og medforfatter i flere bøker som omhandler styrkebasert arbeid med barn og ungdom.

SYNG OG LÆR – et læringsverktøy som gir kunnskap og glede!

Kursholdere: Margaret Heldor og Tom Næss

Kurs 21 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

SFO /
S.trinn 1.–4. /
Alle

Kurset

- vil gi informasjon av hvordan SYNG OG LÆR ble til.
- inneholde en praktisk gjennomgang av et utvalg av sanger fra fagene matematikk, norsk, samfunnsfag og RLE der kursdeltagerne er med og synger
- vil vise videoklipp fra SYNG OG LÆR brukt i skolen.
- sette fokus på hjernen og sang som læringsverktøy
- gi deg tips og ideer til bruk av sang som metode i god klasseledelse.

Tom Næss står bak ideen SYNG OG LÆR. Han er 1. amanuensis ved Norges Musikkhøgskole. Han har livslang erfaring med musikkpedagogikk og musikkterapi både med barn og voksne. Margaret Heldor har vært pedagogisk konsulent under arbeidet med den nye utgaven, og er til daglig ansatt som lærer. Ved revisjonsarbeidet har hun laget tekster og oppgaver til flere av de nye sangene. Kurset arrangeres i samarbeid med Norsk Noteservice as.

Differensiert lese- og skrivestøtte i skolen

Kursholder: Sverre Andreas Holbye

Kurs 22 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skolen

Textpilot Skole med hjelpemiddelintegrasjon kan dekke de fleste behov knyttet til lesing og skriving i skolen. I tillegg til stavekontroll og ordprediksjon som alle elever får, kan det abonneres på talesynteser og ordbøker på flere språk. Hjelpemiddelintegrasjonen gjør det enkelt å legge inn Textpilot-lisenser som gis på utlån fra NAV.

Sverre Andreas Holbye er utdannet synspedagog og daglig leder av Include AS. Han har utviklet Textpilot, som han blant annet i 2009 mottok Hordaland fylkeskommunes Oppfinnerpris for. Kurset arrangeres i samarbeid med Mikrodaisy AS.

Samtalebilder – en vei til kommunikasjon med barn i vanlige og vanskelige livssituasjoner

Kursholder: Merete Holmsen

Kurs 23 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Kommunikasjonsverktøyet åpner for at barn kan identifisere seg med tema og følelser i samtalebildene og assosiere til egne tanker, følelser og opplevelser. Teoretisk plattform: Anerkjennelse, mentalisering og det narrative perspektiv. Forelesningen gir en teoretisk, praktisk-metodisk gjennomgang av samtaleverktøyet som åpner for undring og refleksjon sammen med barn. Forelesningen bygger på to bøker og et samtaleverktøy foreleser har skrevet om tema.

Merete Holmsen er førskolelærer med embetseksamen i spesialpedagogikk (Cand.paed.spec.). Praksis fra barnehage, PPT, helseinstitusjoner og prosjektarbeid. Hun arbeider ved Moss Familiesenter, et kommunalt lavterskeltilbud, og har daglige samtaler med barn og foreldre. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

MARTE MEO i hverdagen

Kursholdere: Monica Iversen og Eli Gresseth

Kurs 24 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Om metoden: – Videobasert og løsningsorientert, - Innehar et positivt og respektfullt menneskesyn, - Ikke konkurrerende ift andre metoder, – Fokus på holdninger til barn.

Kurset vil legge vekt på: – Bevisstgjøring av hva som fører til godt samspill, – Hvordan gjøre mer av det som virker? – Fokus på ressurser og muligheter, – Hvordan forebygge og snu vanskelige situasjoner? – Praktiske eksempler illustrert ved film.

Monica Iversen og Eli Gresseth Har jobbet i mange år som pedagogiske ledere. Jobber nå som henholdsvis fagkonsulent og støttepedagog. Utdanning: Førskolelærer med småbarnspedagogikk og barnevernpedagog og coach. Tilsammen 27 års erfaring fra arbeid med barn. – Brenner for samspillet i hverdags-situasjonene! Tror at barn kan!

Hvordan kan en god vurderingspraksis også føre til god klasseledelse?

Kursholder: Marit Jensen

Kurs 25 F
Fredag 4.11
13.00–15.30

Skole

- Fra kunnskapsmål til kompetansemål – hvordan?
- Hvordan formulere gode kjennetegn på måloppnåelse?
- Hvordan gi god faglig tilbake- og framovermelding til elevene?
- Hvordan arbeide med vurdering for læring uten å drukne i dokumentasjon?
- Hvordan sikre en mer rettferdig vurdering?
- Hvordan involvere elevene i vurderingsarbeidet slik at de kan oppleve mestring?
- Hvordan dokumentere vurderingen på en hensiktsmessig måte?
- Hva kjennetegner god klasseledelse?
- Det vil bli gitt konkrete eksempler som skolen kan bruke i vurderingsarbeidet.

Marit Jensen har mange års undervisningserfaring fra grunnskolen, og har også arbeidet som skoleleder. Hun har vært ansatt som pedagogisk veileder i Utdanningsetaten i Oslo kommune. For tiden arbeider hun som faglig pedagogisk veileder ved Fyrstikkalléen skole i Oslo. I tillegg driver hun konsulentfirmaet *Endringsagenten*, hvor fagområdene blant annet er skolevurdering og elevvurdering.

På glasstaket av grunnskolens praksis

Kursholder: Ruth Jensen og Marit Aas

Kurs 26 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn /
U.trinn

Kurset bygger på boka *Å utforske praksis. Grunnskolen*. På kurset vil vi modellere hvordan boka kan brukes som en ressurs i profesjons- og organisasjonsutvikling. Kurset inneholder korte teoripresentasjon om dialog, samspill og læring. Videre presenteres, skriftlige case og videosekvenser. Det vises eksempler på hvordan konkrete episoder kan utforskes i personalet som et ledd i skolens kvalitetsutvikling.

Kursholderne har lang praksis fra grunnskolen, fra undervisning på flere nivåer i utdanningssystemet. Begge jobber ved ILS, Universitetet i Oslo. Aas har skoleutvikling, leseundervisning og kunnskapsutvikling hos lærere og skoleledere som forskningsfelt, og Jensen har skolelederes profesjonslæring som sitt forskningsfokus. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Gutter kan og vil, men de trenger litt hjelp av og til!

Kursholder: Knut Rune Johansson

Kurs 27 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Det skal være mulig å fly som en ørn, sloss som en løve og gå som en panter i natten. Da blir livet verdt å leve! Gutter som blir sett for det de er, både vil og kan. I hvilken grad får guttene definere seg selv ut fra egne premisser? «Produserer» vi gutter med atferdsvansker fordi vi ikke ser og forstår dem? Hvordan kan vi voksne være med på å utvikle en kultur for guttene i barnehage og SFO? Er det stor forskjell på jenter og gutter?

Knut Rune Johansson har lang fartstid som pedagogisk leder og styrer i barnehage og er nå pedagogisk leder i Asker kommune. Han er prosjektleder for «Menn i barnehager» i samme kommune, og mottok i 2002 likestillingsprisen, Oslo og Akershus, for arbeidet med å rekruttere menn til barnehagene.

Du kan være den ene – om å «se» barn

Kursholder: Emilie Kinge

Kurs 28 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Måten vi møter barn på er avgjørende for hvorvidt hendelser i barnets liv vil føre til belastninger og hemme livskvalitet, eller om det vil lede til vekst og styrke. Dette kurset fokuserer på hvordan ansatte i barnehage og skolen kan bidra til å gi barn tilstrekkelig omsorg og oppmerksomhet, og hvordan de kan bli den betydningsfulle ene for utsatte og sårbare barn.

Målet med kurset er:

- Inspirere og motivere til å se sårbare og utsatte barn
- Øke bevissthet og forståelse av samtalens betydning
- Åge å være proaktive i kontakten med barn som strever

Emilie Kinge er førskolelærer med embetseksamen i spesialpedagogikk, har de siste 12 årene arbeidet i PP-Tjenesten og er nå kursholder og veileder i bruken av samtale med barn/elever. Kurset arrangeres i samarbeid med UNICEF Norge.

Omsorgssvikt og betydningen av tidlig tilknytning og trøst

Kursholder: Trine Klette

Kurs 29 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Kurset tar sikte på å gi en oversikt over ulike former for omsorgssvikt og forhold som ligger til grunn for omsorgssvikt. Det vil bli lagt særlig vekt på betydningen av tidlig tilknytning for å forstå og forklare barn og foreldres atferd og reaksjoner. Ulike tilknytningsstrategier, konsekvenser av disse, betydningen av trøst og muligheter for endringer vil bli belyst.

Dr. Philos Trine Klette har bakgrunn som sykepleier, og hun har de siste årene arbeidet som forsker innenfor områdene tidlig samspill og tilknytning. Hennes doktorgradsavhandling har tittelen «Tid for trøst. En undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner». Hun er særlig opptatt av forebyggende helsearbeid blant barn og unge.

Sinte unge menn i kunnskapssamfunnet

Kursholder: Arne Klyve

Kurs 30 F
Fredag 4.11
13.00–15.00

Alle

Kurset setter søkelys på kunnskapssamfunnets bakside. På taperne, de sinte taperne. Unge menn som beveger seg i en gråsonen mellom sosial integrasjon og samfunnsmessig utstøting. Hvorfor stiller vi så mange individuelle diagnoser og så få samtidsskildringer?

Kursholderen er samfunnsviter og har hele sitt liv arbeidet innen rusfeltet, spesielt med forebygging og tidlig intervensjon. Han har skrevet og redigert bøker om beslektede tema. I dag er han undervisningssjef i Stiftelsen Bergenslinikkene.

Om seksualundervisningens viktigste verktøy – språket og samtalen!

Kursholder: Stine Cathrine Kühle-Hansen

Kurs 31 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Kurset tar opp språklige feller vi kan gå i når vi snakker om seksualitet. Kursdeltakerne får eksempler på hvordan tilpasse samtalen til alder, tema og gruppe. Det får innblikk i hvilke ord og formuleringer som usynliggjør holdninger og kunnskap. Språklig våkenhet gjør seksualundervisningen enda bedre og du kan gi barn og ungdom større læringsutbytte som igjen gir dem økt handlingskompetanse.

Stine Kühle-Hansen er lærer, sexolog og museumsformidler. Hun har undervist i grunnskolen og holdt foredrag for foreldre, helsepersonell og lærere. Hun eier Amoroteket.no som produserer temautstillinger om seksualitet. Kurset arrangeres i samarbeid med Amoroteket.no.

101 måter å lese leseleksa på

Kursholder: Kåre Kverndokken

Kurs 32 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Skole

Leseleksa – hvordan gir vi den? Kurset vil vise betydningen av varierte leselekser i alle fag. En rekke didaktiske eksempler vil belyse hvordan elever får modellert veier inn og ut av teksten og hvilke arbeidsmåter som kan benyttes i et dynamisk arbeid med leselekser. Kurset retter seg mot grunnskolens lærere.

Kåre Kverndokken er førstelektor i norsk ved Høgskolen i Vestfold. Han har utgitt en rekke lærebøker i norsk i for alle trinn i grunnskolen – både språkbøker og lesebøker. Hans siste utgivelse er bidrag til boka «Vurdering for læring i alle fag», der han skriver om vurdering av muntlig tekstkompetanse. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Skoler som begeistrer!

Kursholdere: Anne Liv Kaarstad Lie og Vidar Bugge-Hansen

Kurs 33 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Ledere / Skole

Dette kurset presenterer teori og erfaringer fra skoler i Re kommune som har tatt i bruk Appreciative Inquiry (styrkebasert læring) og nyere forskning innen positiv psykologi for å få fram det beste hos elever og ansatte i opplæringen. Hvordan man arbeider med å fremme elevenes læringsutbytte ved trening av et offensivt tenkesett – dette er systematisk ferdighetstrening. Vi kan ikke gjøre noe med det som ligger i fortid, men vi kan styrke de mentale fremtidsbildene – Hva er det som får skoler som allerede er gode til å bli fremragende?

Anne Liv Kaarstad Lie, lektor i pedagogikk og aksjonsforsker, partner i LentSareptas as. Læring i og på tvers i skoler ut fra *organisasjonsdesignet Appreciative Inquiry (AI)*. Vidar Bugge-Hansen veileder og trener ART og AI i skolene, Re kommune. Han presenterer praktisk arbeid med å forløse elevenes læringsutbytte.

Inspirasjonskick med vekt på sang og musikk

Kursholder: Tina Lie

Kurs 34 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

Alle

Inspirasjonskick for lærere og pedagogisk personale i barnehager og på småskoletrinnet.

Formidling setter seg av kursholders erfaring best fast med høy delaktighet fra de ansatte og de blir derfor behandlet som barn, så vi kan kalle det for et slags rollespill. Kursholder sitter inne med en mengde spennende materiale, små sangstubber, morsomme rytmeøvelser og spennende dramaøvelser, som ansatte i kan dra nytte av i sitt daglige virke.

Tina Lie er ikke bare en forrykende sceneartist, hun har også i mange år jobbet med barn og unge innen sang og musikk, dans/drama og er utdannet korpedagog.

Barnehager som begeistrer!

Kursholdere:

Anne Liv Kaarstad Lie og Bærum Verk barnehager

Kurs 35 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / SFO

Dette kurset presenterer erfaringer fra barnehager som har tatt i bruk Appreciative Inquiry (styrkebasert læring) og nyere forskning innen positiv psykologi for å få fram det beste hos barna, foreldrene og de ansatte. Vi kan ikke gjøre noe med det som ligger bak, men vi kan arbeide offensivt med felles framtidsbilder – trene et lært offensivt tenkesett som læringsplattform. Utviklingsarbeid gir best resultater når det knyttes til oppgaver som allerede skal utføres – hvordan arbeider vi fra gode til fremragende ved anerkjennelse for å forløse?

Anne Liv Kaarstad Lie, lektor i pedagogikk og aksjonsforsker – arbeider med læring i og på tvers ut fra læringsdesignet Appreciative Inquiry. Partner i LentSareptas as. Barnehager fra Bærum Verk presenterer erfaringer fra sitt arbeid med AI i barnehagehverdagen.

Disiplin og sosial kompetanse

Kursholder: Erik Lind

Kurs 36 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Disiplin er blitt et løsningsord som ofte kastes inn i skoledebatter. Foredraget vil i tillegg til å drøfte «disiplin», se på sosial kompetanse og ta for seg begreper som høflighet, folkeskikk, samvittighet og demokrati – og se dette både i et historisk og samfunnsperspektiv.

Erik Lind. Rektor på Østfold fylkeskommunale grunnskole. Han er utdannet spesialpedagog og master i utdanningsledelse. Erfaring fra normal- og spesialskoler.

Se, hør og gjør. Le, lek og lær. Snakkepakken® – et praktisk språkverktøy

Kursholder: Lena Malinovsky

Kurs 37 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Velkommen inn i Snakkepakkens spennende verden! Snakkepakken® er enkel å bruke for hele personalet og alle barn uansett morsmål. Opplev hvordan vi kan gjøre barn til aktive deltagere og hvordan barn kan tilegne seg språk på en enkel og grundig måte. Hva bør vi legge vekt på når vi skal tilrettelegge gode, språklige omgivelser for barnegruppen? Hvordan kan vi formidle historier, sanger, leker, rim og regler tilpasset barnegrupper med forskjellige morsmål og behov, blant annet i en samlingsstund? Dette praktiske og visuelle kurset gir påfyll, glød og massevis av tips til aktiviteter som umiddelbart kan praktiseres med barna rundt områdene *mat, kropp, klær, hus, farger, dyr og eventyr*. Fyldig kurskompendium med notatplass og kursbevis kan kjøpes kontant for kr. 40.

Lena Malinovsky er utdannet førskolelærer og har studert språkutvikling og flerspråklighet ved UiO. Hun har jobbet som pedagogisk leder i en flerkulturell barnehage i 12 år og har lang erfaring i direkte språkarbeid med barn og med veiledning av barnehagepersonale. Hun har holdt en rekke kurs i bruk av Snakkepakken® og utvikler stadig læringsmateriell.

Elevene imellom – elevkultur og læring i en skole for alle

Kursholder: Simon Michelet

Kurs 38 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skole

Forståelse av elevkulturen viser hvordan dominerende oppfatninger, normer og verdier elevene imellom påvirker handlemåten deres. Det gir et mer solid ståsted for en klasseledelse som favner alle. Du kan ikke bestemme elevkulturen i ditt klasserom. Men du kan bidra til utviklingen av en elevkultur der elevene både gir og får hjelp, tar ledelsen og venter på tur, føler tilhørighet og utviser selvstendighet – i arbeid med skolefaglige oppgaver.

Simon Michelet er førstelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Oslo. Med lang fartstid fra grunnskole og lærerutdanning har han nå jobbet med forskningsprosjektet *Elevene imellom* siden 2004.

Sinnataggen og jeg – et kurs om U-trolige barn og voksne

Kursholder: Nuria Oliu Moe

Kurs 39 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Når barn er urolige, er det ofte fordi deres egne lyster, tanker og behov ikke blir møtt av omgivelsene i barnehagen. Da omsetter de all kraft i aktiviteter og atferd som ikke ønskes verken av barn eller voksne. Hvordan utfordrer disse barna oss voksne og hvordan utfordrer vi dem? Hvilken påvirkningsgrad har vår egen atferd på barna – på godt og vondt? Kurset handler om betydningen av kompetente voksne i samspill med barn.

Nuria Moe er en engasjert kursholder. Hun er utdannet lærer i Barcelona i Spania og har jobbet som pedagogisk leder i Bærum kommune siden 1987. Hun har videreutdanning i barnelitteratur og formidling for barn, i drama /teater og kommunikasjon, samt grunn-, mellom- og hovedfag med fordypning i fortellerkunst. Nuria har holdt kurs i flere år både i inn- og utland.

Barns medvirkning i barnehagen

Kursholder: Nuria Oliu Moe

Kurs 40 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

I følge Rammeplanen, skal barns medvirkning få en plass i barnehagen. Må vi det? Skal barna det? Hva krever det av oss? Skal barna bestemme alt? Hva med planlegging da? Det handler om voksenrollen, holdninger og menneskesyn og om en vanskelig balansegang! Kurset belyser dette ved hjelp av praksisfortellinger. Kurset er fylt av aha-opplevelser og masse inspirasjon til videre arbeid i barnehagen!

Nuria er en engasjert kursholder. Hun er utdannet lærer i Barcelona i Spania og har jobbet som pedagogisk leder i Bærum kommune siden 1987. Hun har videreutdanning i barnelitteratur og formidling for barn, i drama /teater og kommunikasjon, samt grunn- mellom og hovedfag med fordypning i fortellerkunst. Nuria har holdt kurs i flere år både i inn- og utland.

Kan jeg være med å leke? – Lek en følelse, en tilstand, en arena

Kursholder: Nina Nakling

Kurs 41 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Rammeplanen sier leken skal ha en «fremtredene plass i barnas liv i barnehagen» Men, hvor er den? Er den borte, eller er det vi voksne som, midt i all dokumentasjonen og kartleggingen, har glemt den litt? Hvordan kan vi finne tilbake til den befriende følelsen leken gir, hvordan tilrettelegger vi for at barna skal bygge den, utvikle den og blomstre i den? Og hvor ble det av den «sunne, gamle» leken vi lekte da vi var små? Det er ikke sikkert den er borte, kanskje har den bare fått et «nytt» utseende?

Nina Nakling er førskolelærer med videreutdanning i pedagogisk utviklingsarbeid, endringsledelse, veiledning og coaching. Hun har mange års erfaring som pedagogisk leder og styrer i barnehage. Nina er opptatt av at energi, entusiasme og glødsmitter, og dette bærer kursene hennes preg av.

Dette er vel de minste for små til – eller er de det?

Kursholder: Nina Nakling

Kurs 42 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / Alle

«Men dette er de minste for små til.» Hvor mange ganger har du tatt deg selv i å si dette? Er det kanskje sånn at vi midt i hverdagen med skift, mat og soving glemmer hva de minste er i stand til? Dette kurset gir et innblikk i teoriens verden om 0 til 3 åringen, hvordan tilrettelegge for de minste og balansen mellom mestringsbehov og trass, alt godt ispedd konkrete eksempler fra hverdagen.

Nina Nakling er førskolelærer med videreutdanning i pedagogisk utviklingsarbeid, endringsledelse, veiledning og coaching. Hun har mange års erfaring som pedagogisk leder og styrer i barnehage. Nina er opptatt av at energi, entusiasme og glød smitter, og dette bærer kursene hennes preg av.

Lærerens og læringsmiljøets betydning for elevenes læring

Kursholder: Thomas Nordahl

Kurs 43 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Skole

I dette kurset vil det bli dokumentert hvilke faktorer i læringsmiljøet som er avgjørende for elevenes faglige og sosiale læringsutbytte. Det vil være et særlig fokus på lærernes muligheter til å påvirke elevenes læring gjennom egen klasseledelse og relasjoner til elevene. Det vil bli vektlagt forskningsbaserte og praktiske tilnærminger.

Thomas Nordahl er professor i pedagogikk ved Høgskolen i Hedmark. Han har ledet en rekke forskningsprosjekter innen ulike pedagogiske emner. I tillegg til å ha forfattet flere bøker og artikler, er han en mye brukt foredragsholder.

Hvordan snakke MED – gjenopprettende kommunikasjon

Kursholdere: Camilla Farstad og Kari Odden

Kurs 44 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Ledere / Skole

God konflikthåndtering innebærer en mulighet til å gjøre rett igjen det som har skjedd galt, og ivareta de behovene som konflikten genererer. Det innebærer en mulighet til medvirkning. Denne workshopen er en fordypning etter foredraget «Dialog- og relasjonsarbeid i skolen». Den vil gi ytterligere introduksjon og utprøving av meglers samtaleverktøy og prinsipper for medvirkning og gjenoppretting – hvordan snakke MED.

Klinsj har siden 2004 vært fagansvarlig for SkolemeglingOSLO. De er ofte brukte kursholdere i konflikthåndtering og megling rettet mot skole, barne-/ungdomsarbeid og arbeidsplass, samt er meglere og tilretteleggere for stormøter. Kurset arrangeres i samarbeid med Klinsj AS.

Filosofiske samtaler – hvordan skape et undersøkende fellesskap i klasserommet?

Kursholder: Åse Ranfelt

Kurs 45 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

I dette kurset vil du lære hvordan du som lærer kan øve elevene i å tenke selvstendig, og hvordan du kan skape et undersøkende fellesskap der du og elevene dine sammen kan utforske ulike problemstillinger og begreper. Du vil få være med på en filosofisk samtale, og du vil få flere tips til hvordan du kan bruke den filosofiske samtalen til å gi elevene dypere forståelse for det de lærer i fagene.

Åse Ranfelt er lærer på ungdomstrinnet. Hennes filosofiutdannelse er primært fra England. Hun samarbeider med James Nottingham (p4C). Åse har kurset lærere fra førskole til videregående. Hun var også en av initiativtakerne til universitetskonferanse om filosofering med barn.

Tenke sjæl – hvordan gjør vi det i praksis

Kursholder: Åse Ranfelt

Kurs 46 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Vi kan alle sammen tenke – derfor kan vi alle sammen filosofere! Å filosofere handler nettopp om å tenke selv. Som i alle andre sammenhenger trenger man å trene for å bli bedre. Målet for kurset er å bli kjent med måter å øve tenkeferdigheter på og hvordan få elever til å tenke selvstendig. I kurset vil du lære leker og øvelser som er enkle å gjennomføre og som passer både for yngre og eldre elever.

Åse Ranfelt er lærer på ungdomstrinnet. Hennes filosofiutdanning er primært fra England. Hun samarbeider med James Nottingham (p4C). Åse har kurset lærere fra førskole til videregående. Hun var også en av initiativtakerne til universitetskonferanse om filosofering med barn.

Mestring – medvirkning – medmennesker

Kursholder: Börje Ehrstrand

Kurs 47 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / Skole

Rinkeby skolen i nordvestre Stockholm har vendt sitt rykte, fra å være sett på som en problemskole der lærere og rektoren sluttet på 80-tallet, til å bli en skole i verdensklasse. Rinkeby får besøk fra hele verden, politikere, privat næringsliv og nobelprisvinnere. Dette foredraget tar for seg hvordan Rinkeby skole arbeider for å utdanne fremtidens ledere. Foredraget vil handle om nøklene til suksess, om tidlig innsats i barnehagen, om samarbeidet fra barnehage til videregående, om språk og kommunikasjon i ett helhetsspektiv fra 3–16 år, om visjoner, målrettet arbeid og om drift av skolen til det beste for elevene.

Börje Ehrstrand, rektor på Askebyskolan (6–12 år) och Rinkeby-skolan (13–16) betraktes som Sveriges mest kjente rektor. I 2006 fikk han Kunnskapspriset for 2006 på 250 000 svenske kroner. Börje Ehrstrand har også fått Utbildningsakademiens store pris, European Crime Prevention Award, og Nordiska skolledarpriset. Gjennom sitt målrettede arbeid har han forvandlet Rinkebyskolan fra en skole i oppløsning, til en av de skolene i Stockholm der elevene trives og har fantastiske resultater.

Gjør elevene til bedre lesere!

Kursholder: Bjørn Gunnar Saltnes

Kurs 48 F
Fredag 4.11
14.00–15.00

M.trinn

PAGETURNER BARNETRINNET 5–7 er et nytt lesetreningssprogram på nett, som lærer elevene å lese dobbelt så fort. Lesetreningssprogrammet kan gjennomføres på et helt trinn, en klasse – eller noen utvalgte elever. Elevers lesehastighet og leseforståelse blir testet flere ganger. Resultatene kan både elever og lærer følge med på. På den måten kan læreren få presis informasjon om den enkelte elevs framgang.

Bjørn Gunnar Saltnes er fagpedagog på bl.a. lesing og IKT, og har tidligere arbeidet som forlegger av faglitteratur og læremidler i Universitetsforlaget og Aschehoug forlag. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Filosofisk metode i fagundervisningen

Kursholder: Anne Schjelderup

Kurs 49 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skole

Gjennom «Kunnskapsløftet» er filosofisk metode i fagundervisningen for første gang satt på dagsorden i grunnskolen. Dette kurset gir deltagerne innblikk i hvordan filosofisk metode kan bidra til å forsterke læringseffekten innen ordinær undervisning i de fleste fag, først og fremst teoretiske fag og fremmedspråk. Metoden styrker elevenes leseforståelse og evne til oppgaveløsning. Hensikten med å integrere filosofisk metode i fagundervisningen, er å hjelpe elevene til å gjøre fagstoffet til sitt eget ved aktivt å skape helhet og sammenheng i den kunnskap de tilegner seg. Samtidig innvies elevene i kritisk tenkning.

Anne Schjelderup har hovedfag i pedagogikk og er spesialisert innen filosofisk samtaleledelse. Hun har erfaring som lærer, og som filosofisk samtaleleder, blant annet i samarbeid med Barne- og Ungdomsfilosofene. Som høgskolelektor ved Høgskolen i Vestfold ledet hun i 2009–2010 et samarbeidsprosjekt med Jordal ungdomsskole der hennes metodikk for integrering av filosofisk metode i fagundervisningen ble prøvd ut og videreutviklet.

Icke Verbal kommunikation – klasseledelse utan ord

Kursholder: Peter Sjöberg

Kurs 50 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Icke verbal kommunikation – verktyg och modeller för att bli bättre på kommunikation. Du kommer upptäcka exakt vad det var/är som gör att mötet/möten blir bra, så att man kan göra mer av dessa icke verbala tekniker och modeller oavsett pedagogik och erfarenhet.

- Skapa naturligt och framgångsrik relation med svårhanterliga personer
- Grunderna och betydelsen av icke verbal kommunikation, som är någonstans mellan 85–93% av vår kommunikation.
- Styrkan och genomslagskraften i röstlägen och i användandet av paus.

Peter Sjöberg har framgångsrikt föreläst och utbildat inom kommunikation i snart 13 år. Han inspirerar och utvecklar människors kommunikationsförmåga så att de når resultat på ett professionellt, trovärdigt och inspirerande sätt. Peter utbildar inte för att öka deltagarens kunskaper, han utbildar för att utveckla deltagarens färdigheter.

Uro i skolen – hva gjør vi?

Kursholdere: Synne Bertnes Skjæret og Heidi Amundsen

Kurs 51 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Skole

Kurset handler om hvordan skoler og lærere kan skape og legge til rette for gode læringsmiljøer gjennom tydelig og positiv kommunikasjon – både lærere imellom og overfor elevgrupper, enkeltelever og hjemmene. Kurset har fokus på praktiske tiltak og strukturer som inngår i et systemisk og systematisk endringsarbeid.

Synne Bertnes Skjæret har cand.ed.graden i spesialpedagogikk med fordypning i sosiale og emosjonelle vansker. Har tidligere erfaring fra barnehage, barne- og ungdomspsykiatri og habiliteringstjeneste. Arbeider i dag som veileder i Majorstuteamet. Heidi Amundsen er lærer med videreutdanning innen sosialpedagogikk og spesialpedagogikk. Har jobbet som lærer, spesiallærer og rådgiver i grunnskolen og er sertifisert Marte meo-veileder. Arbeider i dag som veileder i Majorstuteamet. Kurset arrangeres i samarbeid med Pedlex Norsk Skoleinformasjon.

Læreren som nøkkelperson i arbeidet med elever som viser en utfordrende atferd

Kursholdere: Torgunn Skaaland og Jannike Smedsplass

Kurs 52 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Skole

Kurset omhandler betydningen av læreren som nøkkelperson i arbeidet med elever som viser en utfordrende atferd. Det vektlegges betydningen av positive holdninger og felleskap blant voksne i arbeidet med elever som viser en utfordrende atferd. Det vektlegges også hvordan man skal utvikle en voksenstandard som fremmer trygghet hos lærere og elever, og hvordan utvikle en kollektiv elevstandard med positive forventninger til elevens atferd.

Jannike Smedsplass jobber som veileder på Brusetkollen skole og ressurscenter. Hun har master i spesialpedagogikk fra Universitetet i Oslo. Hun har erfaring fra normalskolen og med grupper av elever fra Brusetkollen skole. Torgunn Skaaland jobber som rådgiver og veileder på Brusetkollen skole og ressurscenter. Hun har lang erfaring fra normalskolen og med grupper av elever fra Brusetkollen skole.

Elever med AD/HD i klasserommet?

Kursholdere: Torgunn Skaaland og Jannike Smedsplass

Kurs 53 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skole

Kurset omhandler utfordringer rundt elever med AD/HD i skolen. Det vektlegges diagnosekriterier og betydningen av gode tiltak i arbeidet med elever som har en AD/HD diagnose. Det vektlegges også hvordan et godt skole/hjem-samarbeid fremmer et positivt arbeid rundt denne elevgruppen.

Jannike Smedsplass jobber som veileder på Brusetkollen skole og ressurscenter. Hun har master i spesialpedagogikk fra Universitetet i Oslo. Hun har erfaring fra normalskolen og med grupper av elever fra Brusetkollen skole. Torgunn Skaaland jobber som rådgiver og veileder på Brusetkollen skole og ressurscenter. Hun har lang erfaring fra normalskolen og med grupper av elever fra Brusetkollen skole.

ART – et program for å styrke elevenes sosial kompetanse

Kursholdere: Astrid Slåttøy og Henry Liamø

Kurs 54 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Aggression Replacement Training er et strukturert pedagogisk program i sosialeferdigheter, sinnekontroll og moralsk resone-ring. Forskning viser at programmet får gode resultater i forhold til å forebygge, redusere eller erstatte aggressiv atferd. Kurset vil gi en kort innføring og presentere opplegg fra praktisk arbeid i grupper og klasser,

Astrid Slåttøy er veileder ved kompetanseenheten for elevatferd. Hun har tidligere arbeidet som lærer, rådgiver og rektor ved Lønnebakken skole og ressurscenter for elever med sosiale og emosjonelle vansker. Hun har arbeidet i PPTjeneste og som høyskolelektor og har skrevet læreboka «Problematferd i klas-serommet». Henry Liamø er også veileder ved Kompetanseenheten for elevatferd. Han har jobbet i vanlig grunnskole og ved Lønnebakken skole og ressurscenter. I de siste år har han drevet mye med ART-arbeid rettet mot grunnskoler i Oslo.

Relasjonsbasert kommunikasjon og konflikthåndtering

Kursholder: Hans Holter Solhjell

Kurs 55 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Dette kurset er for deg som ønsker å bli bedre på å:

- forebygge og løse konflikter
- bli tryggere på deg selv i forhold til hvilke grenser du setter
- kombinere tydelighet i voksenrollen med empati og forståelse for barnet
- hjelpe barnet bedre med å håndtere sine egne følelser, og å føle seg forstått og akseptert.

Hans Holter Solhjell har hovedfag i pedagogikk, har undervist i psykologi ved Politihøgskolen i Oslo, og har drevet firmaet Foreldrekompetanse i 5 år, med kurs for foreldre og fagfolk om kommunikasjon og konflikthåndtering.

Språklek i barnehagen – til glede og lyst

Kursholder: Ellen Strand

Kurs 56 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

Bhg

Å leke med språket er morsomt og svært viktig i et forebyggende perspektiv. Systematisk språklek stimulerer barns ord- og begrepsforråd, samt deres bevissthet om språket. Morsomme språkleker gir barna glede over å bruke språket. Kurset inneholder morsomme ideer og konkrete forslag til systematisk språkstimulering, samt noe teori som belyser opplegget i et faglig perspektiv.

Ellen Strand er førskolelærer og logoped med mastergrad i spesialpedagogikk. Hun har erfaring fra barnehage og SFO og arbeider nå som spesialpedagog og logoped på et kommunal ressurs-senter. Hun er tilknyttet IMDIs prosjekt SPRÅK 4, utprøving av språk-kartleggingsverktøyet helsestasjonen benytter på 4 års-kontrollen. Kurset arrangeres i samarbeid med GAN Aschehoug.

Demokratisk medborgerskap – kræsjkurs for implementering av demokrati i undervisningen

Kursholder: Janicke Heldal Stray

Kurs 57 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn /
U.trinn /
Ledere

På dette kurset lærer du hvordan du kan tilrettelegge undervisningen på en måte som bidrar til at du som lærer kan øve og styrke elevenes grunnleggende ferdigheter og demokratiske kompetanse. Vi tar utgangspunkt i et utvalg kompetansemål fra læreplanen og du lærer hvordan disse kan brukes for å tilrettelegge for demokratisk medvirknings- og handlingskompetanse.

Janicke Heldal Stray er pedagog og har skrevet doktoravhandling om demokratisk medborgerskap i Kunnskapsløftet. Hun er forfatter av boken «Med demokrati på timeplanen». Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Egenledelse i lek og læring

Kursholdere: Kristian Sørensen og Marianne Godtfredsen

Kurs 58 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Egenledelse handler om evnen til å regulere og kontrollere seg selv i forhold til andre. Barn med gode egenledelsesferdigheter opplever i større grad å mestre situasjoner som krever problemløsning og sosial samhandling. Egenledelsesferdighetene er i en rivende utvikling hos førskolebarn og barnehagen er en ypperlig arena for utvikling av gode egenledelsesferdigheter gjennom rollelek og naturlige aktiviteter. Kurset gir konkrete forslag til hvordan utvikling av egenledelsesfunksjoner kan ivaretas, og hvordan den voksne kan bidra til en positiv utvikling hos barn.

Kristian Sørensen er psykolog ved barnehabiliteringsseksjonen, Sørlandet sykehus. Marianne Godtfredsen er spesialpedagog og fagleder, Pedagogisk støtteenhet for barnehager i Kristiansand. De har holdt kurs om egenledelse flere steder i Norge. Kurset arrangeres i samarbeid med Høyskoleforlaget.

Barnet viser vei

– Veien til samhandling med barn som er vanskelig å forstå, vanskelig å komme i kontakt med

Kursholdere:
Mette Thiedemann, Lena B. Nettum og Greta Aagre

Kurs 59 F
Fredag 4.11
09.30–11.00

Alle

Gjennom å dele våre erfaringer, refleksjoner og videoeksemplere ønsker vi å illustrere hvordan barnet kan vise vei i samhandlingen. Ved å tone oss inn på og lytte til barnets uttrykksformer, blir vi hjulpet til å forstå barnet bedre. Ved å følge og speile barna etableres det gradvis en relasjon som igjen gir rom for gjensidig lek og samhandling. Vi beveger oss inn i et landskap med tidlig relasjon og samspill, musikk, musisk improvisasjon og ikke minst lek.

Kursholderne er musikkterapeuter på hvert sitt pedagogiske fagsenter på bydelsnivå i Oslo, og tilbyr musikkterapi til barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne. De er også førskolelærere, med til sammen 30 års erfaring som musikkterapeuter ved fagsentrene.

Uteskolen – en vei til språket!

Kursholdere: Hilde Torp og Åse May Svendsen

Kurs 60 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

S.trinn

Språket er et redskap for tanken. Barn lærer ord og begreper etter hvert som de trenger dem i aktiv handling og samarbeid med andre. Nye ord og begreper knyttes til opplevelser, erfaringer og praktiske handlinger. Elevene kommer til skolen med helt ulik erfaringsbakgrunn. Uteskolen gir elevene felles opplevelser og felles referanserammer som grunnlag for å utvikle språk og sosial kompetanse.

Åse-May Svendsen og Hilde Torp er lærere på Rykkinn skole – en skole med et svært sammensatt elevgrunnlag. Gjennom prosjektet «Språk i fokus» har de vært med å videreutvikle arbeidsmetoder for begrepslæring for barn på tvers av kulturelle og sosiale skiller.

Språklek på data i barnehagen

Kursholder: Arne Trageton

Kurs 61 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Ikt i barnehagen – spill eller multimodal tekstskaping? Språklek eller testing? Rammeplanen vektlegger språkutviling og språkstimulering. Skrivelek med bokstaver og ord på PC forsterker rollelek og lek med materialer. mange kurs i Norden viser at også førskolebarn skriver seg til lesing lekende lett. Kurset bygger på nytt barnehagekapittel i «Skriv på PC – lær å lese». Hvordan forberede for skolens basiskompetanser? Videoer – Utstilling: www.hsh.no/home/atr/tekstskaping

Arne Trageton har vært lærerutdanner i 33 år. Spesialinteresse barnehage og småskole. Han har holdt kurs for 20 000 deltakere i Norden. Han har også skrevet flere bøker, bl. a. Lek med materialer, fokus på lek og Å skrive seg til lesing, IKT i småskolen.

Systematisk arbeid med leseforståelse og læringsstrategier i alle fag

Kursholder: Merete Wennevold

Kurs 62 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

Skole

Kurset gir en praktisk innføring i hvordan læringsstrategier kan integreres i undervisning og arbeidsplaner/lekser i alle fag på alle trinn. Formålet/målene med lesingen og lærerens engasjement i innøving av arbeidsmåtene står sentralt. Et utvalg strategier settes i system. Praktiske eksempler gir ideer til undervisning og hvordan elever kan fordype seg i fagstoff for å nå læringsmål.

Merete Wennevold er lektor med nordisk hovedfag med spesialfelt leseforståelse/ læringsstrategier. Hun har lang erfaring fra videregående skole. Gjennom sitt firma *Lesekompetanse* holder hun kurs og arbeidsseminarer for lærere. Hun underviser også elever med lese- og skrivevansker.

Gråsoneelev eller dyslektiker?

Kursholder: Merete Wennevold

Kurs 63 F
Fredag 4.11
13.00–15.00

Skole

Gråsoneelever og dyslektikere kan ha mange av de samme problemene. Noen får en diagnose og hjelp. Andre får beskjed om å jobbe mer, lese mer, men blir hengende etter og blir etterhvert sett på som late, umotiverte, lite arbeidsvillige - og i verste fall dumme. Hvem er gråsoneelever og hvordan kan vi hjelpe dem?

Merete Wennevold er lektor med nordisk hovedfag med spesialfelt leseforståelse/ læringsstrategier. Hun har lang erfaring fra videregående skole. Gjennom sitt firma *Lesekompetanse* holder hun kurs og arbeidsseminarer for lærere. Hun underviser også elever med lese- og skrivevansker.

Begynneropplæringen – inn i skriftspråket og tallenes verden

Kursholder: Sissel Rimehaug Weydahl

Kurs 64 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn

Kurset inneholder: En helhetlig lese- og skriveopplæring, en kort innføring i lese- og skriveutvikling og ulike metoder i leseopplæringen. En opplæring som forebygger lese- og skrivevaner, og som viser veien fra det konkrete til de abstrakte symbolene i matematikken. Du vil få innføring i metoder for å skape god tallforståelse, og konkrete råd og ideer for arbeid med lese- og skriveopplæring og matematikk.

Sissel Rimehaug Weydahl er utdannet spesialpedagog med fagfeltet «spesifikke lærevansker». Hun har småskolepedagogikk og 14 års erfaring fra arbeid i grunnskolen. Er medforfatter av «Første skoleår – en metode- og idebok for lærer».

Prosjektarbeid i barnehagen – verden gjennom kunst

Kursholdere: Bente Marie Widell og Anne B. Hansen

Kurs 65 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Verden gjennom kunst er et prosjekt med fokus på de estetiske fagene i barnehagen, knyttet opp mot en flerkulturell tilnærming. Østheim barnehage har de siste årene jobbet med dette prosjektet som har utviklet seg i takt med at barnehagen har fått mer og mer inspirasjon fra Reggigo Emilia, spesielt i forhold til voksenrollen og miljøets betydning for barnehagen som læringsarena. Kurset kan passe for de som ønsker nye impulser i forhold til prosjektjobbing, de estetiske fagene og de som er nysgjerrige på pedagogikken i Reggigo Emilia.

Bente Widell og Anne B. Hansen jobber som henholdsvis styrer og pedagogisk leder i Østheim barnehage. De har jobbet sammen i 4 år med fokus på prosjektarbeid og de estetiske fagene.

LØFT for barn i barnehagen

Kursholder: Terje Wiik

Kurs 66 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg /
Ledere /
Alle

Løsningsfokuset tilnærming (LØFT) er et glimrende verktøy for å løfte barn i barnehagen. Også de voksnes trivsel og motivasjon øker når man jevnlig lykkes som stolt barneveileder. I dette kurset møter du situasjoner og historier du vil gjenkjenne. Ettårningen løfter på beinet helt selv under bleieskift og får klapp og ros. Toåringen blir yr av glede når du tar henne på fersken i å selv henge opp smokken. Femåringen gleder seg til neste gang dere skal ha en trivselsprat. Du får verktøy som kan hjelpe deg til å øke innsatsen for det vi vet virker aller best.

Terje Wiik er pedagog og far til tre jenter. Han har ti års erfaring som inspirator og foredragsholder og har de siste årene kurset og veiledet SFO'er og barnehager i LØFT-metodikk. I forbindelse med kurset får du spesialpris på boken LØFT for barn i barnehagen, se www.loftforbarn.no.

Pedagogisk dokumentasjon knyttet til lek og læring blant småbarna i barnehagen

Kursholdere: Bente Svenning og Kristin Danielsen Wolf

Kurs 67 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

For hvert barn som blir født er verden ny. Barn er født med trang til å utforske sine omgivelser; – andre mennesker og sin fysiske virkelighet. Vi voksne i barnehagen kan forsøke å nærme oss barns oppdagelser og forståelser på måter som styrker dem og fremmer barns muligheter til å utforske videre, og oppleve glede og mening. Vi tar for oss begrepet pedagogisk dokumentasjon og knytter det videre til hvordan vi kan jobbe med pedagogisk dokumentasjon i møter med de yngste barna i barnehagene (1–3 år) på måter som ivaretar lek og læring. Vi tar utgangspunkt i faglitteratur, feltarbeider og egne erfaringer fra praksisfeltet.

Bente Svenning, førskolelærer og høgskolelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Oslo. Har jobbet mye med dokumentasjon. Kristin Danielsen Wolf, førskolelærer og høgskolelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Oslo. Har jobbet mye med lek, teater og småbarn.

Språk i hver krok

Kursholdere: Hilde Åsenden og Heidi Strømøy

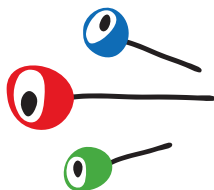
Kurs 68 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / alle

Kurset presenterer hvordan hele personalet i Gommerud barnehage jobber med språkstimulering til beste for alle barna i barnehagen. I flere år har barnehagen hatt språkgrupper for flerspråklige barn og et eget språkrom. Gjennom barnehagens satsing på «Språklig og kulturelt mangfold» styrkes barnas identitet og samarbeidet med foreldrene. Kurset vil være basert på barnehagens konkrete erfaringer. Det vil bli anledning til å se på noe av materiellet som finnes på språkrommet.

Heidi Strømøy er ped.leder i Gommerud barnehage og har tidligere vært ansvarlig for språkgruppene og språkrommet i barnehagen. Hilde Åsenden er faglig veileder i Gommerud barnehage.

BARNEHAGE
ressursen

Ressursbyrået for barnehager

- Vikartjenester
- Kurs
- Veiledning

Vi skaper gode barndomsminner

www.bhr.no post@bhr.no

Tømmelig hemmelig – om barn som lever med vold i familien.

Kursholder: Øivind Aschjem

Kurs 69 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Hjemmet er det farligste stedet å oppholde seg for tusenvis av barn. I ly av privatlivet utsettes mange barn for krenkelser av sine nærmeste omsorgspersoner. Noen av dem kjenner vi, men de fleste bærer på sine hemmeligheter gjennom hele livet. Barndommen ruineres og voksenlivet blir en vanskelig øvelse. Redde barn har ikke tid til å vente. De må oppdages, beskyttes og hjelpes.

Øivind Aschjem er familierådgiver i Alternativ til Vold. Han har arbeidet med familievold i snart 30 år. Aschjem er spesielt opptatt av barns rett til å være trygg i eget hjem.

Filmrommet.no: Faglig filmformidling på nett

Kursholder: Ingrid Dokka

Kurs 70 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

S.trinn /
M.trinn

Kurset er en innføring i filmportalen filmrommet.no. En nett-filmportal med filmer spesielt egnet i undervisningen for mellomtrinnet. Kurset tar sikte på innføring i å programmere et eget filmoppsett for undervisningsoppsett.

Ingrid Dokka er utdannet som Cand. Philol i fagene filmhistorie, medier og kommunikasjon og arbeider som rådgiver og formidler ved Norsk filminstitutt. Kurset arrangeres i samarbeid med Norsk filminstitutt.

Hvordan forholde seg til barns seksuelle leker?

Kursholder: Pia Friis

Kurs 71 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

Bhg / SFO

Barns seksuelle lek og nysgjerrighet har vært tabu – område i barnehager og SFO siden Bjugn-saken. Dette tabuet har lagt lokk på den frie nysgjerrigheten og leken som er nødvendig for at barn skal utvikle et sunt og normalt forhold til egen kropp og seksualitet. Foredraget gir personalet i barnehager og SFO kunnskaper om barns seksuelle utvikling og lek og hvordan personalet kan møte barns seksuelle leker, onani og seksuelle utforsking. Hvordan kan personalet komme frem til en felles holdning og hvordan kan de møte foreldrene. Filmen «Barns seksualitet» vises på slutten av foredraget.

Pia Friis er daglig leder i Tinkern Kanvas-barnehage og har jobbet med Handlingsplanens mål siden midten av 90-tallet. I 2006/2007 ledet hun et prosjekt kalt Observant og rettferdig i samarbeid med Reform, Resurssenter for menn. Prosjektet filmet personalet i samhandling med barn for å øke personalets bevissthet om hvordan de møtte gutter og jenter på ulike måter.

Sammen for livet – glimt inn i en flerkulturell hverdag

Kursholder: Unni Helland

Kurs 72 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

**S.trinn /
M.trinn**

Unni Helland vil snakke om tilpasset opplæring, identitetsutvikling, RLE-faget, holdningsskapende arbeid, skole-hjem-samarbeid. Gleder og problemer – hvordan takle en slik hverdag?

Unni Helland er lærer ved Fjell skole i Drammen, en skole med 80% flerspråklige barn. Hun har skrevet to bøker, den siste heter «Fra det flerkulturelle klasserommet. En lærers dagbok».

Ekstrem kontroll, æresrelatert vold og tvangsekteskap – hva kan skolen gjøre for å forebygge, avdekke og håndtere slike saker?

Kursholdere: Eva Torill Jacobsen og Lill Marie Tollerud

Kurs 73 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn / Ledere

Det finnes barn og unge i norsk skole i dag som utsettes for så sterk grad av kontroll, tvang og i noen tilfeller psykisk og fysisk vold at det går utover læringsevne og mestring av skolehverdagen. Dette er en form for vold i nære relasjoner med utspring i gamle æresbegreper, tradisjon og kollektivistiske familieforhold. Tvangsekteskap inngår som en del av dette.

Eva Torill Jacobsen er koordinator for Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og Lill Marie Tollerud jobber som minoritetsrådgiver på Bjørnholt skole i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Hva med oss voksne når barn og unge mobber, eller mobbes i sosiale medier?

Kursholder: Kristin Oudmayer

Kurs 74 F
Fredag 4.11
13.30–15.30

Alle

Kristin Oudmayer har skrevet boken «Fordi jeg fortjener det? En bok om mobbing, håp og ansvar», gjennom utstrakt bruk av sosiale medier. I sitt foredrag snakker hun om sammenhengen mellom voksnes adferd og mobbing av barn og unge på nettet, og bruker praktiske eksempler. Foredraget gir rom for dialog og spørsmål.

Kristin Oudmayer er forfatter, blogger og prosjektleder i UNICEF Norge. Medlem av VGs ekspertpanel i «Bry deg – stopp mobbingen»-kampanjen. Holder foredrag om mobbing for både voksne og barn.

Solsikkebarna – et pedagogisk tilrettelagt opplegg for barnehager fra SOS-barnebyer

Kursholdere: Wonja Eirin Pettersen og Lene Moen Vik

Kurs 75 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

Bhg

Hva har en solsikke og et barn til felles? Skøyen Terrasse Barnehage har i 12 år jobbet med SOS-barnebyers opplegg spesielt rettet mot barnehager. Et opplegg med rom for å ivareta de typiske barnehagefokus innen barns medvirkning, kvalitet og sosial kompetanse, men også et skreddersydd opplegg for et engasjement i et internasjonalt perspektiv, klar til bruk. Mer enn 600 barnehager er i dag Solsikkebarnehager.

Wonja Eirin Pettersen er styrer i Skøyen Terrasse Barnehage. Barnehagen har vært Solsikkebarnehage i 12 år. Hun har videreutdanning i «Ledelse av kvalitetsarbeid». Hun har også skrevet «Internasjonal formingsbok». Lene Moen Vik, pedagog, er fagansvarlig for skole og barnehage i SOS-barnebyer. Hun har vært lærer på barnetrinnet i mange år.

Følgesvenner – sanger for allmennfagene på barnetrinnet

Kursholder: Hanne Weisser

Kurs 76 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

B.trinn

På kurset vil vi synge og lære sanger med tilknytning til kulturhistorie, samfunnsfag og religion – og se på hvordan sangene kan introduseres og brukes i undervisningen. I den sammenheng vil følgende temaer bli belyst:

- Barns sangstemme – lydleker som introduksjon til sang.
- Fortellingen – en vei inn til sangene.
- Valg av repertoar på ulike alderstrinn – eksempler på «sangbuketter».

Hanne Weisser er lærer med hovedfag i musikk fra UiO. Hun har lang undervisningserfaring og har nylig utgitt sangboken *Følgesvenner*, med norske og utenlandske sanger for allmennfagene på barnetrinnet.

Arbeid med religion, filosofi og etikk i barnehagen

Kursholder: Geir Winje

Kurs 77 F
Fredag 4.11
13.00–15.00

Bhg

Kurset handler i hovedsak om hvordan en kan markere høytider i barnehagen på en slik måte at barn lærer om både egen og andres religions- og livssynstilhørighet. Kurset handler både om prinsipielle forhold, for eksempel om forskjellen mellom for-svarlig pedagogisk markering og uønsket religiøs feiring og in-volvering, og om konkrete høytider. Det handler også om filoso-fiske samtaler om etiske og andre spørsmål med barn.

Geir Winje er førstelektor ved Høgskolen i Vestfold og arbeider hovedsakelig med RLE-faget. I den forbindelse har han særlig fokusert på moderne religionsformer og hvordan religiøs kunst kan tas i bruk i undervisningen. Den siste boka han har utgitt er *Høytidsmarkering i barnehagen* (Høyskoleforlaget). Kurset ar-rangeres i samarbeid med Høyskoleforlaget.

Kunsten å overleve utfordrende foreldre

Kursholdere: Constanse Elmenhorst og Anne Heim

Kurs 78 F
Fredag 4.11
13.30–15.30

Alle

Hvorfor oppleves noen personer mer utfordrende enn andre? Hvordan forholder jeg meg til dem? Et foredrag hvor vi får muligheten til å se nye sider ved oss selv og andre, og hvor vi får reflektere litt rundt våre holdninger, verdier og handlingsmønstre.

Anne Stenersen Heim har hovedfag i filosofi fra UIO, i tillegg til utdannelse innen økonomi og ledelse fra BI. I tillegg til å holde kurs og foredrag om ulike tema innen ledelse og samspill, arbeider hun som prosjektleder og rådgiver innenfor ulike ledelsessystemer og styringssystemer. Constanse Elmenhorst er førskolelærer og har 26 års erfaring med barn i barnehage og småskole. Hun er forfatter av boken «Skrinet med det rare i. Praktisk bruk av eventyr i barnehage og småskole». Nå er hun selvstendig næringsdrivende med firmaet «Titt-deg!» Kommunikasjon og inspirasjon, og jobber som veileder, koordinator og kursholder.

Pedagogisk ledelse – en utfordring!

Kursholder: Knut Rune Johansson

Kurs 79 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / Ledere

Barnehagen trenger tydelige ledere som tør å være visjonære og gå foran i arbeidet med å utvikle virksomheten som en lærende organisasjon. Hvordan lede når menneskesyn, verdier og holdninger står i fokus? Hvordan skape mening for ansatte? Om risiko og det å våge det ukjente. Dette kurset handler om utfordringer og erfaringer knyttet til det å være leder for både voksne og barn i en pedagogisk virksomhet/alle virksomheter.

Knut Rune Johansson har lang fartstid som pedagogisk leder og styrer i barnehage og er nå pedagogisk leder i Asker kommune. Som leder er han opptatt av å ha klare visjoner med ståsted i verdier og å være villig til å risikere for å oppnå resultater.

Motivasjon og ledelse

Kursholder: Karianne Kirstistuen

Kurs 80 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

Ledere

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs, og engasjerte medarbeidere er noe alle ønsker seg. Som ledere har vi et ansvar for hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Kan ledere påvirke medarbeidernes motivasjon? Hvordan kan ledelsesstil bidra til å få mer engasjerte medarbeidere?

Karianne Kirstistuen er utdannet førskolelærer fra Høgskolen i Oslo i 1998. Hun har vært daglig leder i privat barnehage fra 2003, og tar master i organisasjon og ledelse ved NTNU 2011.

Dialog- og relasjonsarbeid i skolen

Kursholdere: Camilla Farstad og Kari Odden

Kurs 81 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

**SFO / Ledere /
Skole**

Konflikter er en naturlig del av et skolesamfunn. Derfor er gode verktøy for dialog- og relasjonsarbeid godt implementert i hele skolen viktig. Med skolemegling som fundament, vil det presenteres prinsipper som medvirkning, inkludering og gjenoppretting og praksiser av dette i klasserommet, mellom elever og fra ledelsen. Praksiser som gir muligheter for læring og utvikling av sosial kompetanse og gode relasjoner.

Klinsj har siden 2004 vært fagansvarlig for SkolemeglingOSLO. De er ofte brukte kursholdere i konflikthåndtering og megling rettet mot skole, barne-/ungdomsarbeid og arbeidsplass, samt er meglere og tilretteleggere for stormøter. Kurset arrangeres i samarbeid med Klinsj AS.

Tydelig lederskap = Omsorg

Kursholder: Trine Parmer

Kurs 82 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Ledere

Kurset er en teoretisk og praktisk smakebit på lederutviklingsprogrammet Tydelighet er omsorg. Dette programmet gir kompetanseutvikling for lederskapet både i private og kommunale barnehager. Deltakerne arbeider med sin indre og ytre autoritet, rollebevissthet, rolleavklaring og systemteori. Det blir fokusert direkte på deltakernes konkrete situasjoner og profesjonelle dilemmaer i hverdagen. Kurset egner seg også godt for lærere med leder- eller teamansvar.

Trine Parmer er cand.philol. med historie hovedfag og har en tilleggsutdanning som psykodramaleder. Hun jobber som konsulent i eget firma. De siste 5 årene har hun primært jobbet med leder- og personalutvikling i barnehager.

Kartleggeren – et heldigitalt kartleggings- og rådgivningssystem til basisfagene

Kursholder: Kenneth Ramslien

Kurs 83 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn / Ledere

Kartleggeren er et heldigitalt kartleggings- og rådgivningssystem med før- og ettertester til basisfagene norsk, engelsk og matematikk. Med Kartleggeren kan alle elever, fra 5. klasse til videregående, testes raskt og enkelt. Læreren får et godt innblikk i nivået på elevenes grunnleggende ferdigheter og får anbefalinger om hvilke tiltak som kan settes inn. Kurset har en teoretisk og en praktisk del. Det er ønskelig at deltakerne har med egne pc-er.

Kenneth Ramslien er adjunkt med bred erfaring fra grunnskolen, både som kontaktlærer og innenfor spes.ped og antimobeprogrammer. Han jobber nå som rådgiver for Fagbokforlagets læremiddelportefølje. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget Undervisning.

Når barns atferd gjør deg bekymret

Kursholder: Therese Rieber-Mohn

Kurs 84 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Mange barn viser atferd som gjør de voksne bekymret. Hva er denne magesfølelsen, og hvordan håndtere den? Personale i barnehage, skole og SFO har unik kompetanse og muligheter til å åpne opp for at barn skal kunne sette ord på hvordan de har det. Hvordan snakke med barn om vanskelige tema? Hva er omsorgssvikt, når skal det sendes bekymringsmelding til barneverntjenesten, og hvordan kan barneverntjenesten brukes som samarbeidspartner? Kurset vil også ta for seg en ny veileder for samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten til barnets beste.

Therese Rieber-Mohn er utdannet barnevernpedagog med videreutdanning i kriminologi. Hun har mange års erfaring fra arbeid i barnehage, har jobbet med barn med atferdsvansker i pedagogisk fagsenter og er i dag barnevernleder. Therese har også gitt ut ett hefte som heter, Når barns atferd gjør deg bekymret – en veileder for samarbeid mellom barnehagen, skolen og sfo/aktivitetsskolen.

Når barn og unge blir pårørende. – Hvem ser? – Hvem tar ansvar?

Kursholder: Trine Skorpen

Kurs 85 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Hvert år opplever 3000–4000 barn og unge at deres foreldre, søsken eller en annen de er glad i, får kreft. I praksis vil det si at 13000–14000 barn lever – ofte over flere år – med alvorlig sykdom i familie eller vennekrets. Hvordan omgivelsene forholder seg til barn i sorg og krise har stor betydning for hvordan barna mestrer hverdagen. Situasjonen i barnehagen og på skolen er ofte tilfeldig og avhenger av den enkeltes engasjement og forståelse.

Trine Skorpen er sykepleier, helsesøster, yrkesfaglærer og arbeider som rådgiver for Kreftforeningen. Hun har erfaring med arbeid rettet mot familier hvor mor eller far har kreft og underviser fagpersonell på ulike forvaltningsnivå. Kreftforeningen gjennomfører kurs for fagpersoner som møter barn og unge og har også grupper for unge pårørende. Se www.kreftforeningen.no/kurstilbud. Kurset arrangeres i samarbeid med Kreftforeningen.

Musikk for smårollingene i barnehagen. Hvorfor og hvordan arbeider vi med musikk med 1–3-åringene

Kursholder: Bente Bogen

Kurs 86 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Praktisk musikkarbeid med 1–3-åringene i barnehagen med eksempler på sanger, regler, bevegelse, lydarbeid og spill på instrumenter. Kort teoridel om barns musikalske og sansemotoriske utvikling. NB: Kurset er kun åpent for deltakere som kan være tilstede i hele kursets lengde.

Bente Bogen driver privat musikkpedagogisk praksis med Musikk fra livets begynnelse-grupper og pianoundervisning i Oslo. Hun er utdannet musikkpedagog ved Bergen lærerhøyskole, Universitetet i Oslo og Barratt Due musikkinstitut.

Sesam, sesam lukk deg opp!

Kursholder: Constanse Elmenhorst

Kurs 87 F
Fredag 4.11
10.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

26 års lek med formingsfaget er på vei til å bli samlet mellom to permer. Her er et kurs hvor du får konkrete tips om formingslek med barn. Vi vil snakke litt om hva målet med forming kan være, rammen rundt en aktivitet og se på bilder som viser barn underveis i forskjellige formingsprosesser. Vi vil blant annet være innom temaene akvarell, trykk, fettfarger og tredimensjonale materiell.

Constanse Elmenhorst er førskolelærer og har 26 års erfaring med barn i barnehage og småskole. Hun er forfatter av boken «Skrinet med det rare i. Praktisk bruk av eventyr i barnehage og småskole». Nå er hun selvstendig næringsdrivende med firmaet «Titt-deg!» Kommunikasjon og inspirasjon, og jobber som veileder, koordinator og kursholder.

Barnehagens rammeplan i praksis.

Med fokus på kunst, kultur og kreativitet
i aldersgruppen 1–3 år.

Kursholdere: Bente Fønnebø og Unni Jernberg

Kurs 88 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Med fokus på fagområdet Kunst, kultur og kreativitet vil deltakerne få prøve ut mange ulike arbeidsmåter, teknikker og egnete materialer for aldersgruppen 1–3 år. Kurset tar utgangspunkt i eksempler tilknyttet ett- og toåringer fra boka «Barnehagens rammeplan i praksis- mange veier til dokumentasjon og kunnskap». Gjennom ideer og inspirasjon på tilrettelegging, materialer og utstyr, fokuseres det på aldersgruppens ressurser og uttrykksmåter. Ta med maleskjorte. Her skal pensler svinges!

Bente Fønnebø er førskolelærer, har master i arkeologi ved UIO og hovedfag i tegning fra SHKS. Hun arbeidet som høyskolelektor i Forming / Kunstverk og håndverk ved førskoleutdanningen Høgskolen i Oslo. Unni Jernberg er førskolelærer og spesialpedagog. Hun arbeider til daglig med barn med autisme. Hun har vært redaktør av idétidsskriftet «Verktøykassa» og har utgitt «Juleverkstedboka» (2004). Sammen har de skrevet «Barnehagens rammeplan i praksis – mange veier til dokumentasjon og kunnskap». Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Estetiske prosesser hos barn

Kursholder: Tona Gulpinar

Kurs 89 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

Bhg

Tona Gulpinar bringer med et billedmateriale som dokumenterer barns estetiske prosesser, med utgangspunkt i samtidskunst. Billedmateriale er fra en barnehage hvor samtidskunsten fungerer som en impuls for barns skapende prosesser. Prosjektene viser dokumentasjon i praksis.

Tona Gulpinar er førskolelærer med mangeårig praksis. Høyskolelektor i forming, arbeider på høyskolen i Oslo.

Kreativ dans for barn 2–7 år

Kursholder: Janne Lambertsen

Kurs 90 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg

Målet med kurset er å gi inspirasjon og ideer til kreative danse aktiviteter i barnehagen. Kreativ dans tar utgangspunkt i Rudolf Labans teorier om dansens elementer. Deltakere trenger ikke ha ferdigheter innen dans. Kurset er praktisk og vi vil utforske enkle, konkrete bevegelses oppgaver innfor områdene kropp, rom, dynamikk, bevegelse og relasjoner.

Janne Lambertsen er førskolelærer og gestaltterapeut med vide-reutdanning i dans fra Laban Centre of movement and Dance. Hun har undervist i kreativ dans for barn ved Spin Off Dansestudio i Oslo siden 1991 og drevet egen barnehage med fokus på dans og forming. Har undervist ved Den Norske Balletthøyskole, underviser nå på Oslo musikk og kulturskole.

Trommekurs

Kursholder: Modou Nying

Kurs 91 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Lær å spille afrikansk djembe av erfarne Pa Modou. Fokus er grunnleggende rytmer, teknikk og samspill. Djembe er en tromme som gir en rund god lyd. Man spiller kun med hendene og den kan spilles på sittende på en stol eller ved å sitte oppå den. Alle sanser og hele kroppen tas i bruk for å leke rytmene frem sammen!

Pa Modou har mer enn 30 års erfaring fra hjemlandet Gambia og som trommelærer i Sverige og Norge. Han jobber for tiden som assistent i barnehage og har lang erfaring i å tromme sammen med barn og å lære bort til voksne. Han holder også egne kurs for barnegrupper og voksne på Kampen i Oslo.

Rytmask musikkpedagogikk i praksis

Kursholder: Tone Ophus

Kurs 92 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

På dette kurset vil du gjennom praktisk aktivitet få erfaring med hva rytmask musikkpedagogikk er og få ideer til hvordan du kan tilrettelegge for lekbetont rytmask aktivitet i musikkundervisningen. Gjennom sang, spill, klapping, lek og bevegelse vil vi se hvordan pulsfornemmelse, rytmesans og koordineringsevne kan utvikles og styrkes innenfor et sosialt og inkluderende fellesskap. Ta med lette klær og innesko!

Tone Ophus er høgskolelektor i musikk ved allmennlærerutdanningen på Høgskolen i Oslo. Hun har lang erfaring som lærer og kursholder i bl.a. grunnskole og lærerutdanning og det frivillige musikkliv.

Musikkdramatisk lek med barn

Kursholder: Tone Ophus

Kurs 93 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

SFO /
S.trinn 1.–4.

Her vil du få nye, morsomme ideer til skapende og gjenskapende musikkdramatisk arbeid på barnetrinnet. Gjennom en herlig blanding av sang, rytme og musikkdramatisk lek vil vi jobbe med mange av kompetansemålene innen «Musisere» og «Komponere» som Kunnskapsløftet beskriver for 2. og 4. trinn. Husk lette klær og innesko!

Tone Ophus er høgskolelektor i musikk ved allmennlærerutdanningen på Høgskolen i Oslo. Hun har lang erfaring som lærer i bl. a grunnskole og lærerutdanning, og har også hatt en rekke workshops for bl. a Rikskonsertene og Barnekoret ved Den Norske Opera og Ballett.

Kreativ dans for barn 3–6 år +++

Kursholder: Cathrine Bull Thorshaug

Kurs 94 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Kreativ dans bygger på Rudolf Labans analyse av dansens elementer: kropp, rom, bevegelse, kraft, relasjon. Disse danner grunnlaget for kurset. Vi veksler mellom praktiske oppgaver, veiledning og samtale. Vi diskuterer tilrettelegging i forhold til barns alder, gruppe og nivå. Den kreative dansen er unik fordi den tar vare på mestringsgleden. I denne formen for dans kan alle danse!

Cathrine Bull Thorshaug er førskolelærer, dansepedagog og Cand.Polit. Hun har skrevet hovedfagsoppgave om barn og kreativ dans (2002) og boka «Rytmehuset» (2007). Undervisningserfaring fra barnehage, barneskole, kulturskole, Spin Off Dansestudio og Den Norske Balletthøyskole.

Den første lese- og skriveopplæringen

Kursholder: Anne Kari Aschim

Kurs 95 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn 1.–4.

Kurset er rettet mot lærere på 1. trinn eller i spesialundervisningen på småskoletrinnet. Nyere leseforskning viser oss hva som best fremmer en hurtig og effektiv leseutvikling hos elevene. Kurset vil gjennomgå viktige prinsipper i begynneropplæringen og gi mange nyttige og praktiske ideer, slik at lese- og skriveopplæringen blir motiverende og raskt gir mestringsopplevelser for elevene.

Anne Kari Aschim er lærer og logoped med lang erfaring fra skoleverket. Hun har vært med å utvikle Damms Leseunivers, og er aktuell med *Jeg leser og skriver*, et begynneropplæringsverk for 1. trinn, knyttet til Leseuniverset. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm grunnskole.

Praksiseksempler i norsk for ungdomstrinnet

Kursholdere: Kathinka Blichfeldt og Therese Fløtre

Kurs 96 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

U.trinn

Praksiseksempler i norsk for ungdomstrinnet:

- Hvordan arbeide med muntlig i klasserommet? Eksempler og tips til muntligaktiviteter og vurdering av muntlig i på ungdomstrinnet.
- Hvordan arbeid med sammensatte tekster i klasserommet? Praksiseksempler og tips til aktiviteter og vurdering av sammensatte tekster på ungdomstrinnet.

Kathinka Blichfeldt arbeider ved Borgen ungdomsskole i Asker som utviklingsleder og har bakgrunn som sosiallærer med fagene norsk og musikk. Hun er en av forfatterne bak norskverket Kontekst og har de siste årene holdt en rekke kurs i norskfaget. Therese Fløtre arbeider for tiden som inspektør ved Risenga ungdomsskole i Asker. Der har hun særlig ansvar for spesialundervisning, og hun underviser nå i norsk og fordypning i norsk. Hun er en av forfatterne bak Kontekst Tekster 3 og Kontekst Fordypning i norsk. Kurset arrangeres i samarbeid med Gyldendal Undervisning.

Mine første norske ord – muntlig språktrening for nybegynnere

Kursholder: Astrid Brennhagen

Kurs 97 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Skole

Orientering om metoder og materiell i undervisning av språklige minoriteter. Presentasjon av læremiddelet Mine første norske ord til bruk i muntlig språktrening i norsk. Materiellet passer for:

- barn
- voksne med lite eller ingen skolebakgrunn
- voksne nybegynnere med god skolebakgrunn

Beskrivelse av framgangsmåter og klasseromsaktiviteter som legger til rette for muntlig aktivitet.

- Power Point-presentasjoner
- Billedordbok
- Kortspill
- Paroppgaver

Astrid Brennhagen er lærer med videreutdanning i migrasjonspedagogikk. Hun har vært lærer i 28 år og har erfaring fra innføringsklasser og andrespråksundervisning. De siste 12 årene har hun undervist på norskkurs i voksenopplæring og i grunnskole for voksne. Hun har lagd læremidler og skrevet lærebøker til bruk i undervisningen av minoritetsspråklige elever. Kurset arrangeres i samarbeid med Arbeid med ord læremidler AS.

LESE BEDRE

**HAR DU ELEVER MED EN
BEKYMINGSFULL
LESE- OG SKRIVEUTVIKLING?**

DA KAN DETTE VÆRE NOE FOR DEG!

**To lesekurs og ett rettskrivingskurs med lærerveiledning,
samlet i en perm. Kan kopieres fritt på din skole.**

KUN KR. 1980,-+FRAKT

Tidlig innsats i norsk! Hvordan stimulere elevenes leselyst?

Kursholder: Turid Fosby Elsness

Kurs 98 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn 1.–4.

Mange lærere opplever at elevene knekker lesekoden tidlig. På kurset viser vi hvordan du kan møte de nye behovene i norskfaget og stimulere til leselyst, helt fra starten. Her får du også en praktisk innføring i bruk av interaktiv tavle i lese- og skriveopplæringen

Turid Fosby Elsness er førsteamanuensis ved Høgskolen i Østfold med doktorgrad innenfor emnet lese- og skriveopplæring. Tone Næss, Hetlevik skole, Askøy kommune, har bred undervisningserfaring fra interaktiv tavlebruk. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Lese for å forstå. Hvilke lese- og læringsstrategier trenger elevene?

Kursholder: Marit Jensen

Kurs 99 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

U.trinn

Hvordan jobbe systematisk med lese- og læringsstrategier for å få til en bedre tilpasset og differensiert opplæring?

- Teori om lese- og læringsstrategier
- Hvordan tilrettelegge for en mer differensiert og tilpasset opplæring?
- Hvordan vurdere elevens kompetanse?
- praktiske eksempler på hvordan men kan jobbe mer lese- og læringsstrategier blendt annet fra nettressursen *Saganett* og littlesutgavene av læreverket *Fra saga til CD*.

Marit Jensen er adjunkt og har mangeårig undervisningserfaring fra grunnskolen. Jensen er forfatter av læreverket *Fra saga til CD* og arbeider for tiden ved Fyrstikkalleen skole i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Oppdag rettskrivingsreglene mens du leser

Kursholder: Lill Karoliussen

Kurs 100 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Alle

Rettskrivingsreglene er i teksten vi leser. Oppdag reglene mens du leser. Det er utarbeidet tekst til hver regel.

1. Muntlig gjennomgang av en rettskrivingsregel.
2. Besvare oppgaver om regelen.
3. Lese utarbeidet tekst som inneholder ord med regelen.
4. Lese teksten og lytte ut for å oppdage rettskrivingsregelen i ordene i teksten

Lill Karoliussen er cand.polit./klinisk pedagog og driver privat-undervisning i Oslo. Hun har mange års erfaring fra ungdoms-, videregående- og institusjonsskole, og som pedagog i barne- og ungdomspsykiatrien. Kurset arrangeres i samarbeid med i:SEE Conceptual Learning.

Muntlig fortelling i norskfaget. – Hvordan få tusenbeinet til å danse igjen?

Kursholder: Fridunn Tørå Karsrud

Kurs 101 F
Fredag 4.11
09.00–11.30

M.trinn 5.–7.

Om muntlig fortelling som redskap for å utvikle elevers tekst- og tolkningskompetanse. Hvordan muntlig fortelling og etterarbeid kan stimulere muntlig og skriftlig tekstproduksjon gjennom motivasjon og opplevelse av mestring. Hvordan muntlig fortelling kan brukes som døråpner inn i skjønnlitteraturens verden og øke forståelsen for begreper og metaforer. Om muntlig fortelling som redskap for å lette elevers lesing av fagtekster.

Fridunn Tørå Karsrud er høgskolelektor ved Høgskolen i Telemark med master i grunnskoleidaktikk. Hun er også utdannet profesjonell forteller og har 27 års erfaring som lærer i grunnskolen. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk.

Hvordan få til tilpasset opplæring og veiledet lesing ved organisering av tidlig innsats early years (TIEY)

Kursholder: Lene Marie Lerang

Kurs 102 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn 1.–4.

Tidlig innsats Early Years er en måte å organisere undervisningen på for å kunne gjennomføre metoden veiledet lesing, i liten gruppe, og sikre tilpasset opplæring til elevene. Over 60 skoler i Oslo arbeider etter denne organiseringsformen på småskoletrinnet. Metoden er utviklet på New Zealand og har der gitt svært gode leseresultater. Skoler som bruker metoden i Oslo tilbakemelder at lærerne erfarer at undervisningen blir bedre, sikrer at elevene får utfordringer på sitt nivå og at resultatene er bedre, blant annet på de statlige kartleggingsprøvene.

Lene Marie Lerang er assisterende rektor på Svarttjern skole i Oslo. Har undervist i metoden veiledet lesing og TIEY på 1.–4. trinn ved Ammerud skole og Tonsenhagen skole. Var tidligere prosjektleder for TIEY i Utdanningsetaten. Holder kurs i veiledet lesing og TIEY, for UDE, både i Oslo og andre kommuner.

Systematisk opplæring i lese- og skriveferdigheter i norsk

Kursholder: Bjørg Gilleberg Løkken

Kurs 103 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

M.trinn 5.–7.

Systematisk opplæring i lesing og skrivning og oppgaver som krever at elevene bruker lese- og læringsstrategier og skriveteknikker aktivt, er viktig for å nå målene i læreplanen. På kurset mottar du konkrete tips i hvordan du kan tilrettelegge for systematisk opplæring i disse ferdighetene.

Bjørg Gilleberg Løkken har lang undervisningserfaring fra alle trinn i grunnskolen. Hun er også forfatter av det populære norskverket ZEPPELIN 5–7. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Aktiv språk- og begrepsinnlæring i grunnleggende norsk i grunnskolen

Kursholdere: Astrid Madsen og Åse Halvorsen

Kurs 104 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skole

Hvordan lykkes med undervisningen i grunnleggende norsk? I dette kurset deler kursholderne av sine klasseromserfaringer med denne målgruppen gjennom mange år. Kurset gir deg en metodisk tilnærming til det å drive en aktiv språk- og begrepsinnlæring for flerspråklige barn i grunnskolen.

Astrid Madsen og Åse Halvorsen har lang erfaring med undervisning i grunnleggende norsk fra Mottaksskolen i Kristiansand. De er også forfatterne bak læremiddelpakken *Klar, ferdig norsk!* Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Leselyst – og skriveglede

Kursholdere: Marianne O. Nitschke og Kristin Jacobsen

Kurs 105 F
Fredag 4.11
13.30–16.00

Bhg / Skole

I kurset presenteres ulike storyline basert på litterære tekster og historiske hendelser. Storyline er en metode, hvor elevene gjennom en temafortelling skaper en fiktiv verden. De må være aktive i sin søken etter nye kunnskaper og ferdigheter. Elevene blir kjent med skjønnlitteraturen på en inspirerende måte slik at de selv leser og mestrer egen tekstproduksjon. Historiske storyline er en annerledes innfallsvinkel til historiske hendelser. Storyline tar blant annet i bruk presentasjoner, rollespill, digitale verktøy og konstruksjoner.

Marianne O. Nitschke og Kristin Jacobsen er pedagoger på Bekkelaget skole. De har siden 1998 brukt storyline. De holder kurs og har vært med på ulike Storylinekonferanser i inn og utland.

Språkkartlegging i barnehagen med vekt på minoritetsspråklige barn

Kursholder: Margareth Sandvik

Kurs 106 F
Fredag 4.11
13.30–16.00

Bhg / Ledere

Språkerferdigheter kan kartlegges på mange måter. På kurset presenteres kartleggingsverktøyet Språkpermen, som egner seg til å beskrive det flerspråklige barnets språkutvikling. Med dette verktøyet gjør man en positiv, helhetlig beskrivelse av barnets ulike språklige ferdigheter, inkludert morsmål. Kartleggingen ses i sammenheng med barnehagens aktiviteter, særlig arbeid med litteratur. Et viktig mål er at kartleggingen skal komme språkmiljøet i barnehagen til gode.

Margareth Sandvik er førsteamanuensis i norsk ved førskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo. Hun er blant annet medforfatter til boken *Lær meg norsk før skolestart!* og kartleggingsverktøyet *Språkpermen*. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Å skrive seg til lesing

Kursholder: Arne Trageton

Kurs 107 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn 1.–4. /
Ledere

Hvordan realisere basiskompetansene i alle fag når tekstsøking på data er obligatorisk? Å uttrykke seg muntlig og skriftlig, å lese, bruk av digitale verktøy. Lese- og skriveopplæringen blir snudd til skrive- og leseopplæring. Hvordan praktisere dette? Kurset baserer seg på boken «å skrive seg til lesing» som også er oversatt til dansk, svensk og finsk, som også har fått stort gjennomslag i Norden. Videoer – Utstilling: www.hsh.no/home/atr/tekstsøking.

Arne Trageton har vært lærerutdanner i 33 år- Spesialinteresse barnehage og småskole. Han har holdt kurs for 20000 deltakere i Norden. Han var hovedforeleser på europeisk lærerutdanningskonferanse i Praha februar 2010, Æresmedlem i svensk nettverk «att skriva sig till läsning».

DrillPro – et nettbasert treningsverktøy for språkfagene

Kursholder: Øystein Vestgården

Kurs 108 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

DrillPro er et nettbasert verktøy for å øve på spesifikke problemområder i språkfagene. Det finnes ferdige øvingssett for ulike nivåer, men lærere kan også lage nye øvingssett spesialtilpasset sine elever. Kurset består av en teoretisk del med gjennomgang av øvingstypene og oppgavene, og en praktisk del der deltakerne skal få prøve å lage sine egne øvelser. Det er ønskelig at deltakerne har med egen pc.

Øystein Vestgården er redaktør for digitale læremidler i Fagbokforlaget. Han har vært med på utviklingen av mange læremidler i norsk, matematikk og engelsk i grunnskolen de siste årene. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget undervisning.

Grunnleggende norsk for minoritetsungdom

Kursholder: Marie Aalen

Kurs 109 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

Hva slags metodikk og hvilke læringsstrategier fungerer for elever som følger Læreplan i grunnleggende norsk? I kurset viser vi deg hvordan arbeid med muntlige ferdigheter, grammatiske strukturer, ordforråd og uttale kan settes i system. Vi ser også på ulike måter å differensiere opplæringen på, og hvordan vi sikrer oss at elevene får et mest mulig aktivt forhold til lærestoffet. Eksempelene er hentet fra læreverket NorskPluss Ungdom.

Marie Aalen har jobbet i mer enn 20 år med norskopplæring for unge og voksne innvandrere og er nå norskredaktør i CyberBook. Kurset arrangeres i samarbeid med CyberBook.

Engelsk for den aktivt lærende elev

Kursholder: Liv Bøhler og Fiona Whittaker

Kurs 110 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

S.trinn 1.–4.

Lær elever engelsk med monstre, sjørøvere og reven Toby! Liv Bøhler og Fiona Whittaker demonstrerer hvordan en undervisningsøkt basert på engelskverket *First Choice* lærer elevene å forstå og snakke engelsk gjennom bruk av spennende tekster, leker, sanger rim og regler.

Liv Bøhler underviser og er avdelingsleder på småtrinnet ved Frydenlund skole i Røyken. Fiona Whittaker underviser på barnetrinnet ved Hyggen skole i Røyken. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Lingua Studio – nettbasert verktøy for lytte- og taletrening i fremmedspråk

Kursholder: Terje Dahl

Kurs 111 F
Fredag 4.11
10.00–11.00

U.trinn

LINGUA STUDIO er en språklab på nett som lar elevene jobbe med språkforståelse og uttale ved hjelp av inn- og avspilling av egne stemmer samtidig som de sammenligner med modellstemmer. God og tydelig uttale innøves systematisk fra første stund. Språklaben kan brukes i flere språk; bl.a. i engelsk, fransk, norsk, spansk og tysk. Eleven opplever mestring og læring fra første øvelse.

Terje Dahl er utvikler av LINGUA STUDIO språklab på nett. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Tidlig innsats i engelsk!

Kursholder: Tormod Lien

Kurs 112 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

S.trinn 1.–4.

Kurset er organisert i ulike stasjoner. Vi viser deg hvordan du systematisk kan bygge opp elevenes ordforråd fra første trinn gjennom ulike leker hvor man jobber med ord og uttrykk. Det blir veiledet lesing i engelsk. Du får tips til morsomme aktiviteter og språkleker som fremmer muntlig aktivitet i klasserommet. Underveis bruker vi ulike ferdigheter, og aktivitetene kan enkelt tilpasses de ulike nivåene i klassen.

Tormod Lien er rektor ved Øvre Slettheia skole, Kristiansand. Pat Pritchard er rådgiver ved Statped Vest med lang undervisningserfaring i engelsk fra barnetrinnet. Christine Hansen har sin undervisningspraksis fra internasjonale og nasjonale barnehager. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Hvordan kan de digitale mediene bidra til motivasjon og mestring i språkundervisningen?

Kursholder: Maria Dreyer Pettersen

Kurs 113 F
Fredag 4.11
13.00–15.00

U.trinn

Kursholder tar utgangspunkt i det nye engelskverket LINGUA PLANET ENGELSK som utnytter de nye mediene og gir unike muligheter for ferdighetstrening for elever med ulik forkunnskap. LINGUA PLANET ENGELSK dekker målene i Kunnskapsløftet til og med 10. klasse og har et solid faglig innhold som formidles gjennom et rikt utvalg elevnære ressurser og verktøy.

Kurset har to fokusområder:

- Hvorfor velge et heldigitalt læremiddel i engelsk?
- Hvordan bruke LINGUA PLANET ENGELSK til å gi tilpasset opplæring?

Maria Dreyer Pettersen, læreverkforfatter og faglærer ved Stasjonsfjellet skole i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co

IKT i engelsk for mellomtrinnet

Kursholder: Arne Reinertsen

Kurs 114 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

Bli kjent med Gilbert, vennene hans, familien og katten Helicopter! Arbeid med Gilbert er morsomt samtidig som elevene får systematisk opplæring i språklæring og kommunikasjon. Gilbert består av 80 leksjoner på Internett med videoklipp, språklab, spill, tegnefilm, interaktive oppgaver og mye mye mer – alt basert på tydelige læringsmål. I kurset får du rikelig anledning til å prøve ut Gilbert under veiledning.

Arne Reinertsen har jobbet flere år som engelsklærer ved Toketrud skole i Oslo, og er nå ansatt i CyberBook. Kurset arrangeres i samarbeid med CyberBook.

Hvordan utnytte den digitale tavlens muligheter i matematikkfaget?

Kursholder: Lars Christian Fjogstad

Kurs 115 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

U.trinn / Ledere

Interaktive tavler vinner stadig større utbredelse i skolen. Lær hvordan tavlene kan utnyttes for å gjøre undervisningen mer variert, engasjerende og visuell. Kurset tar utgangspunkt i Universell Matematikk, som består av 136 skreddersydde opplegg for interaktive tavler og egen elevdel som veileder, kartlegger og retter. Sidene inneholder illustrasjoner, animasjoner, filmer, 3D-modeller og oppgaver. Det er satt av rikelig med tid til utprøving.

Lars Christian Fjogstad har lang erfaring i bruk av interaktive tavler og digitale læremidler i matematikkundervisningen. Han har tidligere jobbet på Eikeli skole, og er nå ansatt i forlaget CyberBook. Kurset arrangeres i samarbeid med CyberBook.

Nybegynnerkurs i digital billedbehandling

Kursholder: Knut Løken

Kurs 116 F
Fredag 4.11
10.00–15 .00

Alle

Kurset vil gi deg et kort innblikk i hvordan du overfører bilder fra kamera til PC, hvordan du manipulerer det enkelte bilde og hvordan systematisere bildene i forskjellige mapper. Selve programmet kan du laste ned gratis på PC. Nedlastingsprosedyre får du på kurset. Det følger også en grundig bruksanvisning med kurset. Ta med digitalt kamera, og nødvendig ledning til tilkopping til PC. Ta også med en minnepenn.

Knut Løken arbeidet inntil våren 2006 til daglig ved Engebråten ungdomsskole på Kjelsås i Oslo, som kroppsøvingslærer. Han er svært datakyndig, og har undervist i 7 moduler i DATA-KORTET. Han har også hatt ansvar for dataopplæring av personalet på Engebråten, og har vært administrator for CLASSFRONTER.

SMART Board som læringsverktøy i undervisning

Kursholdere: Tove Torvund og Anita Gustavsén

Kurs 117 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Skole

Se og lær muligheter på SMART Board i forhold til de ulike læringsstilene, auditiv, visuell og kinestetisk. Bruk SMART Board-tavlen til å skape interaktivitet i undervisningen etter elevers ulike behov.

Tove Torvund, SMART Sertifisert kursholder for Interactive Norway. Jobbet som lærer i Bærum skolene i 16 år, 4 år med SMART Board i klasserommet. Anita Gustavsén, kursavdelingsleder for Interactive Norway, SMART Sertifisert kursholder, jobbet tidligere ved lærerutdanningen på HiO med pedagogisk bruk av IKT.

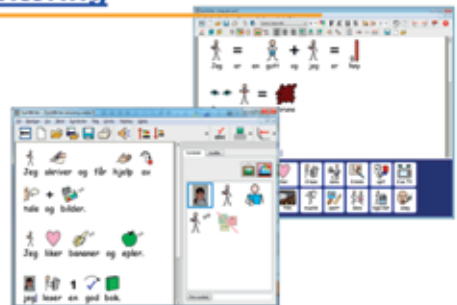
normedia

SymWriter / In Print - for lese- skriveopplæring

- For elever med lese-skriveansker
- For elever med norsk som andrespråk
- Automatisk bildevisning når du skriver.
- Tale av bokstavlyd og ord.
- Stavekontroll med bilder.
- Tavler for skriving med helord.

ViPS - for å lage egne presentasjoner

- "Powerpoint lite" med bilder, tekst, lyd og video.
- Lag egne presentasjoner på 1-2-3.
- Lag prosjektoppgaver.
- Kan også brukes som begrepstrening.

Tlf 66 91 54 40 kontakt@normedia.no

Besøk www.normedia.no - der du finner mye mer informasjon.

Tidlig innsats i matematikk! Hvordan skape engasjementet hos eleven?

Kursholder: Anette Hessen Bjerke

Kurs 118 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

S.trinn 1.–4.

Kurset viser hvordan du kan jobbe med begrepsinnlæring, forståelse og grunnleggende ferdigheter i geometri på småtrinnet. Du får også tips om hvordan du kan ta i bruk interaktiv tavle i matematikkundervisningen for de yngste, på en enkel og meningsfull måte.

Anette Hessen Bjerke er høyskolelektor i matematikk ved Høgskolen i Oslo. Hun har lærerutdanning og hovedfag i matematikk fra UiO. Anette har gjennom flere år bidratt til utvikling av læremidler i matematikk. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Tidlig matematikkglede med tellebrikker og geobrett

Kursholder: Mike Naylor og Gerd Åsta Bones

Kurs 119 F
Fredag 4.11
13.30–15.30

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Kan matematikk bli barnas favorittaktivitet i barnehagen og på skolen? På kurset vil vi prøve ut mange morsomme og lærerike aktiviteter som stimulerer og motiverer barnas matematikkglede og læring. På geobrettet og med tellebrikker kan barna undre seg over egenskaper ved tall og mengder, rom, former, figurer. De kan leke med mønster, symmetri og speiling, erfare likheter og ulikheter og gjøre sammenlikninger.

Mike Naylor er kunstnerisk leder av Matematikkhuset AS. Professor i matematikkdiraktikk. 17 års praksis fra undervisning på alle trinn. Gjeste professor ved Matematikksenteret siden 2002. Forfatter av artikler, lærebøker og kunstbøker. Matematisk kunstner. Tidligere sirkusartist, sjonglør. Gerd Åsta Bones er leder av Matematikkhuset AS. Lærer med tilleggsutdanning i matematikk, tysk og forming. 18 års praksis fra undervisning. Prosjektleder ved Matematikksenteret siden 2002. Ansvarlig for flere utviklingsprosjekter, kurs- og kompetansehevingsprogram for barnehage og grunnskole ved senteret.

Fem til åtte – Matematikk i overgangen fra barnehage til skole

Kursholder: Else Havnevik Devold

Kurs 120 F
Fredag 4.11
13.30–16.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Else Havnevik Devold vil presentere og kursdeltagerne vil få delta i ulike matematikkleker som passer for barn fra fem til åtte år. Aktivitetene kan gjennomføres i grupper, og det blir ulike sanger, spill, regelleker og problemløsningsoppgaver. Aktivitetene er beskrevet i LAMIS-heftet FEM TIL ÅTTE Matematikk i overgangen fra barnehage til skole: <http://lamis.no/lamis/main/?cat=skriftserie&id=12>

Else Havnevik Devold er førskolelærer med hovedfag i barneha-gepedagogikk og har arbeidet mange år i barnehage og skole. Hun er forfatter av matematikkbøkene: «En to støvel og sko» og «Fem seks det kommer en heks.» Devold sitter som barnehage-representant i Landslaget for matematikk i skolen (LAMIS) sen-tralstyret og er en ettertrakter foredragsholder.

Rekneartene overalt – tidleg, men ikkje vågalt!

Kursholdere: Odd Tore Kaufmann og Audun Rojahn Olafsen

Kurs 121 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

B.trinn

Korleis kan ein innføre dei fire rekneartane raskt og fornuftig i småskolen?

I kurset viser vi:

- ei ny og grundig innføring av oppstilt addisjon og subtraksjon
- variert trening av ferdighetene
- korleis du kan knyte rekninga til dagleglivet
- spel, aktiviteter og utforskande oppgåver som fremjar forståing
- tekstoppgåver

Kurshaldarane er medforfattarar av matematikkverket *Matte overalt* frå Samlaget og jobbar til dagleg med etterutdanning av lærarar. Matte overalt innfører tidleg oppstilt rekning med dei fire rekenartane. Kurshaldarane jobbar med matematikkdirak-tikk på Høgskolen i Østfold og er medforfattarar av matematikk-verket frå Samlaget: *Matte overalt*. Kurset arrangeres i samar-beid med Det Norske samlaget.

Konkreter og begreper i matematikkundervisningen

Kursholder: Elin Natås

Kurs 122 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Praktisk og teoretisk matematikk kan kombineres ved hjelp av konkrete, grunnleggende begreper og fagbegreper. Det matematiske språket består av mye latin og det er viktig å gi ordene et meningsinnhold. De fire første årene i barneskolen legger grunnlaget for videre læring og motivasjon for faget. Denne form for undervisning kan gjennomføres for alle elever, resultatet blir mestring og motivasjon.

Elin Natås er spesialpedagog og jobber i Oslo. Hun er en del av et tverrfaglig team og har mange års erfaring med elever som har forskjellige former for konsentrasjons- og lærevansker. Kurset arrangeres i samarbeid med i:SEE Conceptual Learning.

Mattekassen

Kursholder: Torild Oftedal Nesvåg

Kurs 123 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg /SFO /
S.trinn 1.–4.

Få mange tips og ideer til matematikkaktiviteter i barnehage og 2 første klasses trinn i skolen ved bruk av Mattekassen. Mattekassen er et fleksibelt matematikk-materiell for barn i alderen 2–7 år, basert på stasjonsopplegg. Kassen inneholder også en tips- og idefilm og veiledningshefte med teori og mange aktivitetsforslag. Barna lærer matematikk på en spennende, lekbetont og pedagogisk måte!

Torild Oftedal Nesvåg er utdannet førskolelærer fra -79. Har 30 års erfaring fra barnehage, først som pedagogisk leder og siste 19 år styrer i kommunal barnehage i Stavanger. Nå jobber hun bare med produksjon, salg og kursing av Mattekassen, driver eget enkeltpersonforetak.

Hvorfor er ikke $2,4 \cdot 4$ lik 8,16?

Kursholder: Anne Rasch-Halvorsen

Kurs 124 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

M.trinn 5.–7.

Hvorfor opplever en del elever matematikk som et vanskelig fag allerede på mellomtrinnet? I kurset skal vi reflektere over noen matematiske misoppfatninger som sperrer for solide begreper og god forståelse i matematikk på mellomtrinnet. Kan lærerens innsikt i elevers misoppfatninger være til hjelp når undervisningen skal planlegges?

Anne Rasch-Halvorsen er høgskolelektor i matematikk ved Institutt for lærerutdanning, Høgskolen i Telemark. Hun er forfatter av læreverket *Tusen Millioner 5–7*. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm grunnskole.

Regneglede og mestring – et metodisk kurs i matematikk for 1. til 4. trinn

Kursholder: Espen Skovdahl

Kurs 125 F
Fredag 4.11
09.30–11.30

S.trinn 1.–4.

Kurset tar utgangspunkt i kompetansemålene til K06 og drøfter hvordan du kan følge opp enkeltelever samtidig som du har ansvaret for full klasse. Gjennom praktiske eksempler får du ideer til hvordan misoppfatninger og delvise begrep kan arbeides med samtidig som det gis store nok utfordringer til de som trenger det. Oppgaver og eksempler blir hentet fra læreverket *Tusen millioner 1–4*, som kommer i ny utgave fra og med skolestart 2011 til og med 2013.

Espen Skovdahl har lang erfaring som lærer i grunnskolen og er nå redaksjonssjef for realfag i Cappelen Damm grunnskole. Han er også medforfatter av læreverket *Tusen millioner 1–4*. Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Grunnskole.

Hva er halvparten av en halv? – Brøk på småskoletrinnet

Kursholdere:

Renate Strandseter og Ingebjørg Solhaug Willassen

Kurs 126 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

S.trinn 1.–4.

I kurset gis eksempler på hvordan man kan jobbe med brøk på 1.–4. trinn. Det legges vekt på bruk av varierte uttrykksformer og hvordan kombinere arbeid på konkret, halvkonkret og abstrakt nivå. Typiske misoppfatninger blir presentert og det gis konkrete eksempler på hvordan jobbe for å unngå, avdekke og hjelpe elever med misoppfatninger. Kurset er praksisnært og tar utgangspunkt i undervisningsaktiviteter og elevoppgaver.

Renate Strandseter og Ingebjørg Solhaug Willassen jobber som lærere og kursholdere i matematikk for Osloskolen. Kursholderne er forfattere av det nye matematikkverket Radius som lanseres våren 2012. Kurset arrangeres i samarbeid med Capelen Damm Grunnskole.

Mattelek

Kursholder: Randi Sundby

Kurs 127 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Mattelek er et svært aktivt kurs der deltakerne er med og leker matematikk. Kurset gir en rekke praktiske ideer og tips om hvordan engasjere barn i å leke matematikk med alle sansene. Med mange spennende virkemidler og materiell får deltakerne en modell for hvordan engasjere barna i arbeidet med matematikk i barnehagen. Konseptet bygger på fagområdene definert i den nye rammeplanen for barnehager.

Randi Sundby er lektor i spes. ped., grunnlegger av Læringsverkstedet og ofte benyttet kursholder for barnehager/småtrinn innen temaet lek og læring. Hun er forfatter av mattelek, en praktisk idebok til barnehage/1. og 2 trinn. Kurset arrangeres i samarbeid med Læringsverkstedet.

Fysikk for de minste

Kursholdere: Carl Angell og Ellen K. Henriksen

Kurs 128 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Vi vil inspirere til å presentere fysikkens spennende verden for de yngste barna, gjennom praktiske forsøk og undring over naturfenomener. Kurset presenterer fysikkforsøk som kan gjøres med enkelt utstyr som er lett å få tak i. Vi åpner med en introduksjon og noen demonstrasjoner, og siden blir det god anledning for deltakerne til selv å gjøre eksperimenter.

Carl Angell og Ellen K. Henriksen driver Skolelaboratoriet ved Fysisk institutt, UiO. De har lang erfaring i så vel «morofysikk-forestillinger» som fagdidaktiske kurs for lærere på ulike skole-trinn.

Hva er naturfag i barnehagen? Hva gjør du som naturfaglærer i en barnehage?

Kursholdere:

Guri Langholm, Inger Hilmo, Kari Holter, Kari Synnes og Anne Lea

Kurs 129 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Forfatterne av Forskerfrøboka vil presentere innholdet av boka og diskutere hva naturfag kan være i barnehagen. Forfatterne vil demonstrere hvordan fysikkeksperimenter gir grunnlag for lek, inspirerer til samtaler og gir alle barn muligheter til utforskning av spennende fenomener. Deltakerne skal få anledning til å prøve selv.

Guri Langholm, Inger Hilmo, Kari Holter og Kari Synnes er alle høgskolelektorer i naturfag ved førskolelærerutdanningen, Høgskolen i Oslo, Avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier. Anne Lea er førsteamanuensis i naturfag ved Naturfagsenteret ved universitetet i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Læring i friluft – grunnleggende friluftslivskunnskaper

Kursholder: Annika Ljungström og Nicolay Moe

Kurs 130 F
Fredag 4.11
09.00–11.30

Alle

Dette kurset gir deg som driver eller ønsker å drive uteskole konkrete tips. Lær grunnleggende friluftslivskunnskaper som båltenning, oppsett av gapahuk, bruk av kniv og sikkerhet på tur. Vi går igjennom hva læreren bør pakke i sekken og i førstehjelpsvesken. Kurset arrangeres utendørs uansett vær, ta på egnet tøy.

Oppmøte i god tid ved Sognsvann T-banestasjon. Annika Ljungström er fagsjef og Nicolay Moe er naturveiledere i Oslofjordens Friluftsråd (OF). Begge er utdannet innen friluftsliv, pedagogikk, idrett og folkehelsearbeid. OF arbeider for mer og bedre uteaktivitet i skole, SFO og barnehage, hvert år er over 4000 barn og 1200 voksne deltakere på våre kurs og aktivitetsdager. Se www.oslofjorden.org. Kurset arrangeres i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd

Mangfoldig naturglede i barnehagen

Kursholder: Lars Maanum

Kurs 131 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Bhg

Kurset tar utgangspunkt i egen bok, *Mangfoldig naturglede i BHG* (Kommuneforlaget 2010).

Lars gir forslag til lek, aktiviteter og eksperimentering med fagområdet natur, miljø og teknikk, og formidler sine faglige begrunnelser for disse.

Kurset gjør personalet

- i stand til å gi barna sterke sansemessige opplevelser i naturen
- bevisst deres ansvar for å gi barn opplevelser som knytter dem følelsesmessig til naturen
- oppmerksom på deres ansvar for at: *Barn og unge skal få høve til å utvikle dupleik i friluftsliv (St. meld. 39 2001 – Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet)*

Lars Maanum er førskolelærer og inspirator. Han har over 35 års erfaring fra arbeid med barn i natur, 23 år som styrer i Steinbråten naturbarnehage og 5 år fra Vangen skistue og Leirskole. Lars Maanum er kjent som en inspirerende kursholder og turleder. Han har vært pådriver for å få barn og voksne i norske barnehager mer ut i naturen og naturlige lekeområder.

Livet i elva og elveadopsjon

Kursholder: Bent Martinsen og Trine Johnsen

Kurs 132 F
Fredag 4.11
09.00–11.30

Skole

Kurset tar utgangspunkt i «Læring i friluft» (OOF), og elveadopsjonsprogrammet til Oslo Elveforum, der økosystemet i og rundt elven står i sentrum. På kurset får deltakerne prøve seg på ulike øvelser, som går på f.eks. bunndyr, forurensning, vannmåling og planter i og langs vannet. Noe som er spennende og lærerikt i forhold til undervisningsopplegg i naturfag. Det vil også informeres om «læring i friluft» og om elveadopsjonsordningen i Oslo. Kanskje kan din skole i Oslo adoptere, eller er det mulig med et lignende prosjekt der du bor. Først en del inne, så en del ute. Kurset gjennomføres i Bisletbekken utenfor Høyskolen.

Kursholdere er Bent Martinsen fra Oslo og Omland Friluftsråd og Trine Johnsen fra Oslo Elveforum. Kurset arrangeres i samarbeid med Oslo og Omland Friluftsråd og Oslo Elveforum.

Livet i elva og elveadopsjon

Kursholder: Bent Martinsen og Trine Johnsen

Kurs 133 F
Fredag 4.11
12.30–15.00

Skole

Kurset tar utgangspunkt i «Læring i friluft» (OOF), og elveadopsjonsprogrammet til Oslo Elveforum, der økosystemet i og rundt elven står i sentrum. På kurset får deltakerne prøve seg på ulike øvelser, som går på f.eks. bunndyr, forurensning, vannmåling og planter i og langs vannet. Noe som er spennende og lærerikt i forhold til undervisningsopplegg i naturfag. Det vil også informeres om «læring i friluft» og om elveadopsjonsordningen i Oslo. Kanskje kan din skole i Oslo adoptere, eller er det mulig med et lignende prosjekt der du bor. Først en del inne, så en del ute. Kurset gjennomføres i Bisletbekken utenfor Høyskolen.

Kursholdere er Bent Martinsen fra Oslo og Omland Friluftsråd og Trine Johnsen fra Oslo Elveforum. Kurset arrangeres i samarbeid med Oslo og Omland Friluftsråd og Oslo Elveforum.

Se! Oi! Kult! – et inspirasjonsforedrag

Kursholder: Andreas Wahl

Kurs 134 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

SFO / Skole

Hvordan bruke demonstrasjoner i undervisningen – og hvorfor. Et inspirasjonsforedrag for alle lærere på alle nivåer med mer enn 15 praktiske eksempler som kan brukes fra dag en – uten ekstra innkjøp.

Andreas Wahl er utdannet fysiker og lektor fra NTNU. Han arbeider med formidling av naturvitenskap gjennom ulike medier. Du har kanskje sett hans Reale Triks på Dagbladet.no, innslag på Schrødingers katt (NRK) eller Lyngbø og Hærlands Big Bang (NRK). Les mer på www.vitenwahl.no.

Tidlig innsats i naturfag og samfunnsfag! Hvordan stimulere til nysgjerrighet og forskertrang?

Kursholder: Karen Wollberg og Anja Flølo

Kurs 135 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

S.trinn 1.–4.

Karen Wollberg og Anja Flølo er begge lærere ved Hetlevik skole, Askøy. Begge har bred undervisningserfaring i naturfag og samfunnsfag fra barnetrinnet. Kurset arrangeres i samarbeid med H. Aschehoug & Co.

Sprell levende

Kursholder: Hege Heiestad

Kurs 136 F
Fredag 4.11
09.00–12.00

Bhg / Alle

Det barn ofte ønsker mest av alt, er gode aktivitetsopplevelser sammen med andre barn og voksne. Hvis opplevelsene i tillegg gir rom for samspill, variasjon, utforskning og undring, er du på god vei til å gi dem et solid aktivitetsgrunnlag som de vil nyte godt av både under oppveksten og som voksne. Dette kurset bygger på den ferske boka *Sprell levende*, en bok full av aktivitetsforslag for barn fra 1–3 år. «Bli med på en inspirerende Sprell-time!»

Hege Heiestad er Spesialist i barne- og ungdomsfysioterapi MNFF, og jobber som daglig leder i firmaet *Sprell levende AS*. Hun har også videreutdanning innen coaching og idrettsfysioterapi, og er svært engasjert i temaet barn og fysisk aktivitet. Kurset arrangeres i samarbeid med GAN Aschehoug.

Skolegårdprosjekt og trivsel i Aktivitetsskolen

Kursholder: Bjørnar Holsæter

Kurs 137 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

SFO

Hvordan skaper man glede, entusiasme og høy motivasjon hos ansatte? Hvordan skape en god ASK? Med god score på trivsel, trygghet og aktivitetsnivå, så får dere i dette kurset noen suksess kriterier for hvordan vi har nådd det. Kurset tar dere gjennom søknadsmulighetens verden for å få en bra skolegård og et godt samarbeid med lokale idrettslag.

Bjørnar Holsæter er leder for Aktivitetsskolen Jeriko. Han har hatt flere engasjement som Allidrett for alle SFOene(2009). Kursholderen er veldig opptatt av at barn skal aktivisere seg selv og jobber aktivt for å få en god skolegård som innbyr til aktivitet for elevene.

Fiskesprell

Kursholder: Reidun Høines

Kurs 138 F
Fredag 4.11
09.30–16.00

Skole

Velkommen til Fiskesprellkurs. Kurset er en kombinasjon av teori og praksis, her læres det gjennom bruk av sansene og ved samarbeid med andre. Fiskesprell er et prosjekt med formål å inspirere, motivere og stimulere til økt sjømatkonsum. Virkemidlene er både å øke kunnskapene om sjømatens ernæringsmessige fordeler og utbre de unges erfaringer om hvor godt det smaker. Gjennom Fiskesprell får lærere tips og råd om hvordan sjømat lages og presenteres med ungdommelig vri, og appellerende materiell skal friste barna og ungdommen til både å kokelere selv og våge å smake på resultatet.

Reidun Høines, faglærer og hovedfagskandidat i ernæring og helse fra Høgskolen i Akershus (2000). Arbeidserfaring fra videregående skole og som høgskolelektor. Har jobbet mye med kosthold til barn og unge, i forbindelse med ulike prosjekter. Har bl.a skrevet kokebøkene: Fryd for ganen og Liv og røre – matopplevelser i friluft. Er nå kursansvarlig for fiskesprell lærerkurs. Kurset arrangeres i samarbeid med Eksportutvalget for fisk.

Skrivedans

Kursholder: Hilde Aven Lillehaug

Kurs 139 F
Fredag 4.11
14.00–16.00

Bhg /
S.trinn 1.–4.

Skrivedans er en skriftmetode som er utviklet av Ragnhild Ous-soren-Voors fra Nederland i begynnelsen av 90-årene. Materialet består av 9 temaer. Hvert tema bearbeides først med grovmotoriske bevegelser i luften, deretter de samme bevegelsene på papiret eller tavlen til samme musikk. Målet er å gå fra frie linjer til konkrete linjer. Skrivedans er et samspill mellom lek, musikk og bevegelse.

Hilde Aven Lillehaug er ergoterapeut og jobber på Haug skole og ressurscenter. Hun har brukt Skrivedans i 7 år med barn som går på spesialskole og med barn som er integrert i vanlig skole.

Idékurs motoriske leik – og turnaktiviteter

Kursholder: Frøydis Lislevatn

Kurs 140 F
Fredag 4.11
12.30–16.00

Kurset gir gode ideer til lek og aktiviteter, der koordinasjon, balanse og bevegelse er sentralt. Kurset tar utgangspunkt i målene i læreplanen og det utstyret som normalt finnes i en gym-sal.

B.trinn

Frøydis Lislevatn er idrettspedagog. Hun har arbeidet i mange år med fysisk aktivitet for barn og unge, friske voksne, ulike pasientgrupper og aktive turnere. Hun har også vært trener, dommer og tillitsvalgt i Norges Gymnastikk og Turnforbund (NGTF) i mange år. Kursetet arrangeres i samarbeid med NGTF.

Hvordan lage sunn og god mat på tur?

Kursholdere: Annika Ljungström og Nicolay Moe

Kurs 141 F
Fredag 4.11
12.30–15.00

Mat på tur er så mye mer enn pølser! Vi lager sunn og god turmat på bål og forskjellige kokeapparater. Deltakerne må ta med tallerken, kopp og bestikk. Kurset arrangeres utendørs uansett vær, ta på egnet tøy.

Alle

Oppmøte i god tid ved Sognsvann T-banestasjon. Annika Ljungström er fagsjef og Nicolay Moe er naturveiledere i Oslofjordens Friluftsråd (OF). Begge er utdannet innen friluftsliv, pedagogikk, idrett og folkehelsearbeid. OF arbeider for mer og bedre uteaktivitet i skole, SFO og barnehage, hvert år er over 4000 barn og 1200 voksne deltakere på våre kurs og aktivitetsdager. Se www.oslofjorden.org. Kurset arrangeres i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd.

Dans i barnehagen

Kursholder: Bjørg Grete Olsen

Kurs 142 F
Fredag 4.11
13.00–16.00

Alle

Kurset tar med personalet inn i en undervisningstime på lik linje med kursopplegget som benyttes ved barnehagene. Vi viser dansen forenet med begrepsopplæring, motorisk og sosial trening på tvers av kjønn, alder og etnisitet. Dansekursene gir økt selvtillitt, selvironi og mestringsfølelse, forenet med masse latter og moro. Bevegelsene er enkle som barna husker, uavhengig av tid, sted og fysikk. Målrettet fokus og konsentrasjon gir økte læringsresultater.

Bjørg Grete Olsen er utdannet dansepedagog, og er daglig leder og eier av Bjørg Gretes danseskole. Hun har arbeidet med musikk og bane, både funksjonsfriske og utviklingshemmede i over 30 år. Danseskolen har for tiden faste kursopplegg ved flere barnehager i Oslo og omegn.

Kostholdets betydning for konsentrasjon og læring hos barn og unge

Kursholder: Kjersti Selseth

Kurs 143 F
Fredag 4.11
09.00–11.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

Flere barn og unge spiser ikke frokost og lunsj. Vi hører ofte at det er spesielt viktig for barn og unge å spise sunt, da dette vil legge grunnlaget for god helse senere i livet. Hvor viktig er det at ungene spiser frokost? Bli de dårligere på skolen av å droppe frokosten? Kurset vil inneholde svarene på dette og mange andre praktiske tips.

Kjersti Selseth er utdannet faglærer i helse, ernæring og miljøfag ved Høgskolen i Akershus. Hun jobber ved Opplysningskontoret for Meieriprodukter hvor hun bl.a. holder kurs for høgskolestudenter rundt tema kosthold og helse. Kurset arrangeres i samarbeid med Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no).

Oppmerksomt nærvær i pedagogisk praksis. Nøkkel til stressmestring og trivsel, læring og utvikling

Kursholder: Anne Sælebakke

Kurs 144 F
Fredag 4.11
09.00–12.30

Alle

Oppmerksomt nærvær, på engelsk *mindfulness*, er å øve seg i være tilstede med en vennlig og aksepterende holdning til virkeligheten slik den er, her og nå. Denne type trening og innstilling viser seg å ha positive følger for mennesker i alle aldre, også for barn og unge. Erfaring og forskning viser at systematisk trening over tid har gunstig effekt på evnen til stressmestring og selvregulering, konsentrasjon og læring, på kvaliteten i våre relasjoner og i våre gjøremål. Pedagogiske fagmiljøer er i startfasen med å oppdage hvilken ressurs oppmerksomt nærvær er for å skape gode lærings- og utviklingsmiljøer.

Anne Sælebakke driver eget virksomhet med kommunikasjons- og forandringsarbeid for arbeidsliv og organisasjoner, barnehager og skoler, enkeltmennesker og grupper. Hun er utdannet lærer, fysioterapeut og coach. Hun er styremedlem i den nystartede «Norsk forening for oppmerksomt nærvær i helse, utdanning og forskning, www.nfom.no.

Lørdag 5.11

Lesing som grunnleggende ferdighet

Kursholder: Rune Andreassen

Kurs 1 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

Kurset gjør rede for hva slags leseferdigheter det siktes til når læreplanen snakker om lesing som grunnleggende ferdighet. Hva innebærer det egentlig å drive leseopplæring i ulike fag? Det blir vist hvordan bakgrunnskunnskap, lesestrategier og lese-motivasjon bidrar til leseforståelse av fagtekster.

Rune Andreassen har mange års erfaring som lærer i grunnskolen og som pedagogisk-psykologisk rådgiver i PP-tjenesten. Nå arbeider han som førsteamanuensis ved Høgskolen Østfold og er fagkoordinator for Masterstudiet i spesialpedagogikk. Spesielt er strategibruk og leseforståelse av trykte og digitale tekster.

Vurdering for læring

Kursholder: Soufia Aslam

Kurs 2 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

B.trinn / Ledere

Kurset tar for seg hvordan man kan få elevene til å lære bedre gjennom å vurdere seg selv og andre elever. Kursdeltakerne får enkle og praktiske tips i hvordan man tydeliggjør mål for elevene, lager kriterier med elevene, innblikk i ulike vurderingsformer og ulike måter å dokumentere læring på.

Soufia Aslam er allmennlærer og jobber på mellomtrinnet på Hasle skole. Hun har de siste årene arbeidet mye med vurderingspraksis i klasserommet gjennom prosjektet Vurdering For Læring. Hun er tilsatt 10% i Utdanningsetaten i Oslo som veileder for barneskoler, har bidratt til en filmsnutt for Utdanningsdirektoratet og driver kursvirksomhet privat.

Anerkjennende kommunikasjon i praksis

Kursholder: Anniken Poulsson Beer

Kurs 3 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

Ved å lære om Ikke-voldelig Kommunikasjon, IVK, kan du bli mer bevisst hvordan din egen kommunikasjon virker. Når du uttrykker deg ærlig og lytter mer empatisk, kan du bidra til en mer åpen og gjensidig dialog, enten det handler om samspill mellom barn eller voksne. Vi kan mange måter å kommunisere på som skaper avstand; krenkelser, krangel og kritikk som møtes med krenkelser, krangel og kritikk eskalerer i en psykisk voldelig spiral. IVK gir deg et verktøy til hjelp når du står midt i en vanskelig kommunikasjon. IVK er utviklet av en amerikansk psykolog, Marshall B. Rosenberg, Ph.D. Det kalles også Giraffspråk.

Anniken Poulsson Beer er førskolelærer og har jobbet aktivt med Ikke-Voldelig Kommunikasjon i 4 år. Hun er seminarleder for Famlab og jobber nå som lærer i 1.klasse. Hun er en erfaren kursholder. Kurset arrangeres i samarbeid med www.famlab.no

Tilpasset opplæring uten nivådeling, helhetlig tilpasset opplæring

Kursholder: Tuva Bjørkvold

Kurs 4 L
Lørdag 5.11
09.30–11.30

B.trinn / Ledere

Helhetlig Tilpasset Opplæring gir læreren profesjonaliteten tilbake. Metoden tar et oppgjør med nivådeling og privatisering av læring. Det didaktiske verktøyet *Læringskaka* brukes til å utvikle helhetlige tilpassede opplegg. På kurset får læreren praktiske tips og faglig trygghet til å gjennomføre tilpasset opplæring innenfor klassefellesskapet. Gjennomprøvede undervisningsopplegg danner rammen for kurset.

Tuva Bjørkvold(1975) har arbeidet som barneskolelærer og er nå høgskolelektor. Bjørkvold har skrevet boka *Boller og brøk* (2003), *Zeppelin 7 språkbok* (2008) samt *H₇O – Helhetlig Tilpasset Opplæring* (2010). Kurset arrangeres i samarbeid med Freidig Forlag.

Muntlig kompetanse

Kursholder: Beate Børresen

Kurs 5 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Skole

Muntlige ferdigheter er viktig i de fleste fag i skolen og er i kunnskapsløftet (2006) beskrevet som en av fem grunnleggende ferdigheter. Beate Børresen gir både teoretiske innføringer i emnet og gode eksempler på hvordan det kan arbeides i skolen for at disse ferdighetene kan styrkes og utvikles. Kurset presenterer fire grunnleggende muntlige ferdigheter: lytte, spørre, argumentere og vurdere, samt tre muntlige sjangre: muntlig fortelling, samtale og presentasjon.

Beate Børresen er førstelektor ved Høgskolen i Oslo, avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier. Hun har arbeidet med filosofi i skolen de siste 10 år og har skrevet flere bøker om emnet. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Arkitektur og pedagogikk i barnehagen

Kursholdere: Birger Dahl og Randi Evenstad

Kurs 6 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / Alle

Samarbeid arkitekt – pedagog gir nye perspektiver på barnehagebygget som ramme for virksomheten. Begreper og eksempler gjennomgås. Forståelse for barnehagebygget kan gi hjelp til å planlegge en bedre barnehage. Vi vil gi inspirasjon til barnehagen som ramme for en innholdsrik barndom. Gjennom casestudier studeres sammenhengen mellom arkitektur og pedagogikk med sikte på å gi inspirasjon til planlegging i egen barnehage. Kursdeltagere bør ta med arkitekttegningene av sin barnehage til kurset, og papir og penner.

Randi Evenstad: Høgskolelektor pedagogikk, HIO. Birger Dahl: sivilarkitekt, Enerhaugen Arkitektkontor AS. Arbeider med prosjektet «Rom for en ny barnehage, Intensjoner og realisering». Skriver om «Dagens barnehage» i Første Steg».

Er det farlig å la ettåringene begynne i barnehage?

Kursholder: May Britt Drugli

Kurs 7 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Bhg / Ledere

Kurset vil presentere nyere forskning om de yngste barna i barnehagen. Hva vet vi om positive og negative effekter av barnehageopphold for små barn og hva betyr barnehagekvalitet for denne gruppen?

Forskningsbasert kunnskap vil bli drøftet i forhold til hvilke konsekvenser denne bør få for praksis i norske barnehager. May Britt Drugli er utdannet cand. paed. og dr. philos. Hun jobber som førsteamanuensis ved RBUP, NTNU. Hun har lang erfaring fra utviklingsarbeid i barnehage, skole og barnevern og har skrevet flere fagbøker, blant annet «Liten i barnehagen». Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Mestringspedagogikk veien til egenverd og motstandskraft

Kursholder: Odd Erik Germundsson

Kurs 8 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

Mange ser på mestring som en suksessoppskrift som skaper enere. Ikke så mange vet hva mestring egentlig innebærer. Dette kurset i mestringspedagogikk vil utforske mestringsgrunnleggende prinsipper om empati og medansvar, egenverd og motstandskraft. Dessuten skal vi se på metoder som fremmer mestringsopplevelser for barn og unge, metoder som gjør at de opplever seg som unike og verdifulle selv om ikke alle blir enere. Metodene har gitt prisbelønte resultater og kan brukes av alle pedagoger med empati for barn og unge som har flere odds mot seg.

Odd Erik Germundsson (1948) er cand.mag. og adjunkt med opprykk og har lærerhøyskole, sosialantropologi, historie og flerkulturell pedagogikk i fagkretsen. Han har i over 20 år vært pioner for mestringspedagogisk leksehjelp og arbeidet med enslige mindreårige asylsøkere. Han er nå kursholder og faglitterær forfatter. Er blitt tildelt Oslo kommunes Servicepris (1996), Det nytter-prisen (1997) og Foreldreprisen (2000) for sitt mestringspedagogiske metodearbeid.

Barn med AD/HD – et stort problem i dagens skole eller en spennende utfordring for dyktige lærere?

Kursholder: Sølvi Glevoll

Kurs 9 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

Det er sterk økning i antall urolige barn med lærevansker i skolen. Mange mener at slike barn burde gå på spesialskoler, mens enkelte spesialskoler arbeider for å overflødiggjøre seg selv. Medfører integrering at verken elever med AD/HD eller øvrige elever får god undervisning? Hva er årsaken til AD/HD, hvilke egenskaper hos lærere og hvilken pedagogikk er viktig for å lykkes med disse barna? – og hva slags tilrettelegging er nødvendig for å utvikle krevende barn til nyttige samfunnsborgere?

Sølvi Glevoll er tidligere leder i Oslo/Akershus Fylkeslag av ADHD Norge og har også sittet i landsstyret i samme organisasjon. Som forelder til barn med AD/HD har hun mange års praktisk erfaring i hvordan utfordringer med barn med AD/HD kan løses i skolesituasjonen. Hun foreleser ved skoler/høyskoler, for etater i stat/kommune og for bedrifter i næringslivet, og også for foresatte med minoritetsbakgrunn med urolige barn.

Steg for Steg for barnehage og barneskole

Kursholder: Bente Granberg

Kurs 10 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
B.trinn / Ledere

Gjennom arbeid med Steg for Steg utvikler barn i barnehage og barneskole sosial kompetanse. Steg for Steg tar for seg tre hovedområder: empati, problemløsning og mestring av sinne. Målsettingen er å øke barnas sosiale kompetanse gjennom samtaler og positiv sosial ferdighetstrening, styrke barns selvbilde og gjøre dem i stand til å omgås andre mennesker på en fredelig måte. Steg for Steg forebygger mobbing og vold. Atferdssenteret anbefaler bruk av Steg for Steg i PALS-skolene.

Bente Granberg er en inspirerende kursholder. Hun er utdannet allmennlærer, men har i tillegg et hovedfag i pedagogikk fra Universitetet i Oslo, «forsket» på Steg for steg og sosial kompetanse i sin hovedoppgave. Hun har arbeidet med undervisning og ledelse i grunnskole og undervist i pedagogikk for førskolelærere som ønsker å jobbe på 1.–4. trinn. Hun har allsidig erfaring med bruk av Steg for Steg.

Fargelek for alle

Kursholder: Camilla Grieg

Kurs 11 L
Lørdag 5.11
12.30–15.30

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Fargelek for alle er en kreativ workshop for deg som trenger inspirasjon og ideer til hvordan du kan arbeide med form og farge i egen barnehage, på SFO, i skogen, i parken eller i klasserommet. I verksted vil du få anledning til å prøve ut en lekende og eksperimentell metodikk som er tilpasset små barns forutsetninger. Metodikken du blir kjent med er åpen og uten fasit. Sammen med steiner, trestykker, papp, bobleplast, gamle fotballer, små kuler, klær, stoffrester i spreke farger, spruteflasker, papir og plastfolie, får du anledning til å prøve ut barnehagens basismateriell på nye måter. Dette er et praktisk og lekende kurs. Ha med deg egen maleskjorte. Kursmateriell per person kr 50,-. betales direkte til kursholder.

Camilla Grieg har mange års erfaring fra skole og barnehage og er idag etablert som frittstående kursholder og tekstforfatter, og har skriveoppdrag blant annet for *Barnehageforum.no* og *Verktøykassa*. Høsten 2010 kom hun med boken *Fargelek – en håndbok for barnehage*, som ble laget i samarbeid med Pedagogisk Forum. I en mastergrad i faglitterær skriving fra Høgskolen i Vestfold, har Camilla Grieg utviklet fagtekster og inspirasjonstekster innefor førskolepedagogikk og estetiske fag.

Kommunikasjon med barn og unge.

Del 1: Anerkjennelse

Kursholder: Anniken Hauge

Kurs 12 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

Dette er et selvstendig kurs, men også del 1 av det å kommunisere med barn og unge. Anerkjennelse er å lytte til barn, uten å overta eller styre innholdet i samtalen. Vi formidler at de er verdifulle gjennom å stimulere selvfølelsen i stedet for selvtilliten. Hvem de ER – ikke hva de GJØR.

Anniken Hauge er sosionom og selvstendig næringsdrivende innen kommunikasjon og selvutvikling; med selvfølelse/selvtillit og selvinnsikt som hovedområde. Hun har arbeidet med kurs for barnehage/skole/SFO i 15 år.

Kommunikasjon med barn og unge.

Del 2: Å være en tydelig voksen

Kursholder: Anniken Hauge

Kurs 13 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Alle

Dette er et selvstendig kurs, men også del 2 av det å kommunisere med barn og unge. Kunsten er å skille mellom å være generaliserende og anklagende og å være konkret og faktisk. Vi må lære oss å gi uttrykk for egne følelser og være tydelig på egne behov. Å avgrense oss mot uønsket atferd, uten å få den andre til å føle seg mindreverdig. Det handler om å skille mellom sak og person.

Anniken Hauge er sosionom og selvstendig næringsdrivende innen kommunikasjon og selvutvikling; med selvfølelse/selvtillit og selvinnsikt som hovedområde. Hun har arbeidet med kurs for barnehage/skole/SFO i 15 år.

Hvordan kan en god vurderingspraksis også føre til god klasseledelse?

Kursholder: Marit Jensen

Kurs 14 L
Lørdag 5.11
09.00–11.30

Skole

- Fra kunnskapsmål til kompetansemål – hvordan?
- Hvordan formulere gode kjennetegn på måloppnåelse?
- Hvordan gi god faglig tilbake- og framovermelding til elevene?
- Hvordan arbeide med vurdering for læring uten å drukne i dokumentasjon?
- Hvordan sikre en mer rettferdig vurdering?
- Hvordan involvere elevene i vurderingsarbeidet slik at de kan oppleve mestring?
- Hvordan dokumentere vurderingen på en hensiktsmessig måte?
- Hva kjennetegner god klasseledelse?
- Det vil bli gitt konkrete eksempler som skolen kan bruke i vurderingsarbeidet.

Marit Jensen har mange års undervisningserfaring fra grunnskolen, og har også arbeidet som skoleleder. Hun har vært ansatt som pedagogisk veileder i Utdanningsetaten i Oslo kommune. For tiden arbeider hun som faglig pedagogisk veileder ved Fyrstikkalléen skole i Oslo. I tillegg driver hun konsulentfirmaet Endringsagenten, hvor fagområdene blant annet er skolevurdering og elevvurdering.

Omsorgssvikt hos barn i førskolealder – med vekt på styrket kompetanse hos pedagogisk personale i et forebyggende perspektiv

Kursholder: Charlotte U. Johannessen

Kurs 15 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
Ledere

Kurset omhandler utsatte barn; barn i risiko for en omsorgssviktsituasjon og de som lever under vanskelige forhold. Hva er omsorgssvikt og hvordan dette påvirker barnas utvikling står sentralt. Hvilke signaler skal de voksne være observant på, hvilke strategier bruker barn og voksne i slike situasjoner, hvordan skal barnehagen arbeide med utsatte barn og deres foreldre.

Charlotte U Johannessen, cand.polit, arbeider som pedagogisk psykologisk rådgiver i PPT Bærum kommune. Arbeider spesielt innenfor feltene tilknytning, samspill og sosiale og emosjonelle vansker, samt utsatte familier. Leder et kompetansehevingprogram for førskolelærere i kommunen om omsorgssvikt og barnehagen rolle i forhold til dette.

Klar, ferdig, gå. Samlingen begynner nå

Kursholdere: Tine Bøe Joheim og Lisbeth Seeland

Kurs 16 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / SFO

Kurset tar utgangspunkt i de utfordringer barnehage / sfo står overfor i sitt arbeid med å tilrettelegge samlinger for barn. Hvordan lager vi spennende og interessante samlinger som treffer barna? Vi ser på hvordan vi kan utnytte de ressurser og forutsetninger som allerede finnes i barnehagen for å skape gode samlinger for alle, også barn med spesielle behov.

Lisbeth Seeland og Tine Bøe Joheim har sitt daglige virke ved Haug skole og ressurscenter. De er begge utdannet førskolelærere med spesialpedagogisk videreutdanning og mange års erfaring i arbeidet med barn med spesielle behov.

Barn i sorg og krise. Hvordan kan skole og barnehage møte dem?

Kursholder: Tine Bøe Joheim

Kurs 17 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

På hvilken måte kan barnehage og skole legge forholdene til rette slik at barn som opplever sorg og krise blir møtt på best mulig måte? Vi skal se på ulike reaksjoner hos barn, og ha fokus på hvordan barnehagen og skolen kan møte de barna dette gjelder. Kurset vil også belyse hvordan voksenrollen berøres av barn i sorg og krise, og hva som kan være lurt å tenke på i møtet med disse barna.

Tine Bøe Joheim er utdannet førskolelærer, og har i tillegg mastergrad i spesialpedagogikk. Hun har arbeidet med barn i ulike situasjoner siden 1985, både som ped.leder og som spesialpedagog. Hun har videre arbeidet som gruppeleder i sorggrupper for barn, ungdom og voksne som mister nære relasjoner.

Kreativ skriving og bruk av avis i lese- og skriveopplæringen

Kursholder: Janne Aasebø Johnsen

Kurs 18 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

B. trinn / Alle

Kursholder ser på klasseavis som pedagogisk virkemiddel i den første lese- og skriveopplæringen, for hva om $\frac{3}{4}$ av elevene lærer å lese gjennom å skrive? I tillegg tar hun opp: Hva om:

- vi har funnet leselysten, men ikke skrivegledden?
- det var mer kreativ skriving i skolen?
- retting ikke hjelper?
- vi slutter å gjøre det som ikke fungerer?

Janne Aasebø Johnsen er barne- og ungdomsbokforfatter og lærer. Hun jobber på Søre Ål barneskole på Lillehammer. Når noen spør hva hun arbeider med, sier hun: Jeg er lærer, og digger det! Kurset arrangeres i samarbeid med Avis i Skolen.

Når tankene går tur

Kursholder: Eva Nordli Krøger

Kurs 19 L
Lørdag 5.11
12.30–15.30

Bhg / SFO /
Alle

Her får du påfyll av ideer til samlingsstund, med metoder som fenger, vekker barnas nysgjerrighet OG følger rammeplanens retningslinjer. Musikk setter ofte følelser, tanker og fantasi i sving, og er derfor et godt utgangspunkt når man skal samles om et tema eller en problemstilling. På dette kurset er det sanger fra CD-en «Når tankene går tur» med Johannes Joner og Heidi Ruud Ellingsen som skal oppmuntre til fine samtaler og lærerik samhandling. Boka «La tankene gå tur i samlingsstund» og mange morsomme og nyttige aktivitetsforslag presenteres.

Eva Nordli Krøger er en erfaren kursholder som i en årrekke har arbeidet med musikk- og kulturfag i barnehage, grunnskole, kulturskole og høyskole. Hun har skrevet mange sanger, oppsetninger og metodeverk for barn, og driver Fagerhøy Kulturverksted som gir ut barnemusikk og faglitteratur. Kurset arrangeres i samarbeid med Norsk Noteservice AS.

Om seksualundervisningens viktigste verktøy – språket og samtalen!

Kursholder: Stine Cathrine Kühle-Hansen

Kurs 20 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

Kurset tar opp språklige feller vi kan gå i når vi snakker om seksualitet. Kursdeltakerne får eksempler på hvordan tilpasse samtalen til alder, tema og gruppe. Det får innblikk i hvilke ord og formuleringer som usynliggjør holdninger og kunnskap. Språklig våkenhet gjør seksualundervisningen enda bedre og du kan gi barn og ungdom større læringsutbytte som igjen gir dem økt handlingskompetanse.

Stine Kühle-Hansen er lærer, sexolog og museumsformidler. Hun har undervist i grunnskolen og holdt foredrag for foreldre, helsepersonell og lærere. Hun eier Amoroteket.no som produserer temautstillinger om seksualitet. Kurset arrangeres i samarbeid med Amoroteket.no.

Barn og ungdom som uteblir fra skolen. Erfaringer fra arbeid med skoler, familier og elever

Kursholder: Sjur Langeland

Kurs 21 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Skole

Hva skjer når barn og unge blir borte fra skolen over lenger tid? Hvilke rutiner har skolen og kommunen i møte med denne problematikken og hvilke utfordringer kan det stille samarbeidet mellom hjem og skole overfor? Hvordan kan vi møte de elevene det gjelder og legge til rette for at de kan finne veien tilbake til skolen og fellesskapet? Kurset tar for seg og drøfter disse spørsmålene med utgangspunkt i erfaringer fra mitt arbeid med elever, lærere og familier.

Sjur Langeland har mastergrad i religionspsykologi og familierapeut. Arbeider til daglig med og har lang erfaring fra familierapi, terapi, rådgivning og veiledning i kommunal regi og i privat praksis.

Kunnskapsløffen: Hvordan målestyring overskygger skolens mål

Kursholder: Magnus Marsdal

Kurs 22 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Alle

Pensum legges til side og elevene drilles i månedsvis. Skoler jukser, lærere fortviler og barn gruer seg. I den nye boken Kunnskapsløffen dokumenterer Magnus Marsdal urovekkende utslag av testmanien som brer seg i deler av skolenorge. Hva skjer med lærerrollen i en mer bedriftsaktig, testbasert skole? Og når lærerne vil delta i debatten, hvor går skillet mellom lojalitet og lydsighet?

Magnus Marsdal er forfatter, mest kjent for *Frp-koden*. Han jobber som utreder i Manifest senter for samfunnsanalyse. Hans siste bok bygger på intervjuer med lærere og skoleledere fra alle landsdeler. Kurset arrangeres i samarbeid med Forlaget Manifest.

Gjennom barneøyne – barns møte med psykisk lidelse

Kursholder: Grete Lillian Moe

Kurs 23 L
Lørdag 5.11
13.00–15.30

Alle

«Gjennom barneøyne» er beretningen om hvordan det er å vokse opp med en psykisk syk forelder. Hvordan det oppleves å være usynlig i møte med voksenverden og hjelpeapparatet. Foreldret gir konkrete eksempler og råd for hvordan ansatte i skole, barnehage, SFO kan bidra til å se, støtte og hjelpe barnet/ungdommen i en vanskelig livssituasjon.

Grete Lillian Moen er klinisk barnevernspedagog og har jobbet flere år inne ungdomspsykiatri og barnevern. Våren 2009 ga hun ut boken «Barns møte med psykisk lidelse – en datters historie». Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Begynneropplæring i lesing for minoritetselever – lesing i kontekst

Kursholder: Berit Molander

Kurs 24 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

B.trinn / Ledere

Det er en utfordring for skolen og lærerne å gi minoritetselever med utilstrekkelige norskferdigheter forståelig opplæring i fagene. Kurset omfatter leseopplæring og arbeid med utvidelse av elevenes vokabular. Kursholderen knytter arbeidsmåter til egne erfaringer i klasserommet og til anerkjent forskning på området. Hun viser hvordan opplæringen kan bygge på elevenes tidligere erfaringer og bakgrunnskunnskap og presenterer ulike måter å konkretisere lærebokas meningsbærende ord og uttrykk på.

Berit Molander er allmennlærer og har lang erfaring med begynneropplæring i lesing. Hun har hovedfag i pedagogikk og tilleggsutdanning i flerkulturell pedagogikk. Hun har arbeidet med norskopplæring for minoritetselever på kommunalt nivå, har utgitt bok om temaet og holder kurs for Gyldendal kurs og kompetanse.

Lek i innlæring av sosial kompetanse

Kursholdere: Camilla Farstad og Kari Odden

Kurs 25 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg

Lek er viktig for å utvikle evner til god samhandling, til å lære og utvikle sosial kompetanse. Gjennom kurset vil deltagerne lære et utvalg samarbeidsleker som egner seg i barnehagen, og lære om hvordan disse kan brukes for å fremme tillit, gode relasjoner og godt samspill i barnegruppen.

Klinsj har siden 2004 vært fagansvarlig for SkolemeglingOSLO. De er ofte brukte kursholdere i kommunikasjon, konflikthåndtering og megling rettet mot skole, barne-/ungdomsarbeid. Deres metoder bygger på å lære gjennom å gjøre. kurset arrangeres i samarbeid med Klinsj AS.

Dialogsirkel – en metode for å bygge gode fellesskap

Kursholdere: Camilla Farstad og Kari Odden

Kurs 26 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Alle

Dialogsirkel er en metode for å jobbe med fellesskapet. Alle er plassert likt. Alle ser og hører hverandre like godt, og alle er like viktige for fellesskapet. Det er en metode som ikke krever utstyr, spesialisters fagkunnskap eller tidkrevende opplæring. Det er sunn fornuft, som fungerer på sitt beste når det er gjennomtenkt og når man har definert hva man ønsker å oppnå. Den er basert på de ressursene som allerede finnes i skole-/barnehage-samfunnet: barna/elevene, de ansatte og foreldrene.

Klinsj har siden 2004 vært fagansvarlig for SkolemeglingOSLO. De er ofte brukte Kursholdere i konflikthåndtering og megling rettet mot skole, barne-/ungdomsarbeid og arbeidsplass, samt er meglere og tilretteleggere for stormøter. Kurset arrangeres i samarbeid med Klinsj AS.

Fra oppdragelse til dannelse

Kursholdere: Kari Pape og Lise Barsøe

Kurs 27 L
Lørdag 5.11
10.00–12.00

Bhg

Rammeplanens syn på barndom og læring blir satt under press fra ulike hold. Brenna-utvalget anbefaler at det skal vurderes å sette mål på hva barn skal lære i barnehagen. Vi mener at dannelsen handler om å bli seg selv sammen med andre, og at leken er barnets egen dannelsesreise. Vi ønsker å sette søkelyset på hvilke konsekvenser det kan få for barna i barnehagen når leken blir glemt i jakten på kunnskapen.

Kari Pape har hovedfag i barnehagepedagogikk og har lang erfaring både som eier, styrer og pedagogisk leder i barnehage. Hun har i de senere år holdt kurs for barnehageansatte over hele landet. Hun har også skrevet mange bøker for feltet. Lise Barsøe har hovedfag i pedagogikk og underviser på Universitetet i Agder. Også hun har mange års erfaring som kursholder over hele landet. De senere årene har mesteparten av arbeidet hennes dreid seg om barnehagefeltet.

Lykkens fysiologi og skolen som arena for Livsverk

Kursholder: Victoria Poléo

Kurs 28 L
Lørdag 5.11
10.00–12.00

Skole

Hvorfor strebe etter lykke? Jo, fordi lykke er en egenskap vi har arvet av våre forfedre, som ble våre forfedre nettopp fordi de i sin tid fant glede i kloke valg. Det er avgjørende for vår helse, så vel som for vår læring og kreativitet at vi oppsøker situasjoner som gjør oss glade.

Victoria Poléo er biolog og pedagog fra Universitetet i Oslo, med hjerte for nettopp disse to tingene – i kombinasjon: å formidle naturfag på en slik måte at det berører mottager.

Filosofiske samtaler i barnehagen

Kursholder: Anne Schjelderup

Kurs 29 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg /
S.trinn 1.–4.

Dette kurset gir en kort innføring i filosofisk samtaleledelse, og presenterer noen filosofiske øvelser og aktiviteter. Man vil få en kort innføring i filosofisk metode, og hvordan man ved hjelp av filosofisk metode kan lede filosofiske samtaler med barn. Hensikten med å ha filosofiske samtaler med barn er å styrke deres evne til å tenke presist og selvstendig, en evne selv små barn innehar. Selvstendig tenkning gjør barnet mer bevisst seg selv og andre.

Anne Schjelderup har hovedfag i pedagogikk og er spesialisert innen filosofisk samtaleledelse. Hun har erfaring som lærer, og som filosofisk samtaleleder, blant annet i samarbeid med Barne- og Ungdomsfilosofene. Hun er nå Fagleder for Plan og Utvikling for 5 barnehager i bydel Søndre Nordstrand, og daglig leder for Taranrød barnehage.

Skolenekting – årsaker, kartlegging og behandling

Kursholdere: Jan-Ivar Sållman og Børge Holden

Kurs 30 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Skole

Skolenekting kan ha mange årsaker. Det kan være alt fra at eleven er redd for å gå på skolen, til at eleven foretrekker å holde på med andre ting. For å behandle skolenekting på en god måte er det viktig å finne årsaken til den. Foreleserne vil beskrive enkle og gjennomførbare metoder for å gjøre noe med problemet.

Jan-Ivar Sållman er rådgiver ved Habiliteringstjenesten i Hedmark. Han er pedagog og har mastergrad i læringspsykologi. Børge Holden er sjefpsykolog ved Habiliteringstjenesten i Hedmark og psykologspesialist i Stavanger kommune. Han er spesialist i klinisk psykologi, og har doktorgrad. Kurset arrangeres i samarbeid med Kommuneforlaget AS.

Barnet viser vei

– **Veien til samhandling med barn som er vanskelig å forstå, vanskelig å komme i kontakt med**

Kursholdere: Mette Thiedemann, Lena B. Nettum og Greta Aagre

Kurs 31 L
Lørdag 5.11
13.00–14.30

Alle

Gjennom å dele våre erfaringer, refleksjoner og videoeksempler ønsker vi å illustrere hvordan barnet kan vise vei i samhandlingen. Ved å tone oss inn på og lytte til barnets uttrykksformer, blir vi hjulpet til å forstå barnet bedre. Ved å følge og speile barna etableres det gradvis en relasjon som igjen gir rom for gjensidig lek og samhandling. Vi beveger oss inn i et landskap med tidlig relasjon og samspill, musikk, musisk improvisasjon og ikke minst lek.

Kursholderne er musikkterapeuter på hvert sitt pedagogiske fagsenter på bydelsnivå i Oslo, og tilbyr musikkterapi til barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne. De er også førskolelærere, med til sammen 30 års erfaring som musikkterapeuter ved fagsentrene.

Resiliens i skolen. Teori og tiltak.

Kursholdere: Maila Inkeri Olsen og Karen Marie Traavik

Kurs 32 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Alle

Hvorfor klarer noen barn seg bra, på tross av en vanskelig oppvekst? Fokus vil være på skolen og lærernes rolle med hensyn til å se og bistå elever som sliter. Sentralt her står å lete etter ressurser og sterke sider. Kurset presenterer teori om resiliente barn (tidligere bl.a. kalt «Løvetannbarn» og «Motstandsdyktige barn»), men også tiltak, med tips og forslag til hvordan skolen kan legge til rette for at sårbare elever skal få en resiliert utvikling.

Maila Inkeri Olsen arbeider som avdelingsleder og spesialpedagog ved en sosialmedisinsk institusjon for elever i ungdomsskole og videregående skole. Karen Marie Traavik arbeider som spesialpedagog ved samme sosialmedisinske institusjon. Hun har tidligere bl.a. arbeidet som pedagogisk-psykologisk rådgiver. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Vurdering i klasserommet – å involvere elever i egen læring

Kursholder: Line Tyrdal

Kurs 33 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

M.trinn 5.–7.

Det aller viktigste vurderingsarbeidet skjer i klasserommet sammen med elevene. Elevenes evne til å reflektere over egen læring er en av de faktorene som i størst grad bidrar til å øke elevenes læringsutbytte. Dette kurset gir praktiske verktøy og ideer til hvordan elevene i større grad kan involveres i læringsarbeidet gjennom egen- og kameratvurdering og hvordan man som lærer kan skaffe nødvendig informasjon for å tilpasse undervisningen.

Line Tyrdal er adjunkt med mange års erfaring som lærer i barne- og ungdomsskolen. For tiden tilknyttet Gyldendal kurs og kompetanse som prosjektleder og kursholder i elevvurdering. De siste årene har hun jobbet med å utvikle og sette i system en mer læringsfremmende vurderingskultur på skole- og klasseromsnivå og deler nå disse erfaringene i form av kurs og veiledning for lærere og skoleledere.

Lydfargemetoden – en annerledes lese- og skriveopplæring

Kursholder: Maaike Visser

Kurs 34 L
Lørdag 5.11
13.00–14.30

Skole

Lydfargemetoden er en fonologisk lese- og skriveopplæringsmetode. Det er en praktisk metode som er konkret og appellerer til flere sanser. Elever som har brukt metoden øker sin fonologiske bevissthet og utvikler en raskere og sikrere avkoding. Lydfargemetoden bygger på en faglig progresjon hvor en går skrittvis fram og det blir brukt en del konkretiseringsmateriell.

Maaike Visser er pedagog helsesøster og Marte Meo-terapeut, og har lang erfaring i kunnskapsformidling. Hun har utviklet Lydfargemetoden etter at hun opplevde at hennes dyslektiske sønn ikke hadde tilstrekkelig utbytte av ordinær spesialundervisning.

LØFT for barn i barnehagen

Kursholder: Terje Wiik

Kurs 35 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / Ledere /
Alle

Løsningsfokuset tilnærming (LØFT) er et glimrende verktøy for å løfte barn i barnehagen. Også de voksnes trivsel og motivasjon øker når man jevnlig lykkes som stolt barneveileder. I dette kurset møter du situasjoner og historier du vil gjenkjenne. Ettårningen løfter på beinet helt selv under bleieskift og får klapp og ros. Toåringen blir yr av glede når du tar henne på fersken i å selv henge opp smokken. Femåringen gleder seg til neste gang dere skal ha en trivselsprat. Du får verktøy som kan hjelpe deg til å øke innsatsen for det vi vet virker aller best.

Terje Wiik er pedagog og far til tre jenter. Han har ti års erfaring som inspirator og foredragsholder og har de siste årene kurset og veiledet SFO'er og barnehager i LØFT-metodikk. I forbindelse med kurset får du spesialpris på boken LØFT for barn i barnehagen, se www.loftforbarn.no.

Seksuelle overgrep mot barn; hvordan oppdager jeg det og hva gjør jeg?

Kursholder: Margrete Wiede Aasland

Kurs 36 L
Lørdag 5.11
09.00–15.00

Alle

Over 5% av barn utsettes for seksuelle overgrep. Hvor er de barna? Alle barn i Norge går på skole, mange går i barnehage, og vi som jobber med barn må ha kunnskap og mot til å kunne tørre å se og hjelpe barn som har det vanskelig. Vi må gjøre barn kompetente og trygge på at de skal kunne si fra til oss når de har det vanskelig. Da må vi som jobber med barn lære om signaler, senskader og ha en fremdriftsplan. Denne undervisningen vil hjelpe deg til å tørre og kunne hjelpe barn i en ekstremt vanskelig livssituasjon, eller forebygge skader.

Margrete Wiede Aasland er utdannet førskolelærer og spesialist i sexologisk rådgivning (NACS) Hun jobber ved Institutt for klinisk sexologi og terapi som daglig leder og psykoterapeut. Hun er en ettertraktet foredragsholder ved Høgskoler, universitet og i kommuner, der tema er seksualitet og /eller seksuelle overgrep. Hun har skrevet boka: Si det til noen, en bok om seksuelle overgrep mot barn og unge, og barneboka «Jeg er meg! Min meg» sammen med Eli Rygg.

Er det skolens ansvar? Om barns sosiale liv på nettet og forebygging av digital mobbing

Kursholder: Kaja Hegg

Kurs 37 L
Lørdag 5.11
10.00–12.00

SFO / B.trinn

Kurset handler om barns sosiale liv på nettet, og hovedtemaet er digital mobbing. Nettmobbing er annerledes enn mobbing ansikt til ansikt, samtidig som barnas nettbruk griper inn i skolemiljøet. Vi gir en oversikt over eksisterende ressurser som kan brukes for å bevisstgjøre barn om egen atferd på nettet, og vi gir forslag til nettvettaktiviteter som inkluderer barns aktive deltakelse.

Kaja Hegg er utdannet Cand. Polit fra Universitet i Oslo og arbeider som rådgiver i Redd Barna. Hennes spesialområde er barns rett til beskyttelse mot krenkelser og overgrep på nettet. Kurset arrangeres i samarbeid med Redd Barna.

Det Magiske klasserommet – et unikt digitalt, interaktivt undervisningsmaterieell om barns rettigheter

Kursholdere: Christine Hope og Ina Elisabeth Bøe

Kurs 38 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

M.trinn 5.–7.

Det magiske klasserommet er utviklet av Redd Barna for 4.–7. trinn og er et spennende verktøy i undervisningen om FNs konvensjon om barnets rettigheter. Fire digitale rom med film, bilder, tekst og interaktive elementer gir variert og sammensatt informasjon om barns liv, landinformasjon og realiseringen av barns rettigheter i ulike land. Metodikken i materialet er utviklet i samarbeid med lærere, og barn i flere land har vært med på å utvikle elevaktivitetene.

På kurset presenteres Det magiske rommet og ideer til aktiviteter i klasserommet. Deltakere på kurset får med lærerveiledning m/CD. Kurset arrangeres i samarbeid med Redd Barna.

Bitching – om jenter og mobbing

Kursholder: Liv Skotheim

Kurs 39 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Skole

Hva er mobbing, og hva er jentemobbing? Hvordan foregår det? Og hvilke tiltak kan man sette inn for å komme mobbingen til livs? Underveis legges det opp til dialog i grupper og i plenum som tar opp hva lærernes rolle kan være.

Liv Skotheim er utdannet medieviter fra Universitetet i Oslo. Hun har jobbet som journalist en rekke steder, blant annet 6 år i Aftenposten og nå i Bergens Tidende. Skotheim var redaktør for Aftenpostens prisbelønte Si;D-side fra starten i 2005. I tillegg er hun forfatter av boken «Bitching. En bok om jenter og mobbing».

Såkalt «flaks» – ikke tilfeldig! Kan såkalt hell og lykke læres?

Kursholder: Jan Olav Haugen

Kurs 40 L
Lørdag 5.11
10.00–12.00

Alle

Seriøs psykologisk forskning viser at myten om at noen har mer «flaks» i hverdagen enn andre faktisk er basert på fakta! Det viser seg også at «flaks» er basert på relativt enkle grep (tanke-måter, handlingsmønstre), som kan læres. Barn og ungdom kan også tilegne seg grepene og få en bedre hverdag.

Jan Olav Haugen er utdannet cand.polit. med fagene pedagogikk, sosiologi, psykologi og historie. Bred erfaring fra opplæring, ledelse, organisasjonsutvikling i stat og kommune. Er lærer deltid NKI.

LØFT – løsningsfokusert tilnærming – kommunikasjon for mer energi i hverdagen

Kursholder: Jan Olav Haugen

Kurs 41 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Alle

Kurset gir en oversikt over tankegangen eller filosofien i LØFT. Du får kunnskap om hvordan problemer kan omgjøres til avklaring av menneskers ønsker/mål, og du får kunnskap om konkrete spørreteknikker som bidrar til å styrke håp og mestring. LØFT er en nyttig tilnærming for å løse menneskelige og mellom-menneskelige problemer og for å gi økte prestasjoner.

Jan Olav Haugen er utdannet cand.polit. med fagene pedagogikk, sosiologi, psykologi og historie. Sertifisert på LØFT. Bred erfaring fra opplæring, ledelse, organisasjonsutvikling i stat og kommune. Er lærer deltid NKI.

Styreren – en balansekunstner

Kursholdere: Ann Ingjerd Kanestrøm og Anne Haakonsrud

Kurs 42 L
Lørdag 5.11
09.30–11.30

Bhg / Ledere

Ledere i barnehagen balanserer daglig mellom ulike oppgaver av ulik art. Barnehagene er ulikt organisert og byr på ulike utfordringer. Dagene kan være uforutsigbare, men spennende. Foreleserne tar for seg noen av de ulike arbeidsoppgavene i barnehagen og noen måter og løse dem på.

Ann Ingjerd Kanestrøm og Anne Haakonsrud er begge styrere i Bydel Nordstrand i Oslo. De har begge lang erfaring som styrere. Sammen har de skrevet boka «Styreren en balansekunstner». Kurset arrangeres i samarbeid med Cappelen Damm Akademisk Forlag.

Motivasjon og ledelse

Kursholder: Karianne Kirstistuen

Kurs 43 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Ledere

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs, og engasjerte medarbeidere er noe alle ønsker seg. Som ledere har vi et ansvar for hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Kan ledere påvirke medarbeidernes motivasjon? Hvordan kan ledelsesstil bidra til å få mer engasjerte medarbeidere?

Karianne Kirstistuen er utdannet førskolelærer fra Høgskolen i Oslo i 1998. Hun har vært daglig leder i privat barnehage fra 2003, og tar master i organisasjon og ledelse ved NTNU 2011.

Lederteam som gjør en forskjell

Kursholdere: Birgitte Hauge og Christine Stray

Kurs 44 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Ledere

I alle virksomheter er ledelse en viktig faktor for å oppnå resultater. Moderne organisasjoner ser betydningen av å jobbe i lederteam for å møte komplekse utfordringer og høye krav. Dette kurset har en praktisk tilnærming og viser hvordan du kan jobbe med eget lederteam. Kurset omhandler:

- Ulikheter som ressurs – hvordan utnytte komplementære ferdigheter til beste for organisasjonen.
- Fra gruppe til lederteam – hvordan bygge et velfungerende team.
- Kjennetegn ved team som oppnår ekstraordinære resultater.

Birgitte Hauge og Christine Stray jobber sammen i nettverket Veienvidere.no. Birgitte Hauge er statsviter og Christine Stray er siviløkonom. Begge er sertifiserte coacher med lang erfaring innen organisasjonsutvikling og endringsledelse. De jobber med ledertrening, kommunikasjon og coaching.

Situasjonsavhengig ledelse – hvordan treffe medarbeiderne der de er?

Kursholdere: Birgitte Hauge og Christine Stray

Kurs 45 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Ledere

Medarbeidere er forskjellige, og krever derfor ulike ferdigheter av deg som leder. Det er lett å fryse fast i et mønster. Av og til krever situasjonen at du tar i bruk nye sider av deg selv. Kurset viser hvordan du som leder kan:

- analysere medarbeiderens utviklingsnivå i forhold til kompetanse og motivasjon
- ta i bruk ulike lederstiler som passer til medarbeiderens utviklingsnivå
- gjøre medarbeidere mer motiverte og selvgående
- bli tydeligere og mer effektiv som leder

Birgitte Hauge og Christine Stray jobber sammen i nettverket Veienvidere.no. Birgitte Hauge er statsviter og Christine Stray er siviløkonom. Begge er sertifiserte coacher med lang erfaring innen organisasjonsutvikling og endringsledelse. De jobber med ledertrening, kommunikasjon og coaching.

Dukketeater i barnehagen

Kursholder: Anita Berge

Kurs 46 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Kurset gir deg en innføring i ulike typer teaterdukker. Du lærer grunnleggende dukkeføring og hvordan du finner en stemme til teaterdukken din. Kurset tar også for seg hvordan du tilrettelegger eventyr og fortellinger til dukketeater og går fra idé til ferdig forestilling. Med på veien får du gode tips om bruk av kompisdukke i dagligdagse situasjoner i barnehagen. Det kan være skummelt å gi seg i kast med dukkene, for å berolig deg er dette et foredrag der du får tips og ideer som du siden kan prøve hjemme.

Anita Berge er utdannet førskolelærer og musikk lærer ved HiB. Teaterdukkene har fulgt henne gjennom hele undervisningspraksisen fra barnehage til høyskole. Anita jobber i dag som forfatter, kursholder og dukkefører, og driver i tillegg dukketeaterbutikken Alveslottet i Bergen. Anita har skrevet boken «Dukketeater i barnehagen» – Pedagogisk Forum 2011.

Musikk for smårollingene i barnehagen. Hvorfor og hvordan arbeider vi med musikk med 1–3-åringene

Kursholder: Bente Bogen

Kurs 47 L
Lørdag 5.11
09.00–12.30

Bhg

Praktisk musikkarbeid med 1–3-åringene i barnehagen med eksempler på sanger, regler, bevegelse, lydarbeid og spill på instrumenter. Kort teoridel om barns musikalske og sansemotoriske utvikling. NB: Kurset er kun åpent for deltakere som kan være tilstede i hele kursets lengde.

Bente Bogen driver privat musikkpedagogisk praksis med Musikk fra livets begynnelse-grupper og piano undervisning i Oslo. Hun er utdannet musikkpedagog ved Bergen lærerhøyskole, Universitetet i Oslo og Barratt Due musikk institutt.

Sesam, sesam lukk deg opp!

Kursholder: Constanse Elmenhorst

Kurs 48 L
Lørdag 5.11
10.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

26 års lek med formingsfaget er på vei til å bli samlet mellom to permer. Her er et kurs hvor du får konkrete tips om formingslek med barn. Vi vil snakke litt om hva målet med forming kan være, rammen rundt en aktivitet og se på bilder som viser barn underveis i forskjellige formingsprosesser. Vi vil blant annet være innom temaene akvarell, trykk, fettfarger og tredimensjonale materiell.

Constanse Elmenhorst er førskolelærer og har 26 års erfaring med barn i barnehage og småskole. Hun er forfatter av boken «Skrinet med det rare i. Praktisk bruk av eventyr i barnehage og småskole». Nå driver hun firmaet «Titt-deg!» Kommunikasjon og inspirasjon, og jobber som veileder, koordinator og kursholder.

Kunsten å spille etter øret

Kursholder: Dagfinn Ellingsen

Kurs 49 L
Lørdag 5.11
09.00–12.30

M.trinn 5.–7. /
U.trinn

Kurset handler om hvordan du ved hjelp av gehør og enkle redskaper/teknikker kan frigjøre deg fra noter og sangbøker i musikkundervisningen. Foruten å gjøre deg til en bedre musikk lærer med økt essensiell musikkteoretisk kunnskap, blir du også i stand til å gjøre undervisningen langt mer spennende, både som musikalsk leder, og som igangsetter for bandaktiviteter og improvisasjon i små/store grupper. Kurset tar utgangspunkt i tangentinstrumenter, hvor det kreves kun enkle forkunnskaper.

Dagfinn Ellingsen har i en årrekke kombinert jobben som internasjonal pianobarentertainer med læreryrket, ikke minst som musikk lærer i grunnskolen. I 2009 fikk han gjennom etableringen av Nizeplay, støtte av Innovasjon Norge for hans utvikling av det som etter hvert har blitt hans «varemerke», nemlig kunsten å spille etter øret. Nizeplay driver hovedsakelig med opplæring av instrumenter via multimedia, men har også utviklet og patentert «Akkordfinner», som enkelt finner alle pianoets akkorder.

Musisk lek gjennom lyd – stemme – bevegelse

Kursholder: Svein Fuglestad

Kurs 50 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Målet med kurset er å gi ny inspirasjon og mot til å sette i gang musiske aktiviteter i barnehage og småskole, og samtidig vise at lek med musikk kan stimulere barns skapende evner og sosial kompetanse. Med utgangspunkt i lyd, stemme, bevegelse og kroppens instrument vil vi utforske, eksperimentere og komponere på ulike måter. Deltagelse på kurset krever ingen spesielle forkunnskaper i musikk eller ferdigheter på instrumenter.

Svein Fuglestad er høgskolelektor i musikk ved Hio, og underviser studenter på barnevern, førskole og muntlig fortelling og drama og teaterkommunikasjon. Han har lang erfaring innen musikkterapeutisk arbeid med barn og voksne, og er Fellow i den musikkterapeutiske retningen *Guided Imagery and Music*. I nærmere 20 år har han jobbet på *Aksept – senter for alle berørt av hiv*, *Kirkens Bymisjon*. Svein er også utøvende sanger og kursholder, og har jobbet musikkterapeutisk på *Støttesenter mot Incest* og på *Senter for seksuelt misbrukte menn*.

Jakttrofé

Kursholdere: Liv Hegerstrøm og Solveig Sæter

Kurs 51 L
Lørdag 5.11
09.00–12.30

M.trinn 5.–7. /
U.skole

Vi lager et dyrehode av hønsenetting, gips og papir. Vi prøver å ta med dyrets særpreg. Ta gjerne med bilde av dyret du vil lage (Se bladet Form nr 2. 2011).

Liv Hegerstrøm – Allmennlærer med fordypning i kunsthøgskolen.
Solveig Sæter – Kunst og Håndverkskolen og PPU for kunstnere

Formingsglede med Avform

Kursholder: Tor Erik Magnussen

Kurs 52 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Alle

En overraskelse i praktisk og inspirerende formingsaktiviteter som er beregnet for alle. Her blir alle kunstnere i løpet av 3 timer, og behersker formingstemaet fra første til siste aktivitet uansett forkunnskaper. Her er kreativiteten og latteren i høysetet. Dere vil gå ut derfra med mange praktfulle kunstverk i både skulptur, billedkunst, og smykker... Alt er relatert til rammeplanen.

Tor Eirik Magnussen har holdt over 900 kurs med temaet forming. Han beviser at det bor en kunstner i alle mennesker bare vi legger lista rett.

Hvordan lage en god teaterforestilling

Kursholder: Hogne Moe

Kurs 53 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Alle / Skole

Det er mange urpremierer rundt på norske skoler. Ivrige skuespillere, regissører, sangere og dansere jobber med stor iver fram mot forestilling og smiler med hele seg når applausen bruser mot dem. Dette kurset tar for seg alle elementene som er med på et teaterprosjekt: Manus/dramatisering – Regi – Musikk/ Sanger /kontentumlyder /filmeffekter - Scenografi – Kostymer – /Scenelyd. De fleste skoleoppsetninger har begrenset budsjett og på kurset vil deltagerne få høre om smarte måter å få så godt resultat som mulig.

Kursholder Hogne Moe har lang erfaring med å sette opp teaterstykker med barn og ungdom. Han har skrevet barnebøker (Jonas i jungelen, Mia – det er meg m. flere) og laget mange sanger for samme målgruppe. Jobber for tiden som dramalærer på Toneheim Folkehøgskole. Kurset arrangeres i samarbeid med Norsk Noteservice as.

Trommekurs

Kursholder: Modou Nying

Kurs 54 L
Lørdag 5.11
12.30–15.30

Alle

Lær å spille afrikansk djembe av erfarne Pa Modou. Fokus er grunnleggende rytmer, teknikk og samspill. Djembe er en tromme som gir en rund god lyd. Man spiller kun med hendene og den kan spilles på sittende på en stol eller ved å sitte oppå den. Alle sanser og hele kroppen tas i bruk for å leke rytmene frem sammen!

Pa Modou har mer enn 30 års erfaring fra hjemlandet Gambia og som trommelærer i Sverige og Norge. Han jobber for tiden som assistent i barnehage og har lang erfaring i å tromme sammen med barn og å lære bort til voksne. Han holder også egne kurs for barnegrupper og voksne på Kampen i Oslo.

Kurs i folkedans og yoga

Kursholdere: Trine Sjølyst og Ingeborg Somer

Kurs 55 L
Lørdag 5.11
09.00–12.30

Alle

Kurset gir en innføring i norske folkedanser og hvordan disse kan integreres både i det faglige og det sosiale skolemiljøet. Kurset gir deretter en innføring i hvordan yoga kan bidra til å styrke og spenne av kroppen i ulike sammenhenger, gi økt kroppsbevissthet og bedre den fysiske og psykiske helsen.

Trine Sjølyst har BA i drama/teater og folkedans og har lang erfaring som instruktør og kursholder. Ingeborg Somer har lang erfaring som yogalærer, dansepedagog og dansekunstner i inn- og utland. Kurset arrangeres i samarbeid med Dans i skolen.

Kunst og håndverk, nå med vurdering

Kursholder: Agneta Stave

Kurs 56 L
Lørdag 5.11
12.30–16.00

B.trinn

Det vil bli vist bilder og gitt konkrete eksempler på vurderingsarbeid i kunst og håndverk i grunnskolen. Hva vurderes og hvordan elevarbeidene vurderes vil bli gjennomgått. Kurset tar for seg problemstillingen via eksempler på elevarbeider.

Agneta Stave er faglærer i kunst og håndverk på Skøyen skole i Oslo hvor hun har et omfattende ansvar for gjennomføring av faget på skolen. Hun har i samarbeid med flere utarbeidet et veiledningshefte for vurdering i kunst og håndverk på oppdrag fra Utdanningsetaten i Oslo.

Sikt mot Pluto, land på Mars

Kursholder: Anne Tolk

Kurs 57 L
Lørdag 5.11
10.00–15.00

U.trinn

Oppnå gode resultater gjennom kreative prosesser i kunst og håndverksfaget. «Designbrief» en arbeidsmetode som fremmer elevens bevisstgjøring i forhold til kompetansemål og ferdigheter. Kursetet blir delt inn i praktisk arbeid, eksempler på elevarbeid, oppgaver og vurdering. Materialutgifter på 50 kr pr. deltaker betales direkte til kursholder.

Anne Tolk er faglærer ved Bakkeløkka ungdomsskole på Fagerstrand. Hun har 16 års fartstid fra mellomtrinn, ungdomstrinn og vgs. Anne drifter utvekslingsprosjekter i teknologi og design, entreprenørskap og kunst og håndverk med engelsk skole. Hun samarbeider også med den lokale videregående skolen.

Dans for mellomtrinnet

Kursholder: Hanne Mari Ørbæk

Kurs 58 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Et knippe enkle og morsomme ring- og rekkedanser og mixere som er greie å ta rett inn i klassen. Dette er danser som fenger alle og som elevene gjerne vil ha om og om igjen!

M.trinn 5.–7. /
Alle

Hanne Mari Ørbæk har arbeidet som musikk lærer på mellomtrinnet i mange år. Hun har lang erfaring med dans i musikkundervisningen og har tidligere holdt flere kurs for lærere.

Lesing i fagene

Kursholder: Gerd Fredheim

Kurs 59 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

U.trinn

HVEM har ansvar for å undervise slik at eleven forstår det han leser i fagtekstene, og HVORDAN bør det undervises? Kurset vil ta utgangspunkt i lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag og på alle trinn. Det vil bli vist elevseksempler fra både barne- og ungdomstrinn. Foruten fokus på ulike organiseringsstrategier vil kurset sette lys på betydningen av lesingens prinsipper FØR, UNDER og ETTER lesing.

Gerd Fredheim er utdannet lærer. Mangeårig erfaring fra skolen som både lærer og skoleleder. Jobber nå heltid som foreleser i Norge og Danmark. Forfatter av: At læse for at lære. Dk Gyldendal. 2006, Lesing i fagene. Gan Aschehoug. 2010, Elever. Lærere. Læringsstrategier. 2005, Barn. Forelder. Læringsstrategier. 2005. Kurset arrangeres i samarbeid med Gan Aschehoug.

Leseboka i bruk

Kursholdere:

Anne Lise Gjerdrum og Anne Lise Aasgaard Solli

Kurs 60 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

S.trinn 1.–4.

God leseforståelse fordrer lyst og motivasjon til å lese. Mestring gir motivasjon. Gjerdrum og Aasgaard Solli ønsker med dette kurset å diskutere og dele erfaringer rundt det å lære elevene hvilke lesestrategiene de trenger for å beherske ulike sjangre og tekster. På hvilken måte kan eleven mest effektivt tilegne seg tekstens budskap og mening? Og, hvordan kan læringsutbytte, ved hjelp av lesestrategier, bli best mulig?

Anne-Lise Gjerdrum er utdannet pedagog og er lærebokforfatter i norsk og matematikk. Anne Lise Aasgaard Solli er spesialpedagog og lærebokforfatter i norsk. Begge har lang undervisningserfaring fra barnetrinnet. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Veiledet lesing, en metode for å utvikle den enkelte elevs leseforståelse

Kursholder: Solveig Kristin Holm

Kurs 61 L
Lørdag 5.11
09.00–12.30

B.trinn

Veiledet lesing gir muligheter for tilpasset opplæring. Hvordan kan vi i lesegrupper jobbe med å trene elevene til å bli gode, selvstendige lesere, – utvikle elevenes avkodingsferdigheter, – utvikle elevenes tekstforståelse, – utvikle elevenes kritiske tenking. Dette kurset gir deg ideer til hvordan du kan jobbe systematisk med leseopplæringen gjennom metoden Veiledet lesing. Lesestrategier og læringsstrategier er naturlige komponenter i dette arbeidet i tillegg til avkodingstrening.

Solveig Kristin Holm er undervisningsinspektør ved Heggedal skole i Asker. Hun har holdt kurs i Veiledet lesing for Cappelen Damm siden 2005. Heggedal skole har drevet med Veiledet lesing siden 2002 og har mye erfaring med leseopplæring i mestringsgrupper.

Lese for å forstå. Hvilke lese- og læringsstrategier trenger elevene?

Kursholder: Marit Jensen

Kurs 62 L
Lørdag 5.11
12.30–15.30

U.trinn

Hvordan jobbe systematisk med lese- og læringsstrategier for å få til en bedre tilpasset og differensiert opplæring?

- Teori om lese- og læringsstrategier
- Hvordan tilrettelegge for en mer differensiert og tilpasset opplæring?
- Hvordan vurdere elevens kompetanse?
- praktiske eksempler på hvordan men kan jobbe mer lese- og læringsstrategier blendt annet fra nettressursen *Saganett* og littlesutgavene av læreverket *Fra saga til CD*.

Marit Jensen er adjunkt og har mangeårig undervisningserfaring fra grunnskolen. Jensen er forfatter av læreverket *Fra saga til CD* og arbeider for tiden ved Fyrstikkalleen skole i Oslo. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget.

Hvordan få til tilpasset opplæring og veiledet lesing ved organisering av tidlig innsats early years (TIEY)

Kursholder: Lene Marie Lerang

Kurs 63 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

S.trinn 1.–4.

Tidlig innsats Early Years er en måte å organisere undervisningen på for å kunne gjennomføre metoden veiledet lesing, i liten gruppe, og sikre tilpasset opplæring til elevene. Over 60 skoler i Oslo arbeider etter denne organiseringsformen på småskoletrinnet. Metoden er utviklet på New Zealand og har der gitt svært gode leseresultater. Skoler som bruker metoden i Oslo tilbakemelder at lærerne erfarer at undervisningen blir bedre, sikrer at elevene får utfordringer på sitt nivå og at resultatene er bedre, blant annet på de statlige kartleggingsprøvene.

Lene Marie Lerang er assisterende rektor på Svarttjern skole i Oslo. Har undervist i metoden veiledet lesing og TIEY på 1.- 4. trinn ved Ammerud skole og Tonsenhagen skole. Var tidligere prosjektleder for TIEY i Utdanningssetaten. Holder kurs i veiledet lesing og TIEY, for UDE, både i Oslo og andre kommuner.

Les for meg!

Kursholder: Karianne Reite

Kurs 64 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Bhg

Høytlesing stimulerer språk og fantasi hos barn og kan bidra til den gode samtalen. Kurset viser også hvordan en kan bruke litteratur i barnehage og småskole og fokuserer på leselest. I tillegg presenteres nyere barnelitteratur som kan bidra til å gi barna gode leseopplevelser.

Karianne Reite er barnebibliotekar ved Nesodden bibliotek og leder for samarbeid mellom bibliotek og barnehager. Hun reiser mye rundt og holder bokbad og lesestunder for de minste barna.

Inn i eventyret – inn i språket

Kursholder: Margareth Sandvik

Kurs 65 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

Bhg /
S.trinn 1.–4.

La fortellerne på urdu, somali og norsk ta deg med inn i eventyret om *Gutten som gikk til Nordavinden og krevde tilbake melet*. kurset viser hvordan pedagogen på en systematisk måte kan arbeide med barnas språk, både på morsmålet og på andrespråket. Eventyr på mange språk er utgangspunktet. Her vil både fortelleteknikk, dramatisering og opplegg for rollelek bli vektlagt, samtidig som disse aktivitetene blir satt inn i en teoretisk ramme. Du vil bli kjent med innholdet i Troll i ord – eventyreske, og hvordan man kan bruke interaktive tavler og bord for arbeid med språk i barnehage og skole. Materiellet er utviklet med utgangspunkt i «Lær meg norsk før skolestart».

Margareth Sandvik er førsteamanuensis i norsk ved førskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo. Hun har i mange år forsket på barns språkutvikling og er særlig opptatt av språklig mangfold.

Sammensatte tekster

Kursholder: Harald Wischmann

Kurs 66 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Alle

Tekst er mer enn ord på papir. Arbeid med sammensatte tekster danner grunnlag for et inspirerende og variert elevengasjement hvor elevene kan få brukt seg selv på en variert måte. Det gis grunnleggende innsikt i multimodalitet og sentrale digitale verktøy. Kurset vil bygge ned terskelen for å gå i gang med slikt arbeid og gir tips i gjennomføring og organisering i klasser. Deltakerne får konkrete oppgaver som passer som tverrfaglig prosjektarbeid.

Harald Wischmann jobber i dag som produsent og regissør ved Sanden Media i Kristiansand. Han har tidligere jobbet på Pedagogisk Senter i Kristiansand med digitale verktøy som arbeidsområde. I tillegg har an laget IKT-plan for grunnskolen i Kristiansand hvor implementering av Sammensatte tekster er sentralt. Kurset arrangeres i samarbeid med Høgskoleforlaget.

Er det så nøye'a?

Fagkurs norsk språk, med vekt på rettskriving og ordlistebruk

Kursholdere: Bjarne Øygarden og Olav Veka

Kurs 67 L
Lørdag 5.11
09.00–12.00

U.trinn

Er det så nøye med rettskrivning og ordlister i skolen? Hvorfor skriver elever feil? Hvilke feil gjør de? Kursholderne ser på ordlistene som en ressurs, hvilke krav læreplanen stiller til bruk av ordlister og hva som gjør elevene til gode ordlistebrukere. De ser på også ny rettskrivning i nynorsk fra høsten 2012. Hvor 'ny' er den egentlig?

Førsteamanuensis Bjarne Øygarden, Høgskolen i Hedmark. Lektor Olav Veka, Ringsaker. Begge har lang erfaring fra undervisning på mange trinn, de har gitt ut lærebøker og redigert ordlister for skolen. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget undervisning.

Nybegynnerkurs i Fronter

Kursholder: Knut Løken

Kurs 68 L
Lørdag 5.11
10.00–15.00

Alle

Kurset tar for seg følgende temaer: Forklare konseptet Fronter/ skrive meldinger til elever/skrive personlige meldinger/lage mapper/legge ut arbeidsplaner eller ukeplaner/legge ut oppgaver/motta besvarte oppgaver/besvare dem/levere oppgavene til elevene igjen/bruk av MITT ARKIV/prøveverktøyet. Ta med en minnepinne. Du får kursdokumentasjon på minnepinne.

Knut Løken arbeidet inntil våren 2006 til daglig ved Engebråten ungdomsskole på Kjelsås i Oslo som kroppsøvlingslærer. Han er svært datakyndig og har undervist i sju moduler i DATA-KORTET. Han har også hatt ansvar for dataopplæringen av personalet ved Engebråten skole. I tillegg har han vært administrator for Classfronter.

Del gleder – digital kompetanse i barnehagen

Kursholder: Marianne Undheim

Kurs 69 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Bhg

«Barna bør få oppleve at digitale verktøy kan være en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap» (Rammeplanen). Kurset vektlegger digitale verktøy som en integrert del av pedagogiske arbeidet i barnehagen. Kurset skal være en inspirasjonskilde for personalet til å se verdien av å bruke digitale verktøy sammen med barna, slik at barna får opplevevariasjon, mangfold og mestring. Innhold: Ethiske problemstillinger, fotografering og kreativ bildebehandling sammen med barn, og lydoptak.

Marianne Undheim er assisterende styrer i Klepp Familie og friluftsbarnehage. Kurset arrangeres i samarbeid med Gan Aschehoug.

Lær å lage Fotofortellinger med barna

Kursholder: Even Øiestad

Kurs 70 L
Lørdag 5.11
09.30–11.30

Bhg / SFO
S.trinn 1.–4.

Å lage fotofortellinger sammen med barna er en aktivitet som alle kan lære seg, uavhengig av hvilken erfaring du har med data. Kurset viser eksempler på forskjellige typer fotofortellinger og går igjennom alt du trenger å vite for å gjennomføre aktiviteten på egenhånd. Kurset er en kortversjon av et mer praktisk rettet kurs som kan bestilles til planleggingsdager og/eller personalmøter.

Even Øiestad er utdannet barnevernspedagog i 1986 ved Norges Kommunale og Sosialhøyskole i Oslo. Han har over 20 år fartstid i arbeid med barn og unge og teknologi/IKT.

Lær å lage Fotofortellinger med barna

Kursholder: Even Øiestad

Kurs 71 L
Lørdag 5.11
12.30–14.30

Bhg / SFO /
S.trinn 1.–4.

Å lage fotofortellinger sammen med barna er en aktivitet som alle kan lære seg, uavhengig av hvilken erfaring du har med data. Kurset viser eksempler på forskjellige typer fotofortellinger og går igjennom alt du trenger å vite for å gjennomføre aktiviteten på egenhånd. Kurset er en kortversjon av et mer praktisk rettet kurs som kan bestilles til planleggingsdager og/eller personalmøter.

Even Øiestad er utdannet barnevernspedagog i 1986 ved Norges Kommunale og Sosialhøyskole i Oslo. Han har over 20 år fartstid i arbeid med barn og unge og teknologi/IKT.

Variert matematikkundervisning

Kursholder: Kari Augestad

Kurs 72 L
Lørdag 5.11
09.00–11.00

S.trinn 1.–4.

Stasjonsundervisning etter det australske programmet Tidlig innsats / Early Years (TI/EY) er blitt en utbredt undervisningsform også i matematikk. I dette kurset ser vi på hvordan denne stasjonsundervisningen kan organiseres for å få et variert og aktivt læringsutbytte. Det kommer mange praktiske tips og gode ideer til gjennomføringen av de ulike stasjonene.

Kari Augestad har over 25 års erfaring som lærer på barnetrinnet og har jobbet mye med begynneropplæring i matematikk. Hun har vært med på Osloskolens satsing på TI/EY fra starten, bl.a. som kursholder. Kurset arrangeres i samarbeid med Fagbokforlaget Undervisning.

Konkreter og begreper i matematikkundervisningen

Kursholder: Elin Natås

Kurs 73 L
Lørdag 5.11
12.30–15.30

Alle

Praktisk og teoretisk matematikk kan kombineres ved hjelp av konkrete, grunnleggende begreper og fagbegreper. Det matematiske språket består av mye latin og det er viktig å gi ordene et meningsinnhold. De fire første årene i barneskolen legger grunnlaget for videre læring og motivasjon for faget. Denne form for undervisning kan gjennomføres for alle elever, resultatet blir mestring og motivasjon.

Elin Natås er spesialpedagog og jobber i Oslo. Hun er en del av et tverrfaglig team og har mange års erfaring med elever som har forskjellige former for konsentrasjons- og lærevansker. Kurset arrangeres i samarbeid med i:SEE Conceptual Learning.

Feltbiologi for lærere – naturen som inspirasjon og inspirator

Kursholder: Victora Poléo

Kurs 74 L
Lørdag 5.11
13.00–15.00

Bhg / S.trinn

Innføring i de viktigste naturtypene vi har i Norge, og hva som særpreger disse. Kurset legger vekt på å vise ulike metoder som kan benyttes av lærere ute i felt når de skal undervise sine elever om nettopp de økologiske særpregene i disse naturtypene. Det legges også opp til presentasjon og demonstrasjon av nyttig utstyr.

Victoria Poléo er biolog og pedagog fra Universitetet i Oslo, med hjerte for nettopp disse to tingene – i kombinasjon: å formidle naturfag på en slik måte at det berører mottager.

Dans i barnehagen

Kursholder: Bjørg Grete Olsen

Kurs 75 L
Lørdag 5.11
13.00–16.00

Bhg

Kurset tar med personalet inn i en undervisningstime på lik linje med kursopplegget som benyttes ved barnehagene. Vi viser dansen forenet med begrepsopplæring, motorisk og sosial trening på tvers av kjønn, alder og etnisitet. Dansekursene gir økt selvtillit, selvironi og mestringsfølelse, forenet med masse latter og moro. Bevegelsene er enkle som barna husker, uavhengig av tid, sted og fysikk. Måltrettet fokus og konsentrasjon gir økte læringsresultater.

Bjørg Grete Olsen er utdannet dansepedagog, og er daglig leder og eier av Bjørg Gretes danseskole. Hun har arbeidet med musikk og barn, både funksjonsfriske og utviklingshemmede, i over 30 år. Danseskolen har for tiden faste kursopplegg ved et flertall barnehager i Oslo og omegn. Kurset arrangeres i samarbeid med BG Dance Forum ltd/Bjørg Grethes Danseskole.

Barn og kosthold – praktiske tips om sunt kosthold

Kursholder: Hanne Hennig Rustad

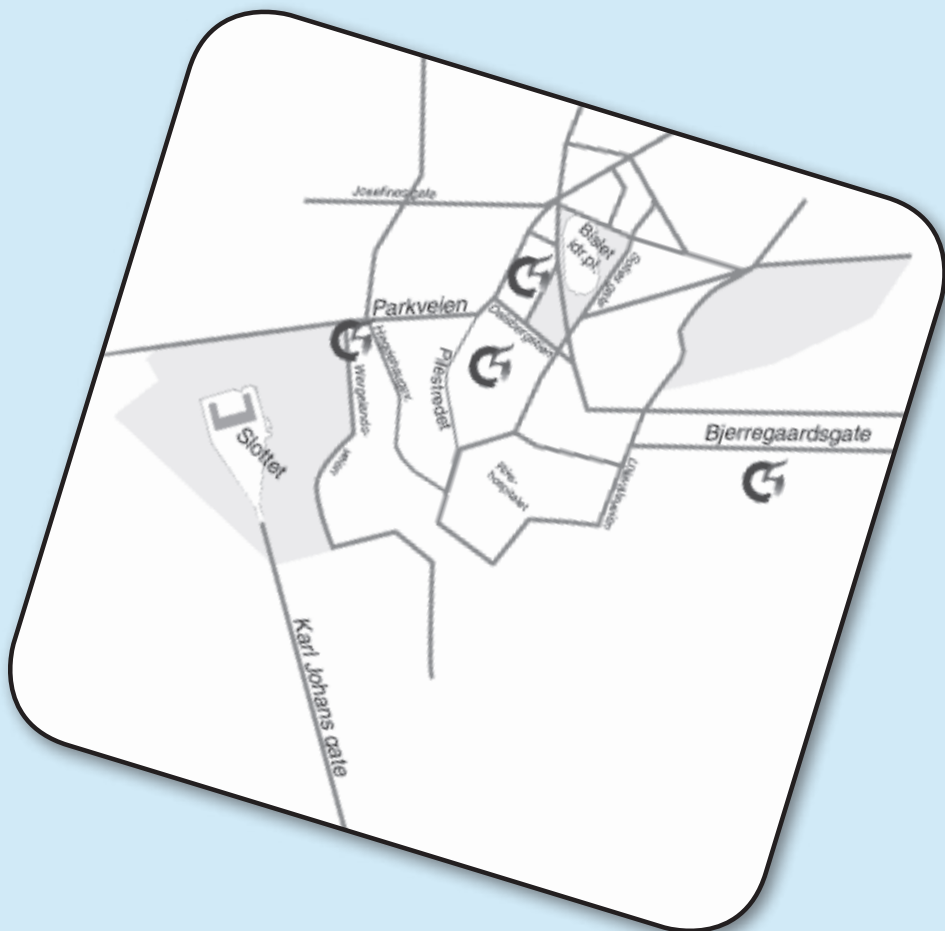
Kurs 76 L
Lørdag 5.11
09.30–11.30

**Bhg / SFO /
B.trinn**

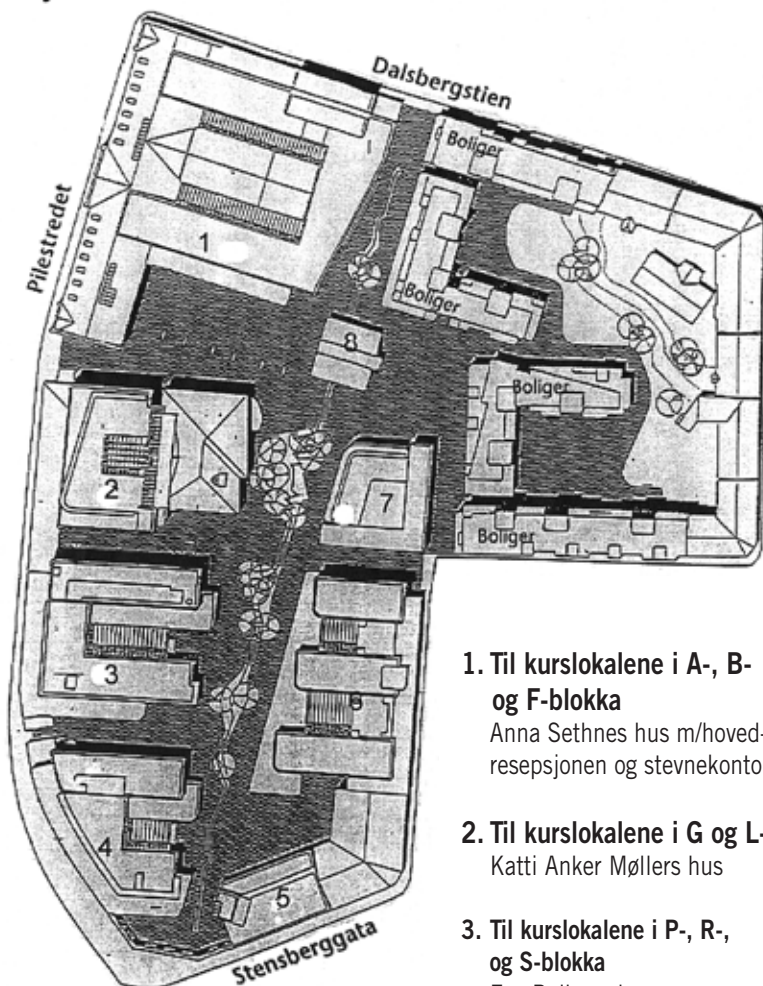
Vi hører stadig at det er viktig at barn spiser sunt. Både for å vokse, holde seg friske og legge grunnlaget for god helse senere i livet. Men rådene spriker i alle retninger. Hva er egentlig best for barna? Er yoghurt den verste sukkerkilden for barn? Kurset vil inneholde svarene på dette og mange andre praktiske tips.

Hanne Hennig Rustad er utdannet ernæringsfysiolog og jobber for tiden hos Opplysningskontoret for Meieriprodukter. Hun har holdt flere foredrag for barnehageansatte, småbarnsforeldre og andre yrkesgrupper som arbeider mot barn og unge.

Høgskolen i Oslo

Frydenlundområdet

1. Til kurslokalene i A-, B- og F-blokka

Anna Sethnes hus m/hoved-resepsjonen og stevnekontoret.

2. Til kurslokalene i G og L-blokka

Katti Anker Møllers hus

3. Til kurslokalene i P-, R-, og S-blokka

Eva Balkens hus

4. NKS-gruppen

7. Til Flu-salen

FIRMA	PLASSERING	STAND NR
Utstilling i glassgangen		
Bjørg Gretes danseskole	Glassgang	24
BroAschehoug	Glassgang	23
Den Norske Turistforening	Glassgang	16
Dysleksiforbundet i Norge	Glassgang	30
Esstess-Forlaget	Glassgang	13
FORUT	Glassgang	25
Fristil Juvente	Glassgang	1
Gan Aschehoug	Glassgang	27 og 28
GettingBetter	Glassgang	11
Grom As/Troll i ord	Glassgang	17
Hurra Forlag	Glassgang	26
ItsLearning	Glassgang	15
Kopinor	Glassgang	20
Lekolar	Glassgang	4
Libretto forlag	Glassgang	2
LingIT	Glassgang	9
Milas	Glassgang	29
NorMedia	Glassgang	3
Norsk Noteservice as	Glassgang	6
Norsk Tourette Forening	Glassgang	22
Nysgjerrigper	Glassgang	14
Snøball Film AS	Glassgang	5
Special-Pædagogisk forlag	Glassgang	21
Stortingets skole- og opplysningstjeneste	Glassgang	8
Tell forlag a.s	Glassgang	19
Trigonor as	Glassgang	10
UNICEF Norway	Glassgang	18
Utdanningsforbundet Oslo	Glassgang	12
Utstilling i kroppsøvingssalen		
ADHD Norge Oslo	Kr.øv.sal	50
ABA-SKOL	Kr.øv.sal	34
AV-form	Kr.øv.sal	35
Det norske skogselskap	Kr.øv.sal	31
e-Lector	Kr.øv.sal	49
Fargerik Norsk	Kr.øv.sal	47
Gladiator GT as	Kr.øv.sal	56
iFinger Ltd	Kr.øv.sal	48

I:SEE Conceptual Learning DA	Kr.øv.sal	51
Leser søker bok	Kr.øv.sal	44
Match Learner AS	Kr.øv.sal	52
Mikrodaisy	Kr.øv.sal	43
Mykid	Kr.øv.sal	53
Norsk Leirskoleforening	Kr.øv.sal	38
Norsk Skogmuseum	Kr.øv.sal	31
OKANI Læremidler	Kr.øv.sal	37
Pedagogisk Bokklubb	Kr.øv.sal	55
Retursamarbeidet LOOP	Kr.øv.sal	54
Riktige leker	Kr.øv.sal	42
Scandec Systemer AS	Kr.øv.sal	41
Skogbrukets Kursinstitutt	Kr.øv.sal	31
Teknisk forlag	Kr.øv.sal	32

Utstilling i teltet på gårdsplassen

Arbeid med ord	Teltet	69
Ascheoug Undervisning	Teltet	63
Cappelen Damm Grunnskole	Teltet	67
Cyber Book	Teltet	71
Det Norske Samlaget	Teltet	74
Elektronisk Undervisningsforlag	Teltet	73
Fagbokforlaget	Teltet	64
Forlaget Fag og Kultur	Teltet	64
Gan Ascheoug	Teltet	68
Grieg Multimedia AS	Teltet	64
Gyldendal Undervisning	Teltet	65
Interactiv Norway	Teltet	72
Kunnskapsforlagets ANS	Teltet	70

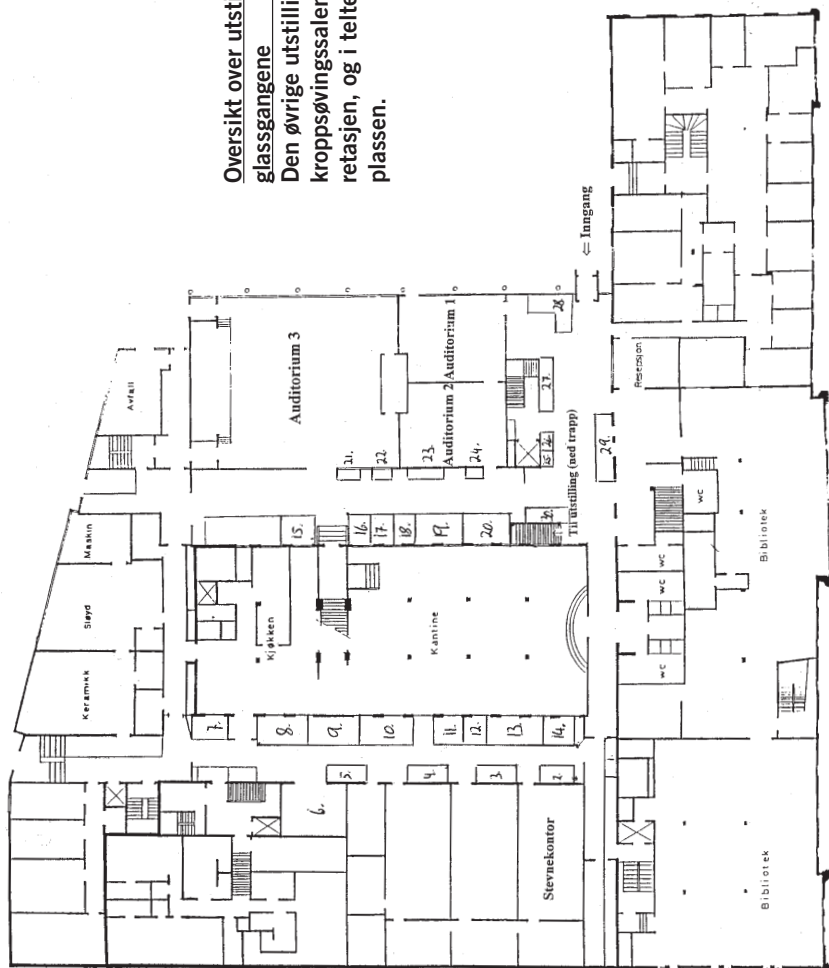
Utstilling ute på gårdsplassen

BarnehageRessursen AS	Ute	75
-----------------------	-----	----

Kart over utstillere

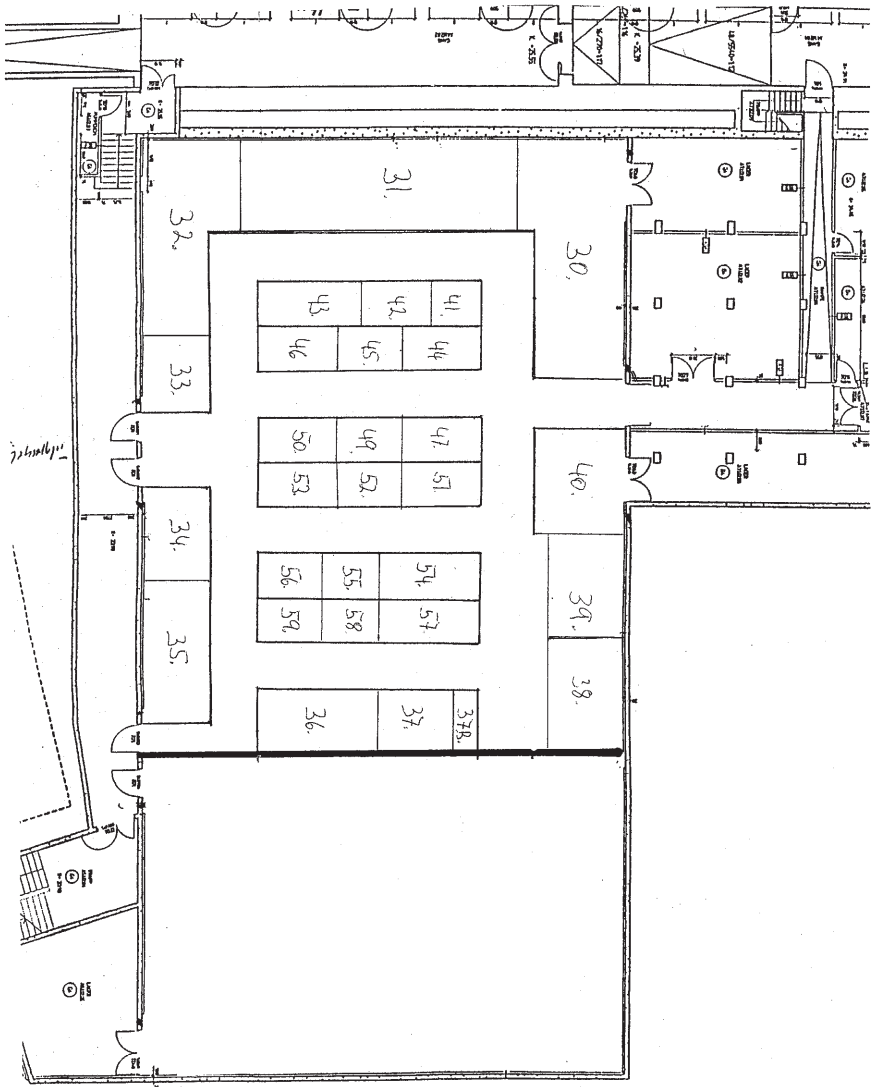
Oversikt over utstillingen glassgangene

Den øvrige utstilling er i
kroppøvingssalen i unde-
retasjonen, og i teltet ute på
plassen.

1. et.

Oversikt over utstillere i kroppsvøvingssalen

Oversikt over utstillere i teltet

63.	64.	65.	66.	67.
74.	73.	72.	71.	70.
69.				68.

Vedtekter for Østlandsk Lærerstevne

§ 1 Målsetting

Formålet med Østlandsk Lærerstevne er å samle skolefolk, barnehagepersonell og andre interesserte til kurs, orienteringer og drøftinger av aktuelle skole- og utdannings spørsmål.

§ 2 Program m.v.

Styret skal legge opp et allsidig program for hvert stevne. Programmet skal tilgodese interesser og behov hos brede grupper. Organisasjonsmessige spørsmål skal holdes utenfor programmet. Stevnet bør omfatte en utstilling av læremidler og undervisningsutstyr.

§ 3 Styre

Stevnet ledes av et styre som består av leder, nestleder og ni medlemmer. Styret velges på årsmøte etter innstilling fra en valgkomite (jfr.§5). Stemmerett har alle som møter på årsmøte. Dersom mer enn to styremedlemmer går ut av styret i perioden, avgjør styret selv om suppleanter skal tiltre styret fram til neste valg. Suppleantene har talerett, men ikke stemmerett i styret. Lederen velges ved særskilt valg for en periode på ett år. Styret velger nestleder blant styremedlemmene for en periode av ett år. Styremedlemmene velges for to år. Ved gjenvalg velges styremedlemmene for ett år av gangen.

§ 4 Revisor

Årsmøte velger to revisorer for en periode på ett år.

§ 5 Valgkomitè

De medlemmer som går ut av styret utgjør valgkomitè for neste årsmøte.

§ 6 Årsmøte

På hvert årsmøte skal styret legge fram en årsmelding. Dessuten skal forretningsføreren avgi rapport om regnskapet for foregående stevne. Revisorene skal avgi revisjonsberetning.

§ 7 Forretningsfører

Styret kan tilsette forretningsfører for ett år av gangen. For forretningsføreren gjelder egen instruks som fastsettes av styret.

§ 8 Oppløsning

Vedtak om oppløsning skal fattes av årsmøtet. Den eventuelle kapital institusjonen eier skal avsettes til et fond. Fondet skal komme tilsatte i barnehager og skoler på Østlandet til gode i form av stipendier som deles ut etter søknad. Til å forvalte fondet oppnevner årsmøtet et fondsstyre med fem medlemmer. Fondsstyret skal søke å finne grunnlag for å gjenoppta driften. For at forslag om oppløsning skal kunne behandles, må årsmøtet være innkalt gjennom offentlig kunngjøring, der forslaget er referert.

NOTATER

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

NOTATER

[illegible]

NOTATER

[illegible]

NOTATER

[illegible]

[illegible]

Redd Barna satser på skolene!

Redd Barna har lenge jobbet med barns rettigheter og solidaritet innenfor skolen. Vi har undervisningsopplegg og materiell utviklet av pedagoger og fagfolk innenfor internasjonale spørsmål, elevmedvirkning og inkludering. Kom gjerne innom Redd Barnas stand i Glassgangen for å få vite mer!

Kurstilbud under Østlandsk lærerstevne:

Bli med inn i *Det magiske klasserommet*

... og få forslag og ideer til hvordan undervise om barns rettigheter og globale spørsmål med film, bildeserier og interaktive elementer. Vi holder kurs lørdag kl. 12.00.
Kursnummer: L38.

Er det skolens ansvar?

Barns digitale hverdag, nettmobbing og yrkesetikk på nett lørdag kl. 10.00. Kursnummer: L37.

Se flere tilbud på www.reddbarna.no/undervisningsmaterieell

Redd Barna

NORSK SKOGMUSEUM, ELVERUM

www.joss.as

NORGES STØRSTE NATURSKOLE

Årlig besøker i overkant av 16 000 skoleelever Naturskolen på Norsk Skogmuseum. Kanskje blir det plass til din klasse i år?

WWW.SKOGMUS.NO

VI TILBYR:

- Omvisning valgfrie tema
- 16 temaer fullstendig oversikt i vår skolekatalog
- Lærerkurs

SKOLEÅRET 2011/2012 ANBEFALER VI:

- Bjørn, ulv, jerv og gaupe – framtida i norsk natur?
Lær mer om våre rovdyr i november
- Arkitektur og snøkunst, arbeid med store installasjoner i snø, kunst og design i januar
- Fra stubben til tømmervelta, tømmerdrift på gammelt vis i februar
- Fra matauk til sportsfiske, om lokale fiskeressurser, endring i bruk, fiskearter og produksjon av pilkestikker i mars
- Isfiske, fisketradisjoner, pilking og akvarium i mars
- Vårens farlige eventyr, tømmerfløting i mai
- Vann og vannvittige krefter, føl på kreftene i vannet i mai
- Skog og Vann, uteskole og friluftsliv i juni. Norges største naturskolearrangement.

TA KONTAKT FOR Å FÅ TILSENDT VÅRT PROGRAM!